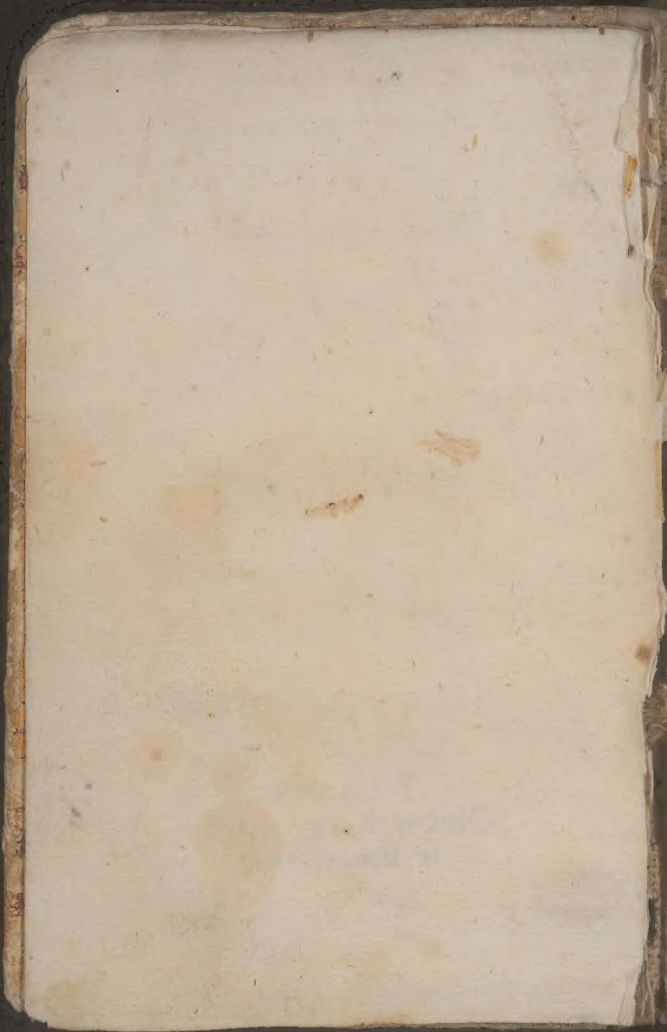

B.T. 8
—

Biblioteka
Ojców Kamedulów
w Bieniszewie

S
De
E
De
E
D
E
De
N
De
(
La
a
Cac
En

IN NOMINE SSma. TRINITATIS
SPECVLVM PARVVM
RELIGIOSORVM.

De tribus votis essentialibus Religionis, alijsque virtutibus eis annexis.

Ex B. Humberto V. Generali Magistro Ordinis Prædicatorum.

De vita spirituali, & breui methodo perveniendi ad perfectionem.

Ex S. Vincentio Ferrerio eiusdem Ordinis.

De acquirenda vera perfectione.

Ex S. Catharina Senensi, eiusdem Ordinis.

De studio Meditationis. *Ex P. M. F.*

NICOLAO Mescicensi Polono eiusdem Ord.

De formandis Novitiorum moribus

(vbi & alia) *Ex P. Ioanne Nys Antuerpiensi eiusdem Ordinis.*

Labore F. FERDINANDI OHM,

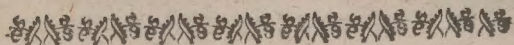
alias IANVSZOWSKI, eiusdem

Ordinis reimpressum.

Cum licentia Superiorum.

Gac: Typis Schedelianis, Anno Dñi, 1689.

Ermitara Camaldoli: ex lib. grj

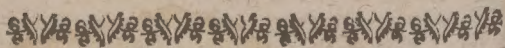
FACULTAS

reimprimendi.

Committimus A. R. P. M. F. Ferdinando Ianuszowski, secundo, huius Capituli nostri Diffinitori, quatenus pro maiori Patrum ac Fratrum præsertim juvenum utilitate & commodo, reimprimi faciat Librum, ferè iam extinctum & propterea difficiliter acquisibilem, cui Titulus.

Speculum Religiosorum.

Ex actis Capituli Provincialis Provinciæ Poloniæ Ordinis Prædicatorum, in Conventu Ploccensi S. DOMINICI, die 19. Aprilis. Anno restitutæ hominibus salutis, 1687. celebrati.

DIVO IOANNI
CANTIO.
REGNI POLONIÆ
PATRONO.

in
Celeberrima
Vniversitate Cracoviensi
Sacræ Theologiæ
Doctori
&
Professori.
Sapientissimo.

F. FERDINANDVS Ord: Prædicatorũ.
in signum profundissimæ reverentiæ
offert.

Christianorum obseruantia
conuenit, DEI Amicos,
eternâ beatitudine sum-
mo Bono vnitos. profundissimâ ve-
neratione colere. si sic Te Beatissi-
me Doctor, & Illustrissimum Vni-
uersi-

versitatis Cracouiensis decus, eâ donem
reuerentiâ veneror, dum hoc Speculûm
culi Religiosorum Opusculum exum
varijs Ordinis N. Auctoris collocet
lectum, tuo Nomini consecrandum per
duco, vt sub tua tutela consistens in quo
perfectos Religiosorum faciat reuim
presentare mores. Nec aberro haec ut
enim debiti ordinis exigentia, Sanctorum
ctis Sancta consecranda. Et licet. v
cetera priora opuscula Prælati Ecclesie D
sæ consecrauerim, vt reimpressione V
nem Theologiae Moralis P. M. N. medit
colai Moscicensis, Illustrissimo Amuloso
tistiti Cracouiensi, item proprijs la profu
boris aliam Theologiam Moralem Doct
Reuerendissimo Antonio Krzesimorte int
wski Abbati Kopriunicensi, hoc Opusculum
pusculum, utpote excellentius (exatur an
cellentiore enim viam ad perfectam
onem

s, eādem Christianam ostendit, dum non
oc Spē solum præceptorum, sed & consilio-
lum exum Evangelicorum observantiam
bus collocet) sancto est conseruandum. Et
randum verē Sanctus es, Beatissime Doctōr-
nsistens in quo ardentissima in Deum & pro-
riat recimum charitas, heroicis actibus
erro habet ut est propriarum vestium inta-
a, Sanctorum pauperis spoliatio) notifica-
Et lita. verē Sanctus es, in quo Passio-
Ecclēis Dominica, & dolorum sanctissi-
pressionē Virginis Matris, ferventissima
M. Nī meditatio, obquam meruisti mira-
mo Amiculosā allocutione recreari, in quo
oprij lap profundissima humilitas, non enim
loralem Doctōralibus honoribus, subtilita-
rzesimo te intellectūs, scientificā rerum no-
hoc Otitiā inflabaris. vnde desiderans sa-
ius (excurari contemptu, onerosas suscepi-
perfectasti peregrinationes, ad sepulchrum
onem

Domini semel, ad limina Apostolorum quater. Verè Sanctus es, in qua inaudita vite sinceritas, non reperia à Latronibus, vltro elargiendo. Mortificationes, ut asperitas ieiunij. Ecclesiarum, tempore brumali, nudis pedibus, visitatio. Pro lecto, nuda humus assumpto, in S. Theologia Doctoratu, à carnibus abstinencia. invicta patientia, domesticas persecutiones, maledictiones, tolerando. indefessa Pastoralis cura animarum, exemplari vitâ, lucrum. mirum indamones imperium. dum in forma hirundinis, circumvolantem infernalem bestiam, captam, interram prostrâsti. Loquantur alia, infirmi, varijs languoribus oppressi curati, obsessi liberati, mortui, resuscitati. Quæ omnia exprimunt singulare

ostol- gulare Dei seruitium, & hominem
in qua sanctum.

reper- Liceat præfato titulo (Sanctis
giendo. Sancta consecranda) adædere gra-
ieiunij. ti animi obligationem, fundatam in
, nudis affectu Doctissimorum Almae Acade-
, nuda miæ Professorum quibus ordinaria
eologia & communis cura in defendendis
nentia. veridicis Doctoris Angelici dogma-
s perse- tibus. Præstant id Doctissimi in
rando. Sacra Theologia Magistri & Pro-
arum, fessores, Adamus Opatovius, & Si-
um in- mon Stanislaus Makowski Primus,
forma uniuersam ferè Sancti Thomæ sum-
infer- mam, secundus, primam eiusdem
erram S. Doctoris, partem, clarissimis il-
, infir- lustrant commentarijs. Adde, se-
ssi cu- cundi, amplissimum totius Philoso-
, resu- phie cursum, menti Doctoris Ange-
unt sin- lici accomodatum. Nec prætereun-
gulare dum

dum dictam grati animi obligati-
onem, annuatim radicari, dum ad
declarandum indissolubilem, inter
Almam Academiam & Ordinem Præ-
dicatorum nexum, item ad expri-
mendam singularem, in doctrinam
D Thomæ reuerentiam, recurren-
te Festiuitate, Orator Academicus
Sanctum Doctorem solemniter celebrat
panegyri. His ergo titulis, tum in
te immediatè Beatissime Doctor, tū
in alio fundatis, tibi Religiosorum
Speculum, & me totum consecro.
Fac ut tuā apud Divinam Maiesta-
tem intercessione, per illud, perfecti,
perficiantur adhuc non satisfacien-
tes obligationi tendendi ad perfecti-
onē, (de quorū ego numero) corri-
gatur. Cracoviae in Conu. SS. Trin:
Ord: Præd. 10. Martij 1689.

Sic

Vn

Fr.

Ad b
in

P
N
am,
The
Reli
ex S
thor
auct
col
dica

Sic & Te
Beatissime Doctor.
Et in Te
Celeberrimam.

Vniversitatem Cracoviensem
veneratur.

Fr. FERDINANDVS Ord: Prædic:
de Conventu Cracoviensi.

Ad beneuolū, tum huius, tum 1689.
impressi Opusculi, Lectorem.

Post reimpressam P. Magistri F.
NICOLAI Moscicensis, & ali-
am, proprio labore, luci porrectam,
Theologiam Moralem, *Speculum*
Religiosorum, à P. IOANNE Nys,
ex SS. Ordinis N. collectum Au-
thoribus, à P. EUSTACHIO Mayer
auctum, cui ex P. Magistro F. Ni-
colao Moscicensi, de studio Me-
ditationis, Opusculum, licentiâ Su-
perio-

periorum inferui, tibi benevole Lector, propono. Habes, in quo tuos contempleris mores, quos si difformes conspicias, corrige, ut conformeris, ne retro aspiciens, regno cælorum ineptus iudicaris.

Si in aliquo non quietis, hono-
rando Sanctos & Doctos, ex qui-
bus hæc desumpta, in bonum in-
terpretare sensum. Quod & im-
pressæ 1687. proprij laboris præ-
sta Theologiæ. videbis L. 1. d. quin-
tadecimâ in fine conclusionis no-
næ. quandam perplexitatem. Sed
respice initium cōclusionis, vbi de
gravi necessitate sermo quam non
facit dispositio rerum necessariarū
ad actum, de quo ibi. Item L. se-
cundo. d. septuagesimâ secundâ.
Conclutione decima, videtur cui-
dam determinationi S. Congrega-
tionis contradici. sed contradictio
non est, si *ly eandem* accipias gene-
ricè, non specificè. Nec per ea-
dem

dem, sed per diversâ intendas lucrari indulgētiā plenariā, qualiter intelligenda cōclusio. Si præter has, alias videris perplexitates, etiam in bonam partem trahe, obsecritas enim compendijs affinis, adæquatā non patitur explicationē vale, & dictis laboribus, pro bono animarū, preciosissimo Christi Domini Sanguine redemptarū, utere.

Sic

Errata Corrige.

Fol. 26.	cicumerem	cucumerem.
Fol. 46.	si terra	sit terra.
Fol. 47.	quic,	quis.
Fol. 48.	indulsiſſe,	indulſiſſe.
Fol. 60.	Carthaſonx,	Carcasſonx.
Fol. 69.	nos vitijs,	non vitijs.
Fol. 73.	ſalatim,	ſolatium.
Fol. 103.		Dominus.
Fol. 104.		cognomento.
Fol. 108.	Quincunq;	Quicunq;
Fol. 135.	adorem,	ardorem.

Fol.

Sic Errata Corrige.

- Fol.* 143. ad delicias, delicias.
Fol. 148 propter obedientiæ, propter
humilitatem obedientiæ.
Fol. 151. confert, eum fert.
Fol. 151. adinventum, adinvento,
Fol. 152. prigritia, pigritia.
Fol. 156. apperet, appareat.
Fol. 164. optanda, optandæ.
Fol. 191. truncarentur, truncaretur.
Fol. 200. divina, diutina.
Fol. 202. delicatarum, delicatorum.
Fol. 210. proprius, propius.
Fol. 211. quam iugi, quam in iugi.
Fol. 216. impediât, impediant.
Fol. 221. dixit, dixi.
Fol. 224. potest, potes.
Fol. 230. rigidissimus, rigidissimus.
Fol. 243. flexio, flexo.
Fol. 245. ut prius petam veniam, L. cō-
versatio humana confirmat ut prius
petam veniam.
Fol. 256. aliquando si aliquando.
Fol. 257. Novitijs, Novitij.
Fol. 337. onnuos, L. continuos.
Fol. 364. claustris, de claustris.

*Exordiamur à Doctrina Sanctissimi
Patris N. DOMINICI.*

EPISTOLA

*Sanctiss: P. Nostri DOMINICI,
AD FRATRES POLONOS.*

*Filijs & Fratribus Charissimis, Vniuer-
sis Prioribus, & Conuentibus Ordini
Prædicatorum per Prouinci-
am Poloniæ constitutus.*

*Fr. DOMINICVS Seruus humilis in
consolatione S. SPIRITVS gau-
dium & salutem.*

Quotidiana, de omnium Vestrū
profectu. & salute solliciti & an-
nua vos exhortatione admonere
consueti, ecce iterum celebrato Ca-
pitulo Generali, quasi annum no-
stræ seruitutis tributum, Vestræ
charitati rependimus, charitatis
debitum in hoc exoluentes, quod
quantò magis soluimus, plus debe-
mus. Itaq; Fratres mei desidera-
tissimi

tissimi ac dilectissimi, gaudium &
læticia cordis mei, per Dei mise-
ricordiam obsecramus, ac per cha-
ritatem Sancti Spiritus contesta-
mur, ut inter mundanas varietates,
& fluctus feri maris, in quibus re-
proborum confusiones, ut cernitis
deprimuntur, vos qui ad Vitam
Religionis Dei aspirante gratiâ cō-
fugistis, confugistis ad portum cœ-
lestis Patriæ, inde continuis deside-
rijs, & indefessis laboribus contē-
datis. Intumescētes adversiratum
procellas & tentationum varias tē-
pestates magna fide calcantes, &
ad Christum potestati Maris do-
minantem, & motum fluctuum eius
mitigantem confidenter & alacri-
ter properantes festinate Charissimi
ingredi in requiem qui alios festi-
nare monetis. Estote vigilantes
qui alios ad vigilantiam excitatis.
Estote omni puritate & sanctitate
conspicui, qui fideles ad sanctimo-
niam

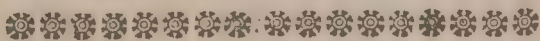
niam inuitatis. Calceati pedes in
præparationem Evangelij fraterna
charitate estote concordēs, humi-
litate & obedientiæ verò Dei Pa-
tris Filio Vos exhibete conformes,
vt Angelicum Vestræ Professionis
Officiū condignis actibus hono-
retis, qui in salutis humanæ officii-
um missi estis. Divinis aspectibus
In omni loco reverenter assistite, &
proximorum ædificationi fideliter
ministrare, vt ignito prædicationis
eloquio, & salutari in Confessio-
nibus consilio abundare possitis,
Scripturas divinitus inspiratas, &
legem Domini immaculatam con-
vertentem animas, audiendo, me-
ditando, scrutando lectemini, stu-
dio semper vtilium insistentes, &
curiositatis dispendium evitantes.
Et quoniam linguam vestram sa-
cratissimis Eloquijs consecratam,
decet exhibere Orationem charita-
tis, non officium vanitatis. Ser-

mo Vester semper sit sale conditus,
ut det gratiam audientibus : &
resumpta centura silentijs, quæ tam
minùs reverenter & patenter à qui-
busdam Vestrum noscitur esse pro-
iecta, argentum Vestrum & au-
rum conflate, verbis vestris state-
ram justam facite, & frenos rectos
imponite ori Vestro. sit Vobis Ser-
mo vivus & efficax, omne vanum,
& non planum respuens, & lingua
placabilis lignum Vitæ, Verbum,
sanctum & inreprehensibile, quod ad-
versarius reucreatur, quo adificen-
tur proximi, & gloria Dei dilate-
tur. Ferueat in cordibus Vestris
animarum lucrandarum zelus, ar-
dens & acutus, quem regat ratio,
dirigat discretio, temperet conuer-
satio mansueta. Et quoniam Vos
in eminentissima specula constitu-
tos oculi multorum respiciunt, &
à vobis magis exempla virtutum
requirunt, quam ornamenta ser-
monis;

monis; mittamus manus ad fortia,
digitis mirram probatissimam di-
stillantes, vigorem in operibus, per-
seuerantiam in aduersitatibus exhi-
bentes, vt per patientiam & conso-
lationem scripturarum spe conce-
pta cœlestium, secura mente con-
uiuium prægustemus in terris, quo
nobis est in æternitatis abundantia
perfruendum. Valete & vigeat Pa-
ternitas Vestra in Domino Iesv
Christo, meq; inutilem Seruum
Vestrum Sacris habete Vestris Ora-
tionibus commendatum.

Hanc refert in Annalibus Sacri
Ordinis Prædicatorum Pater Magi-
ster Thomas Maluenda ad Annum
scđ. Sanctissimi Patris Nostri Do-
MINICI folio mihi 336. qui subdit
ex Patre Magistro Bzovio. Anti-
quâ consuetudine Patrum Prouin-
ciæ Poloniæ diuina hæc Sanctissi-
mi Patris Nostri Epistola aureis li-
teris exaranda in communi refecto-
rio

rio singulis septimanis omnib⁹ Frat-
tribus præsentibus à Lectore men-
sæ die Dominico prælegebatur; ut
ad eam prælati, cæteriq; Fratres fa-
cili⁹ se cōponerēt, quo læpius auri-
bus eorundē inculcabatur cordiq;
tabulis insculpebatur. Hæc ille.

EX VITA BEATI HUMBERTI.

BEATUS HUMBERTVS
de Romanis natione
Burgundus, nobili ge-
nere procreatus, post-
quam Parisijs studijs
operam dedisset, & liberales artes
docuisset, omnibus relictis, intrepide
ad vexillum S. DOMINICI con-
fugit, & strenuè militavit. In sy-
nodo generali trigesima tertia com-
muni

*muni suffragio totius Ordinis V.
Magister Generalis electus est anno
1254. quo officio undecim annis val
de laudabiliter & magno zelo fun-
ctus est. Qui postea in alia Synodo
generali anno 1263 raro humilitatis
exemplo, summā hanc præfecturam
deposuit, magis eligens subesse quā
præesse. Eadem animi submissione
oblatam sibi Patriarchatus Hiero-
solymitani dignitatē à Nicolao III.
Pontifice Maximo respuit. Vir fu-
it religione conspicuus: imo omnium
Religiosorum simulacrū Doctrina
quoq; clarissimus, quod opera testā-
tur: cōplura siquidē scripta edidit,
tam Ordini nostro utilia, quam cæ-
teris religiosam vitam ducere cupi-
entibus proficua. Scripsit enim su-
per Regulam Divi Augustini.*

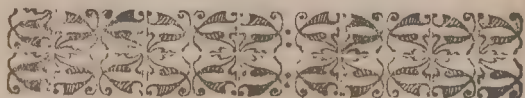
Item

*Item, De Eruditione Religiosorū,
De veris & falsis virtutibus,
De Prædicatione Crucis.*

De officio Ecclesiæ,

*De Officijs Ordinis ; & præsens
opusculum De Tribus Votis Religi-
onis : & multa alia fructuosa & sa-
lutaria. Vnde patet quanto zelo ar-
serit, qui sic verbo & scripto omnes
inflammare & excitare ad pietatem,
Religionem & perfectionem studu-
it ; & multo magis exemplo prælu-
cere 52. annis quibus in Religione
sanctissimè vixit. Qui anno 1276 in
Domino obdormiuit, in cænobio valenti-
nato. Cuius corpus asseritur ab oculatis
testibus adhuc integrum & incorruptum
remanere. Sicuti & corpus B. Henrici
Susonis Anno 1613. Vlmæ multorū ad-
miratione, planè incorruptū post ducē-
tos & 40. annos, repertum quoq; est.*

INDEX

I N D E X.

C A P I T V M

EXHORTATIONIS

ad tria Vota B.

HUMBERTI.

DE Voto Obedientia, Cap. 1.

Detestatio inobedientia. Cap. 2.

De his quæ vitiosam efficiunt.

Cap. 3.

Qualis debet esse obedientia, Cap. 4.

Quòd obedientia debeat esse prompta,

Cap. 5.

Quòd debeat esse deuota, Cap. 6.

Quòd debeat esse voluntaria, Cap. 7.

Quòd debeat esse simplex, Cap. 8.

Quòd debeat esse ordinata, Cap. 9.

Quod

INDEX.

<i>Quòd debeat esse iucunda,</i>	Cap. 10.
<i>Quòd debeat esse strenua.</i>	Cap. 11.
<i>Quòd debeat esse universalis,</i>	Cap. 12.
<i>Quòd debeat esse perseverans,</i>	Cap. 13.
<i>De Voto Paupertatis,</i>	Cap. 14.
<i>Commendatio voluntaria paupertatis.</i>	Cap. 15.
<i>De his quæ eam vitiosam efficiunt.</i>	Cap. 16.
<i>Quales esse debeant amatores paupertatis.</i>	Cap. 17.
<i>Detestatio proprietatis,</i>	Cap. 18.
<i>De utilitate voluntaria paupertatis.</i>	Cap. 19.
<i>De Voto Castitatis,</i>	Cap. 20.
<i>Quanta sit Castitas,</i>	Cap. 21.
<i>De tribus modis incontinentiæ.</i>	Cap. 22.
<i>De cogitatione mala,</i>	Cap. 23.
<i>De Delectatione morosa,</i>	Cap. 24.
<i>De consensu Veneris,</i>	Cap. 25.
<i>Quales debeant esse viri continentes,</i>	Cap. 26.
	De cir-

INDEX.

10.	<i>De circumstantijs Luxuriæ,</i>	Cap. 27.
11.	<i>De visu incauto,</i>	Cap. 28.
12.	<i>De contactibus impudicis.</i>	Cap. 29.
13.	<i>De amplexibus & osculis.</i>	Cap. 30.
14.	<i>De remedijs Luxuriæ,</i>	Cap. 31.
15.	<i>De resistentijs Luxuriæ,</i>	Cap. 32.
16.	<i>De Humilitate,</i>	Cap. 33.
17.	<i>Quibus humilitas acquiratur,</i>	Cap. 34.
18.	<i>De signis humilitatis,</i>	Cap. 35.
19.	<i>De laudibus humilitatis,</i>	Cap. 36.
20.	<i>Quantopere humilitas sit appetenda.</i>	Cap. 37.
21.	<i>De nocumentis Superbiæ,</i>	Cap. 38.
22.	<i>De conseruatione humilitatis.</i>	Cap. 39.
23.	<i>De Patientia.</i>	Cap. 40.
24.	<i>De laudibus Patientiæ.</i>	Cap. 41.
25.	<i>Quanam vera patientia.</i>	Cap. 42.
26.	<i>De malis impatientia.</i>	Cap. 43.
27.	<i>De diversi generis Patientia,</i>	Cap. 44.
28.	<i>Quibus modis acquiratur,</i>	Cap. 45.
29.	<i>De ordinatione hominis quoad Deum.</i>	Cap. 46.
30.	<i>De ordinatione hominis quoad seipsum.</i>	

INDEX.

<i>psum.</i>	Cap. 47.
De ordinatione hominis quo ad proximum.	Cap. 48.
De spectantibus ad Prelatos.	Cap. 49.
De mortificatione affectuum.	Cap. 50.
De refrenatione linguæ.	Cap. 51.
De exercitio bonorum operū,	Cap. 52.
De exercitio virtutum,	Cap. 53.
De Temperantia in cibo & potu,	Cap. 54.
De venialibus vitandis,	Cap. 55.
Conclusio Exhortationis,	Cap. 56.

EXHOR.

EXHORTATIO

B. HUMBERTI

V. GENERALIS MAG^{STR}I.
Ordinis Prædicatorum.

DE TRIBVS VOTIS
*Essentialibus Religionis, ali.
isq; virtutibus eis annexis.*

Quam scripsit ad singulas
Provincias totius Ordinis.

PRÆFATIO AUCTORIS.

IL^LUS gratiæ & cohæ-
redibus gloriæ, fratri-
bus charissimis de Or-
dine Prædicatorum universis, Fra-
ter Humbertus eiusdem Ordinis
Magister & servus, vitam ducere
Deo gratam, sibi fructuo-
sam, Angelis iucundam, dæmo-
nibus terribilem, hominibus e-
A xem-

2 SPEC. PARVVM

xemplarem. Nulla sunt omni-
no reputanda, dilectissimi, quæ
divinæ laudi non militant, vel
honori. Inde est quod officij
necessitate ac fraterna charitate
compellimur, nunc scribendo,
nunc monendo sæpius inculcare,
quæ nobis bona facere & quæ
mala deceat declinare. Sed cum
pateat quod secundum affecti-
vam & intellectivam vires gemi-
nas sit animæ profectio bipar-
tita, virtus videlicet & scientia,
deceret his nimirum virum ordina-
ri Evangelicum, ut per primum
in bonum, per alterum dirigatur
in verum; per primum ardeat, per
secundum luceat. Per primum
potens sit in opere, per reliquum
in sermone; illius exemplo qui
cæpit facere & docere. Denique
præsentem epistolam dignam du-
ximus charitati vestræ scribere
quæ vos instruat & moneat ad re-
gularis observantiæ disciplinam.
igitur

Ad Rom. 1.

RELIGIOSORVM 3

omni-
i, quæ
t, vel
officij
aritate
endo,
uleare,
& quæ
ed cum
affecti-
gemi-
bipar-
entia,
ordina-
rimum
rigatur
at, per
rimum
iqvum
lo qui
enique
m du-
ribere
ad re-
nam.
gitur

igitur ab Obedientia, quæ una
est de substantialibus Religionis,
nostrum principium inchoamus.
ad laudem & gloriam illius; qui
est origo omnium bonorum &
finis, AMEN.

CAPVT I.

DE VOTO OBEDIENTIÆ

Commendatio Obedientia.

Diligenti studio satagamus,
fratres charissimi, virtutum
exercitijs insistere, quibus Chri-
sto conformemur, & ad perfecti-
onis semitam informemur. Et
quis ambigat Obedientiam ta-
lem esse? Hanc enim Salvator
noster in tantum amplectitur, ut
usque ad mortem factus Patri
obediens, crucis supplicio con-
demneretur. Per hanc multarum
gentium Pater Abraham, terram
suam egreditur, & usque ad im-
molationem filij quæ habuit cha-
rissimum inclinatur. Per hanc

*Exemplū
obediētia
Christus
Dominus
Abrahā.
Philipsi 2.
Genesis 22
Iosue.
Num: 13.
Exod: 17.
Sine obe-
dientia
religiosus
non potest
saluari.*

4 SPEC. PARVVM

Iosue terram promissionis inva-
sit, & hostes gladio suo stravit.
Monemus igitur & hortamur in
Domino, ut Ob-dientia bonum
eo servemus sollicitius, quanto
sine illo regularibus non est salus:
scientes certissime, quod accepta
est multum apud omnipotentem
Obedientia, qua pro Christo no-
bilissimum quid in anima capti-
vatur, libertas videlicet volunta-
tis. Quare dignum est & iustum,
ut quanto quis arctius per obedi-
entiam nunc stringitur, tanto
postmodum gloriolius in caelesti-
bus elevetur. Hoc ipsum certè
nobis innuit exemplum illud quo
scribitur, quod cum fratri cuidam
quatuor ostensi fuissent ordines
bonorum, eum tamen qui serva-
vit obedientiam, summum vidit.

Inquit pp

C A P V T II. D E T E S T A T I O *Inobedientia.*

In

RELIGIOSORVM. 5

IN contrarium autem valde detestabilis Inobedientia dignoscitur: quæ idololatriæ sceleri *1. Regi 15* comparatur. Per hanc spirituale *Inobedi-* furtum committitur, vel rapina. *tia quod-* Nam si occultè obedientiæ con- *dam sur-* trariamur, furtum est; si manifestè, *itè Gra-* rapina: quia in utroq; rem ali- *pina.* enam invito domino contrectamus. Voluntatē enim quam Christo reliquimus, contra iustitiam usurpamus. Non igitur immeritò Pater noster Adam immortalitate spoliatur & innocentia, ac de Paradisi amœnitate ejectus: in hanc vallem miseriæ relegatur. Per quæ apertè criminis huius enormitas declaratur.

Quare A-
dam eie-
ctus de
Paradiſo

CAPVT III.

DE ILLIS QUÆ VITI- ANT Obedientiam.

Sicut multa sunt quæ reddunt Obedientiam commendabilem, sic sunt plura quæ faciunt i-

A ; plam

o SPEC: PARVVM

psam viciosam. Sunt enim nonnulli, qui ut citius absolvantur malè exercent officia sibi iniuncta. In alijs verò reperitur extorta licentia. Alij accipere licentiam non curant. Alij negatam contra licentiam id quod placet facere non formidant. Alij jubente Prælato contradicunt, & tamen faciunt: alij quidem devotè obedientiam suscipiunt, sed executionem negligunt: alij, ne mandatum ad eos perveniat, se abscondunt: alij, quod peius est, se tales exhibent, ut Prælatus nil eis audeat iniungere vel mandare: alij dicunt se nescire vel non posse quod mandatur, mendacium quodammodo coniungentes inobedientiæ: cùm eos ignorantia vel impotentia non impediat, sed voluntas. Quidam quoque nolunt facere ea quæ eis iniunguntur, timentes ne ab ipsis talia quasi ex consuetudine requirantur: alij
per

RELIGIOSORVM 7

perficiunt, sed cum murmure & non voluntariè, sed coactè: alij quidem perficiunt obedientiam, sed hoc triste vel nimis tardè Sūt *Turbato- res com- munitatis* & quidam qui quod volunt obtinent minis vel precibus importunis, & si quando negatur eis licentia, domum commovent & se ipsos. Hi omnes si veram obedientiam adverterent, in sua conscientia de prædictis se graviter accusarent. Sed heu sunt nonnulli qui colant culicem, & camelum *Math: 23.* glutiant: qui parvas negligentias in se puniunt, & maiores non advertunt: quasi statum hunc periculosum minimè recognoscant. Tales autem si amatores puri cordis essent, non tam malum actum, quàm malum statum corrigere laborarent.

CAPVT IV.

QUALIS ESSE DEBET

Obedientia.

A 4

Vt

8 SPEC. PARVVM

*Qualiter
obediēdū.*

VT autem obedientia vera sit
DEO acceptabilis, studere
habere 1. promptam sine dila-
tione, 2. devotam sine dedigna-
tione. 3. voluntariam sine contra-
dictione, 4. simplicem sine discus-
sione. 5. ordinatam sine deviatio-
ne, 6. jucundam sine turbatione,
7. strenuam sine pusillanimitate,
8. universalem sine exceptione,
9. perseverantem sine cessatione.

CAPVT V. OBEDIENTIA SIT

prompta

BONUS itaque frater adeò sit
paratus & non turbatus, ut
inveniat ad obedientiam sem-
per promptus. Quapropter di-
lectissimi, sitis sicut aurum ducti-
le, & quasi virga flexibilis, quæ re-
ctificatur ad libitum artificis vel
curvatur. Sitis sicut rotæ volu-
biles, quæ secundum impetum spi-
ritus movebantur. *Sicut vi jumen-*
tum

Ezech: 1.

Cap: 10.

tum
libe
C
tum
pon
pro
Dec
nihil
stis
dix
per
jun
& c
le b
catu
qua
è co
ti la
ven
Qui
en.
quo
titu
liun
pro

VM

vera sit
studete
e dila-
edigna-
contra-
discuf-
viatio-
atione,
nitate,
atione,
atione.

SIT

leò sit
us, ut
sem-
er di-
ducti-
quæ re-
cis vel
volu-
m spi-
jumen-
FOM

RELIGIOSORVM 9

tum apud Deum, cuius dorso quælibet indifferenter imponuntur. *Psal. 72.*

Certè syllaba indifferens, multum est grata versificatoribus, quia *Promptus obediens Deo & hominibus gratus. Iob. 38.*

poni poterit in omni loco: sic & promptus frater ad obedientiam Deo gratus est & hominibus, quia nihil respuit iniunctorum. Legistis charissimi, quòd stellæ vocatæ dixerunt, Assumus. Per quod aperte datur intelligi, quàm conjuncta debent esse vox jubentis, & operatio exequentis. Talis ille bonus Marcus extitit, qui vocatus, imperfecta dimissa litera quam inceperat statim venit. Sed *Hier. in Vitis PP.*

è contrario quidam velut quadrati lapides ad obedientiam vix moventur: de quibus ait Sapiens:

Qui transfert lapides, affligetur in Eccl. 10.

Cùm enim Prælatus ponere quosdam in obedientiæ bono nititur, per contradictionem rebellium fatigatur. Ad obedientiæ promptitudinem, animemur per *Rebelles fati.*

AS

EX-

10 SPEC. PARVVM
gant & af
fligunt
Superso.
res.

exemplum. Nautæ enim impe-
ranti in mari, nulla dilatione dif-
fertur executio. Iniungitur nobis
aliquid, & inobedientes erimus
Præfato? Pudet quòd servi nostri
conducti pro parvo precio pro-
niores sint ad peragenda gravia,
quàm sumus nos Prælati nostris
pro gloria sempiterna.

CAPVT VI.

OBEDIENTIA SIT DE-
vota, & sine dedignatione.

Sit post hæc devota Obedien-
tia vestra, fratres. Ea nam-
que devotione suscipiendum est
quod iniungitur, ac si Dominus
præcepisset. Non enim homini,
sed in homine certissimè Deo o-
bedimus. Dubium namque non
est quin acceptum offeratis sacri-
ficium Receptori, dum propter
ipsum alienæ vos subditis volun-
tati. Utinam simus, fratres, per
obe-

RELIGIOSORVM II

obedientiam cum Christo crucifixi: ut sicut ille membra clavis habuit ligata, sic mandatis superiorum nostrorum membra nostra sint omnia captivata. Sci-ntes certissimè, quòd tanto apud Deum liberiores erimus, quanto nunc pro illo devotiùs arctamur. Denique virtus hæc non sine causa victimis antefertur, quia hic mactatur in holocaustum omnipotenti Deo voluntas propria, sed ibi caro tantummodo aliena. In *In quibus* jejunijs & orationibus & vigilijs *præcellimus homi-* possunt nobis æquari sæculares: *nes sacra-* quos quia in abdicatione propri- *lares-* etatis & obedientia præcellimus, *Mat: 19.* eos judicaturi cum Christo in extremo judicio præcedemus. Vnde summo opere cavendum est, ne in his duobus etiam in-
minimo claudice-
mus.

OBEDIENTIA SIT VO-

luntaria sine contradictione.

Voluntaria quoque sit Obedientia, quæ non virga vel calcaribus indigeat, sed moveatur sibilo dulciori. Multum enim laudabilis est obedientia, quæ præceptum servat, laudabilior quæ consilijs & admonitionibus obtemperat, sed omni laude dignissima quæ præcipientis animo se conformat. Sed sunt nonnulli, qui potius à maioribus sua volunt audire placita, ut placeant audita: qui Prælatum sibi, non se illi cupiunt obaudire. Isti non magistrum gentium dicentē:

Actor: 9. Domine quid me vñ facere, sed ex-
Duplex O. bedientia cum cui dixit Dominus, Quid vñ
necessita- ut faciam tibi, satagunt imitari.
is Escha Pater esse, fratres mei, duplicem
ritati. obedientiam: aliam quidem ne-
cessitatis, & aliam charitatis. Illa

præ-

RELIGIOSORVM 13

præceptum respicit, hæc consilij
& admonitionibus acquiescit. Il-
la necessitate quadã arctatur, hæc
charitatis amplitudine dilatatur.
Illa per coactionem est servorum,
hæc per libertatem spiritus, filio-
rum. Et istam utique tanto ma-
gis acceptam, quanto minus de-
bitam esse constat.

C A P V T VIII.

OBEDIENTIA SIT SIM- plex, sine discussione.

IAm simplex sit etiam Obedi-
entia vestra, fratres, ut iniuncta
sine discussione facientes, iudice-
tis de vestro nec nimium vos ha-
bere. Nam quisquis intentio-
nem præcipientis iudicat, bellum
intrinsecus parat. Per hoc enim
quoddã causas mandatorum, quas
ignorat, discutit, in laberinthum
erroneum se ponit. Certè per
hoc, Obedientiæ bonum minus
purum efficitur, cum quis Præla-

14 SPEC. PARVVM

tum irrationabilia jubere præsumptionis oculo intuetur. Veruntamen etsi Prælatus interdum nimis utilia nostro iudicio jubet, movere nos ad inobedientiam id non debet. Nam & ille si erraverit sic jubendo, nequaquam vos deviabitis seniorum mandatū.

*Hier: in
Vitis PP.*

(nisi contra Deum quid præcipiat) exequendo. Si enim quæ per obedientiam facitis non sunt utilia monasterijs, tamen semper u-

*Illustra-
tione
Obedientiæ*

tilia erunt vobis. Quid enim exemplum fuit, quòd quidam Patrum virgam aridam longo tempore jussus rigavit, nisi quòd in terra conualescens, virtutem Obedientiæ, & obedientis meritum demonstravit? Obedientiæ sanè vestigium in hoc est ut quasi stultum se quis faciat in hoc mundo, nihil discernens, nihil dijudicans ex his quæ fuerint imperata, sed cum omni simplicitate & fide illud utile, illud sapiens esse iudicans, quod sibi lex Dei vel

RELIGIOSORVM is

examen Superioris indixerit. Et verè si per hunc modum evacuat fuerimus spiritu proprio, replebimur non immerito tunc divino. Attendite quod in tantum omnis creatura suo obedit Creatori sine discussione ut de illo faciat quidquid placuerit suæ maiestati. Per quod manifestè instrimur, ut simpliciter iussa facientes, nequaquam Superioribus nostris per inobedientiam reluctemur.

CAPVT IX.

OBEDIENTIA SIT

ordinata.

Oportet nihilominus ordinatam esse obedientiam, ne si ordo eius perverteretur obedientiæ quoque opus per consequens depravaretur. Vnde considerandum est, quod sicut ratio nostra debet subdita esse Creatori, sic voluntas obediat rationi, atque

16 SPEC. PARVVM

que sensualitas voluntati. Nam quando recalcitrat voluntati sensualitas, vel rationi voluntas, aut Creatori ratio; debitæ subiectionis in anima perit ordo, & tunc iusto iudicio nobis ab inferiori nostro resistitur, cum à nobis nostris Superioribus nonparetur. Ordo quoque obedientiæ, considerata Prælatorum differentia tenendus est, ut maiores minoribus præferantur. Duobus enim Prælati contraria præcipientibus, acquiescendum modis omnibus est maiori. Vnde cum Deus supremus Prælatus sit, contemnenda sunt prorsus mandata hominum: quando quicquam præcipitur contra Deum. *Oportet enim, (ut ait B. Petrus) Deo magis obedire quam hominibus.* Patet igitur quòd nunquam sunt mala propter obedientiam perpetranda, licet propter eandem interdum bona sint rationabiliter omittenda.

Deo semper præ omnibus obediendum. Act. 5.

da.

RELIGIOSORVM 17

da. Scitis enim contemplativam vitam in multis activam præcellere & tamen cùm ab illa ad istam subditus trahitur, quod propter mandatum negligitur, virtute obedientiæ meritorum cumulo compensatur.

CAPVT X.

OBEDIENTIA SIT IV-

Lucunda sine turbatione.

Post hoc sciendum est, quòd nequaquam ex tristitia aut necessitate fit quod iniungitur faciendum. Lucunda enim Obedientia Prælatum ipsum iubentem lætificat, Obedientiæ laborem alleviat, securitatem quoque conscientiæ præstat. Si quis autem mæstus obtemperat, cum Simeone Cyræneo crucem in angariam portat, Currus non inunctus sub onere murmurat, & is qui cum tristitia Obedientiam exequitur, carere unctione S. Spi-

2. Cor. 9.
Lucida Obedientia.

Mat. 27.
Simile.

18 SPEC. PARVVM

ritus se declarat: at non gaudens cum Andrea crucem suscipit, quisquis onus quod imponitur corde renuit, vel signo quolibet contradicit. Sunt autem quidam qui ex desiderio etiam suscipiunt laboriosa, dummodo sint placita. Alij cum gravitate etiam facilia suscipiunt, quia iusta sunt. Istud fieri persuasionem diaboli certum est, ut hoc nobis grave faciat, in quo nobis maius meritum esse constat: & aliud nobis offerre sagittat gaudiosum, quod salutem nostram minus prospicit fructuosum.

CAPVT XI.

OBEDIENTIA DEBET

esse sine pusillanimitate.

Non enim levia sed ardua propter Obedientiam sunt agenda. Est enim obedientia pretiosa cum obtemperatur in placitis, non tamen quia placita sed quia iniuncta. Pretiosior verò
super

RELIGIOSORVM 19

super aurum & topazion, cū o-
beditur in contrarijs: in quibus
licet interdum sensualitas remur-
muret, erit tamen ratio ^{In arduis} semper
prompta exemplo Christi, qui ^{contra}
quamquam calicem passionis a se ^{rijs obedi-}
transferri peteret, voluntatem ta- ^{ētia pra-}
men suam Patris subiecit volun- ^{stantior}
tati. In obedientia, fratres mei, ^{māgisque}
multum valet ad efficaciam me- ^{meritoria}
rendi, difficultas operis cum prō- ^{Mat. 26.}
pitudine voluntatis. Quando
per claustralem vitam religioni
iungimur, mundo morimur, &
terrenis actibus quodammodo se-
pelimur. Quare nostras per obe-
dientiam voluntates quotidie mor-
tificemus, ut illi qui pro nobis
pretiosum sanguinem suum fu-
dit, semper vivere valeamus.
Nunquam igitur ad iussu ser- ^{In solun-}
monis respondere præsumat. ^{tarsorum}
Nō possumus, aut Nescimus: cū ^{verbū ex-}
pares imō etiam infirmiores vo- ^{culatōis}
bis aggressos per obedientiae bo-

20 SPEC. PARVVM

*Exemplū
ex viis
Patrum.*

2rou. 21.

num etiam impossibilia secundum humanum iudicium cognoscamus. Vires enim administrat omnipotens Deus corpori, ubi voluntas fervens ad id quod iniungitur adest menti. Vnde quidam sanctorum Patrum mandato seniorum obtemperans, supra spem virtute divina non propria factum movit. Ex his colligere poteritis, quod obedientiae discretio est, ut sit aliquando indiscreta, ut ea pro bono quis aggredietur obedientiae, quae interdum videntur carere secundum Dei sapientiam ratione. Hinc est quod *vir obediens loquitur victorias*, quia voluntatem quae se naturaliter inclinat ad prospera, per coactionem obedientiae curvat etiam in adversa.

CAPVT XII. OBEDIENTIA SIT SINE exceptione.

Nec

RELIGIOSORVM 21

N Ec semel tantum debet quis-
que facere quod iubetur,
sed semper & in omnibus obedi-
re. Sed dicunt in corde suo de-
sides & rebelles, Videmus quod *In Columna-
sariorum
excusatio*
hi qui ad obedientiam sunt diffi-
ciles, ab oneribus sunt liberi, ab
officijs sunt securi, ipsis enim ubi-
que desertur & parcitur, cum
illi qui per omnia parentes se ex-
hibent, nunc officijs, nunc labo-
ribus incessabiliter onerentur.
Quis ergo posset omnia, inquit,
quæ mandantur custodire? sane
si cordis oculum aperimus, aper-
te considerare possumus, quod
illis pro eo quod eis parcitur est
dolendum, & istis quia sibi non
parcitur est gaudendum. Quod
enim interdum parcitur rebelli-
bus, vitio suo deputent, non vir-
tuti. Fit namque istud, ne peior
scissura fiat, & concutiatur cala-
mus; cum quassatur. Sed Deus *Mat: 19,*
non præcepit dari libellum repu-
diij

22 SPEC. PARVVM

Ia: 4. 2.

Deut. 24

Marc: 10

dij, sed permittit. Exultent autem isti qui oneribus prægravantur: quia dum multiplicantur super eos onera multiplicatur & materia gaudiorum, & gaudium per consequens præmiorum. Ocium insuper eisdem tollitur, peccatorum poena minuitur, & tentationum occasio removeretur. Scien-
Omnes dum tamen, quòd licet omnes ho-
quodam mines Obedientia stringantur a-
modo te- liquali, huic tamen propter Vo-
nentur o tum Regulares sunt amplius ob-
bedire ligati. Nam Patrifamilias obedi-
sed magis endum est in bona domus suæ or-
Religiosi. dinatione, Regibus in reipubli-
 cæ gubernatione, Plebanis in di-
 vinorum præceptorum, exposi-
 tione, & Sacramentorum admi-
 nistratione, Prælati Ordinum in-
 disciplinæ observatione, Summo
 Prælato Deo in declinatione vi-
 tiorum & custodia mandatorum.
 Vos ergo, fratres, qui ad obedi-
 tiam vos ligastis spiritualiter nec
 ali-

R
 alio
 Pfa
 om
 O
 V
 prof
 mor
 steru
 tus,
 bat
 coro
 dien
 go p
 solva
 finali
 (sec
 perfer
 tissim
 quoq
 qui i
 fendi
 mnes

VM

t autem
vantur:
r super
mate-
um per
Ocium
eccatio-
entatio-
Scien-
nes ho-
ntur a-
er Vo-
is ob-
obedi-
sue or-
publi-
in di-
exposi-
admi-
um in-
ummo
ne vi-
orum.
edien-
er nec
ali-

RELIGIOSORVM 23

aliquid excepistis, exemplum
Psalmistæ sequamini, dicentis. *Ad Psal: 118.*
omnia mandata tua dirigebar.

CAPVT XIII.
OBEDIENTIA SIT

perseverans

Vestra sit denique obedi-
entia perseverans. Cum enim
professionem facitis, usque ad
mortem vos obedituros in po-
sterum obligatis. Quia ergo exi-
tus, & non principium acta pro-
bat, felici iucunditate perpetuò
coronandus, usque in finem obe-
dientiam non relinquat. Cui er-
go placet ut sibi veritas promissa
solvat, ipse quoq; quæ promissit
finaliter non omitat. *Qui enim* *Mat: 10.*
Ec 24.
(secundum Christi sententiam)
perseveraverit usque in finem, hic cer-
tissimè salvus erit. à memoria
quoque vestra non excidat quod
qui in vno præcepto senioris of-
fendit præcedentes observantias o-
mnes perdit. *Iacob: 2.*
Ca-

CAPVT XIV.

DE VOTO PAUPER-
tatis & abdicatione Proprietatis,

AD aliam observantiam regularem manum mittimus, ut qualiter sine proprio debeatis vivere doceamus. Igitur ex Ecclesiæ primitivæ perfectione discere poteritis, quod habere cuncta communia debeatis. Creaturæ idipsum nobis indicant quæ communicando quod habent, invicem se se donant. Mutuò quoque sibi serviunt membra corporis, communitatem rerum per hoc indicentia nobis.

*Erant illis
omnia cō-
munia.
Act. 4.*

CAPVT XV.

COMMENDATIO VO-
luntaria Paupertatis.

ABdicationem rerum Christus suo exemplo nos docuit, Beatus Pater Dominicus nobis mori-

R
mon
que
cibu
cig
spoli
nude
erato
non
cut
etian
migi
tem
paup
suo
per e
vita
mulie
na su
da n
demo

C
AB

RELIGIOSORVM 25

moriens legavit; Scriptura quo-
 que sacra figuris idem multipli-
 cibus demonstravit. Nam cru- *LUC 9,*
 cifigendus Christus vestibis suis
 spoliatur, per quod nobis, quàm
 nudos esse oporteat omni propri-
 etate, declaratur. Ipse quoque
 non habuit ubi caput suum (si-
 cut asseruit) reclinaret. Sanctus *Triā nobis*
 etiam Dominicus legavit nobis *à B.P. no-*
 migrans ad Dominum humilita- *stro Domi-*
 tem, charitatem, & voluntariam *nico mori-*
 paupertatem. Idipsum exemplo *ente singu-*
 suo tradidit idem Pater, qui pau- *lariter cō-*
 per erat pecunia, sed dives erat *mendata*
 vita pura. Denique legitur, quod *Apoc: 12.*
 mulieris amictæ sole pedibus lu-
 na supponitur, per quod calcan-
 da nobis esse cuncta mutabilia
 demonstratur.

CAPVT XVI.

ABDICATIO PROPRIE-

tatū modū multū viciatur.

B

Sed

Sed heu sunt aliqui qui bonum
 paupertatis viciant, nunc pos-
 sidendi desiderijs, nunc verbis
 inordinatè prolatis, nunc etiam
 factis in virtutis huius præiudi-
 cium demonstratis. Nonnulli
 sunt etenim, qui ad ea quæ pro-
 fitendo contemplerant, accensis
 appetitibus nunc anhelant, obli-
 ti quòd apud ponderatorem sum-
 mum, ipsa perversa voluntas,
 priùs etiam quàm ad actum pro-
 deat, condemnatur. E contra
 quia quidam Patrum rapere ci-
 cumerem concupivit, in sole a-
 criter se afflixit, ut vexatio talis
 intellectum sibi tribueret, & sic
 malum desiderium in se tempe-
 raret. Hi verò qui divitias, quas
 foris habere non poterant, nunc
 affectant si veri discipuli Christi
 essent, per angustam portam, qua
 ducit ad vitam, exonerati ab omni
 impedimento, intrare sollicitè la-
 borarent. Invenimus etiam inter-
 dum

In Gitis

Patrum.

Mat 7.

RELIGIOSORVM 27

dum, quosdam in quibusdam re- *Signa pro*
 bus adeò delectari, ut nec ad con- *prælatiis.*
 cedendum fratri petenti velint
 aliquatenus inclinari. Alij qua-
 ternos vel res alias nituntur è fra-
 trum aspectu abscondere, ne pos-
 sint petentibus non negare. Qui-
 bus potius contemnenda essent
 hæc transitoria, & fraternæ cha-
 ritati omnia postponenda. Pudet
 autem dicere, quod nonnunquam
 pro vilissimis rebus accendimur:
 ut si quis vel digito contrectare
 præsumat, tam indignatione cor-
 dis contra ipsum, quàm verbo-
 rum insolentia moveamur. Inve-
 niuntur & alij, qui sic dicunt. Ni-
 si mihi detur licentia hoc vel il-
 lud habendi, nequaquam domum
 de talibus de cætero promovebo.
 Sunt & alij qui se tales exhibent,
 ut Prælati eis quæ habent aufer-
 re non audeat, vel quòd ad tem-
 pus concedant iniungere non
 præsumat, & si abstulerit quic-
 B 2 quam

Notæ

quam talium, turbationem concitant & tumultum. Sed quia per talem indignationem in prædictis rebus jus sibi vendicant, proprietarios quodammodo se demonstrant. Pro his enim nequaquam sibi turbationem assumerent, nisi res illas pro quibus moventur ad se pertinere aliquo modo judicarent. Sunt etiam nonnulli, qui & denarios sine licentia nec accipiunt nec expendunt; & tamen quia licentiam sibi denegari nulla ratione volunt, ante Deum excusabiles non existunt. Alij dum dare vel accipere volunt quod desiderant, insidiosè Prælati sui absentiam expectant, ut à minore Prælato licentiam habere valeant, quam negandam à maiore credunt probabiliter aut formidant. Isti quidem apud homines forinsecus excusari poterunt, sed apud Deum, cui omne cor patet, & omnis voluntas loqui-

Nota

quitur, Perfectionis semitam derelinquunt. Quidam etiã comestibilia vel potabilia sibi misca, vel soli contendunt habere, vel de illis quodam modo quibus placet distribuere, nec fratres alios, secundum dispensationem eorum quorum inter est, participes volunt esse. Sicut & alij quibus auctoritas est credita, qui monasterij res vel indignis conferunt, aut incuratè perire sinunt, aut superflue res expendunt, qui nonnunquam circa curam sui reperiuntur prodigi, sed quoad alios satis parci. Hi si certè adverterent, quòd eleemosynæ sunt pauperum quibus vivunt, eas cum magna timoris & reverentiæ providentia æqualiter dispensarent

CAPVT XVII.

VERÆ PAUPERTATIS

amatores quales esse debeant.

B 3

Veri

*Signa So.
luntaria
pauper
tatis.*

V Eri autem paupertatis amores sine licentia nihil accipiant, nec dent, vel habeant, neque celent, vel mutuent, neque furentur. Quamvis enim necessaria nobis habere liceat in communi, nullus tamen quicquam habeat in speciali. Ecce Pater noster Augustinus tantæ paupertatis fuit, quod testamentum nec moriens fecit ullum. Et sicut proprium non licet habere claustrali, sic & operari studeat in communi. Sciendum est autem, quod Religiosis quædam postponenda sunt actu pariter & affectu: ut proprietates rerum qua se privaverunt. Quædam affectu sed non actu: ut interdum est per activam vitam dispensatio temporalium. Quædam actu sed non affectu, sicut pro bono Ob dientia quandoque intermittitur contemplatio superiorum. Sed heu videmus multos bonum paupertatis appe-

RELIGIOSORVM 31

appetere, tamen ipsum cum defectu & penuria nolunt sustinere. Apud omnipotentem verò Deum, tunc paupertas pretiosa redditur, cum eam voluntas devota, cum difficultatis molestia comitatur. Sanè ad retinendam arreptæ nuditatis virtutem, ita vosmetipsos ab omni proprietate reddatis extraneos, ut tamquam peregrinos & nihil habentes, pijs monasterij largitionibus, vos noveritis vestiendos deinceps & alendos. Ex præmissis igitur colligite, ut possidendorum in vita præsentis, nihil inordinatè concupiscatis, nihil inhonestè acquiratis, nec sine licentia quicquam recipiatis vel detis, nec præter voluntatem Prælati aliquid habeatis, nec licentiam extorqueatis, nec contra fraternam charitatem quicquam teneatis, nec inutiliter expendatis.

32 SPEC. PARVVM
CAPVT XVIII.
DETESTATIO PRO-
prietatis,

Ostendunt proprietarij se va-
cuos esse Dei gratia, qui
contra professionem suam sata-
tagunt possidere aliena. Mala
compensatio quæ burlam dicit,
& animam Deo privat. In quan-
tum enim religiosus arcam one-
rat rerum proprietate, in tantum
conscientiam gravat egestate. In
Dialogorum libro legimus, quen-
dam religiosum paucos denarios
abscondisse, cuius sepultura ex-
tra cœniterium quidem facta ma-
ledictionem, pro benedictione
scitur habuisse, in qua fuit di-
ctum: *Pecunia tua tecum sit in per-
ditionem*, positis denarijs apud i-
psum. Tales si discedant inpeni-
tentes, peiores sunt inferno, qui
moriente Christo restituit aliena.
Isti pro re transitoria pretio-
sum

*Exemplū
ex D Gre-
gorio.*

*Quam e-
norme de-
lictū pro-
prietatis
in Religi-
osis.*

VM

II.

PRO.

se va-
a, qui
n lata-
Mala
ditat,
a quan-
n one-
tantum
te. In
quen-
narios
ra ex-
a ma-
ctione
it di-
in per-
pud i-
panti-
o, qui
aliena-
pretio-
sum

RELIGIOSORVM 33

fum pignus obligant, quia pro ta-
libus animam suam damnant, &
se gaudijs cæli privant. Vnde fra-
ter qui se & sua, Christum secu-
rurus, reliquit, & de his se post-
modum vitiosè intromittit: iste
talis se insipientem ostendit, quia
molam asinariam de collo amo-
tam resumit, & in spinas quas e-
valerat se proiicit, ac luto quo ex-
tractus fuerat se inmergit. *iste* *1. Petri 2*
velut canis revertitur ad vomitum, Lucæ 9:
& retrò respiciens, mittendo ma-
num ad aratrum, perficit curuum.
sulcum Talis, inquam, si uxo-
rem Loth in statuam salis con- *Genes: 19.*
versam attenderet, ad ea respice-
re quæ reliquit minimè festina-
ret. Minus enim sapiens est, qui
alijs divitias congregat, sed de pro-
pria inopia nihil curat. Sic etiam
qui contra professionem suam res
sibi colligit, & per defectum spi-
ritualium fame perit. Per hoc quo-
que quod sua pretiosiora seipso

34 SPEC. PARVVM

*Pulchra
similita ad
ostenden
dam insi
pientiam
et inepria
proprieta
riorum.
Coloi 3.*

æstimat, gradum & ordinem dili-
gendorum aut negligat, aut igno-
rat. Ille cū n sit mundo mortu-
us, fame mori formidat; cū de
compedibus sit solutus, iteratō se
illaqueat; cum sit in naui, haurit
aquam ut se mergat; cū sit in ae-
re sal spargit, ne fructus gratiæ
sibi crescat. Bene talis dici potest
idololatra, quia fiduciam habet
in pecunia, quæ earum rerum nu-
mero, quæ perfectē iuvare neque-
unt, est habenda. O quā inini-
stē omnia hæc ponderat, qui post-
modum pro paucis denarijs Chri-
stum perdit. Imō talis interdum
flagitium Iudæ superat, quia iste
nonnunquam pro uno solido se
damnat, ille autem venditurus
Dominum, triginta eum denarijs
æstimabat. Naturæ ordinem hic
pervertit, quia terram super omnia
diligat, quam inter elementa crea-
tor rerum infimam ordinavit. Tu
igitur, frater, si currere ad cælum

expe-

RELIGIOSORVM. 35

expeditè satagis, nequaquam ad
prementes sarcinas flectaris.

CAPVT XIX.

DE VTILITATE

paupertatis.

Sufficiat autem vobis, fratres
Scaarssini, paupertas: abor-
minetur a iua vestra transitori-
as substantias, quia Christo vo-
biscum manente divites nimis e-
ritis nihil temporalium habentes,
& sine illo pauperes eritis &
egeni, cunctas etiam divitias mundi
obtinentes. Ille ergo videtur
vellet thesaurus, qui solus desite-
ria animæ replere poterit: & sine
illo est vacua omnis creatura.
Quare si paupertatem esuritis, si
sititis, si nudi estis, si sustinetis in-
commoda, ille vobis solus suffi-
ciat, cuius dulcedinis magnifi-
centia, omnia mundi comoda
propter se dimissa incomparabi-
liter recompensat, Attendite, fra-
tres,

Nosa

30 SPEC. PARVVM

tres, quoddam sicut securum pauper transitum per latrones facit, sic & monachus nihil habens cum decedit, diaboli securus transit latrones & evadit. Elementa leviter sursum tendunt: sic & fratres qui se omnibus perfecte mundant, liberè caelos petunt. Exemplum.

Luci 16.

nobis horum est pauper Lazarus, qui fuit tandem ministerio Angelico in sinum Abraham deportatus.

CAPVT XX.

DE VOTO CASTITATIS.

*Encomia
Castitatis*

Amplēctenda est post hæc, velut vnum de principalibus Religionis, Castitas, quæ divinæ visioni nos aptat, quæ naturam superat, & Angelicis spiritibus nos conformat. Hæc est inquam, quæ fidelem animam sponsam Christi efficit, & sequētes agnum, canticum instruit, & Deo proximum facit. Talibus in hæc creatis nuptijs, ubi thesaurus est

RELIGIOSORVM 37

est cordis munditia, amplexus gratia, proles opera bona, dos felicitas sempiterna. O quàm regales sunt illæ nuptiæ, ubi anima Christo per amorem iungitur, ubi læva eius imbecillitatem nostram adiuvans, non immeritò sub capite nostro ponitur, & dextera ipsius nos in præmio amplexatur. *Cant: 26.*

CAPVT XXI.

QVANTA SIT

Castitas.

Castitas vestimentum est nuptiale, quo decorantur virgines in convivio Regis summi. *2. Regum 10. & 11. Par: 19.* Hoc byssino indumento Religiosi qui spoliati fuerint, non parum confundentur: Videte quomodo confusi sint valde servi David, quibus vestes vsque ad nates proscindebantur; quia confusi nimis erunt apud Altissimum, qui nunc tegumenro continentie spoliantur. *Ambro: 19.* Omni laude dignum

38 SPEC. PARVVM

gnum, in carne præter carnem vivere, & inter spinas esse, & spinarum aculeos non sentire. Salamandra sunt tales similes, quæ in igne non comburitur, & pilci quæ aqua circumdatur & non submergitur, & grano quod nec inter zizania suffocatur. Isti mira faciunt in hoc mundo, Maius enim miraculum est de propria carne fomitem extirpare libidinis, quàm eicere dæmonia vel febres de corporibus alienis.

CAPVT XXII. DE TRIBVS MODIS IN-

continentia.

TRibus modis incontinentes errant: dum vel cogitatione, vel delectatione, vel consensu circa idem viciũ elaborant. Huius figuram nobis evidenter sacra Scriptura innuit, cùm in primorum parentum peccato, ser-

Gen: 3 pentem, mulierem atque virum

lit

VVM RELIGIOSORVM 39

carne[m] literaliter introducit. Sit itaque
 se, & spi- cor nostrum per castimoniam
 re. Sala- thronus eburneus, sit lectus flo- CAPIT 24
 s, quæ in- ridus, sit fons clarus, sit hortus
 plici qui- conclusus, amœnus paradiscus, ar-
 on sub- ca intrinsecus deaurata, & virtu-
 nec in- tum delectabilis apotheca.

CAPVT XXIII.

DE COGITATIONE

in ala.

Primò igitur super corda ve-
 stra, fratres mei charissimi,
 Christum ponere sicut signacu-
 lum satagite, & ne vagetur ad i-
 nania prohibete. Cor enim ce-
 ræ simile dicitur, quæ per impres-
 sionem sigillo quolibet figuratur.
 Quare pulchris imaginibus men-
 tes vestras imprimite, ac sic eas
 æterna gloria decorate. Studea-
 mus igitur pigmenta bonarum
 cogitationum in ignem desideri-
 orum nostrorum mittere, quò
 valeamus sancti amoris incenso

in

40 SPEC. PARVVM

in conspectu Altissimi redolere. Desiderium enim nostrum ignis est. & secundum materiam quam imponimus, vel factorem vel boni odoris fragrantiam excitamus. Cor quoque nostrum molæ currenti continuè comparatur: sed vel lolium vel triticum comminuit, secundum arbitrium impo-

g. Regis nentis. Faciamus igitur ut Salomon, qui aurea nerua supra templum posuit ad innuendum, quòd quisquis talia faciens ad resistendum volatilibus cogitationibus se præmunivit. Sciat vestra fraternitas, quòd cogitando quis peruersa, raptorem in thesaurum suum intromittit. Malum semen iactando nurrit, sagittas diaboli absque clypei oppositione recipit, incurvando se Sathanæ, Christum desolio deiicit, porcos in hortum suum devastandum introducit, lutum in fonte conscientie intromittit, flores relin-

quens

VM
edolere.
m ignis
m quam
vel bo-
itamus.
x cur-
ur: sed
commi-
impo-
ut salo-
ra testi-
quod
esisten-
onibus
ra fra-
is per-
m su-
men-
liaboli
reci-
Chri-
os in-
m in-
onsci-
relin-
uens

RELIGIOSORVM 41
quens ad stercora se convertit.

CAPVT XXIV.
DE DELECTATIONE

morosa.

Quasi matrem proles, sic ma-
lum delectatio sequitur co-
gitatum. Quisquis vitare volu-
erit consequens malum, præca-
veat antecedens; sciens quòd de-
lectationibus carnalibus qui mē-
tem dederit, à supernis se inflexi-
bilibus elongat. Absit enim ut di-
vina consolatio infundi debeat va-
si inquinato. Nam cor immun-
dum sedes est Sathanæ, cui non
debet Christum per gratiam conse-
dere. O quàm indigna commu-
tatio, incommutabile bonum
spernere & rebus mutabilibus ad-
hærere; fontem dulcedinis relin-
quere, & turbato rivulo se reple-
re. Igitur si de peccatis nos inter-
dum cogitare cōtingat, non hoc ex
delectatione, sed amara compun-
ctione

42 SPEC. PARVVM

Gen. 19.
In Thre.
nis per
totum.

atione fiat. Sicut Pater multarum
gentium Abraham everlas urbes
a longè conplexit, & Ieremias suæ
civitatis excidium dolens planxit.

CAPVT XXV.
DE CONSENSU CO-
gitationi

Leat. 8.

Ceterum si contingit ut illi-
cita cogitatio nos interdum
mordeat, summopere laboran-
dum, ut delectatio non decurrat.
Cum enim diabolus nos ad pec-
candum inclinare nititur, ad su-
um incuruare transitum nos hor-
tatur. Sed mendax est & Pater
mendacij, quia minimè permis-
sus transilit: quin potius si ad-
venerit in consensu nostro pedem
figit. Considerandum tamen est,
duplicem esse consensum qui nos
maculat: dum vel malum decer-
nimus, vel cum non in opus, sed
in delectatione motuum consen-
timus. Quando enim delectatio
cogi-

RELIGIOSORVM 43

cogitationis usque ad voluntatem delectandi protrahitur, tunc morosa & rei criminis etiam absque perpetrato operis iudicatur. Et si taliter delectantes se, apud Omnipotentem rei sunt, videant quo reatu contringantur, qui tentationes prævenientes, ad illicita se compellunt.

CAPVT XXVI.

QVALES DEBENT

esse continentes.

STUDEAMUS ergo, fratres, corporis habere continentiam, atque mentis: quæ nobis per *cin-* *Luc: 12*
tionem *lumborum* *atque* *mamilla-* *Apos: 13*
rum *cum* *zona* *aurea* declaratur. Si verò tentatio carnis vel dæmonis ad illicita nos incitat, mente tamen stantem fortiter, hoc non frangat. Sed multum interest habere virtutes politicas vel purgatorias, aut purgati animi, quia tanto sunt extremæ prioribus me-

lio.

44 SPEC. PARVVM

liores, quanto iam post triumphum quietem sinceræ possident puritatis. Quamvis enim laud plenum sit, delectationibus carnis resistere, multo tamen laudabilius est tentationum incitamenta non sentire. Nam dum obtinet in bellorum conflictibus quietem triumphum, tum vulnerum ictum interdum recipit & plagarum. Motus etiam quem cum labore quis pugnae comprimit, quando te pacem habere speraverit, tunc insurgit. Nequaquam enim dimicans securus ab hoste esse poterit, quem post victoriam inter suos dominantem terminos derelinquit. Securius David erat postquam à præliis subiectis hostibus quieverat, quam cum bellorum discriminibus subiacebat. Status ille tranquillus in arca Noë designatur, in qua cuncta quiete visuntur animalia, & pacantur. Ad pacem hanc laudabilem tunc venimus,

2. Regr 11

Genr 8.

RELIGIOSORVM 45

nimus, quando contra vitia insurgentia non quasi ex necessitate pugnare compellimur, sed ea potius cum se primò oculis rationis obtulerint velut columbrum horrore nimio detestamur.

Ecc: 32

CAPVT XXVII. DE CIRCVMSTANTIIS

Luxuria

Non solum opus Luxuriæ nefarium, sed ad illud incitantes circumstantiæ sunt vitandæ, quales sunt, incautus visus, tactus, osculum, amplexus, frequens colloquium, atque risus.

CAPVT XXVIII.

DE VISU INCAUTO

Tenim quia mors per fenestras nostras ingreditur, necesse est acere, si visus ipse cum magna diligenter observetur: ne dum incauté declinanti affectum respicimus, divi-

46 SPEC. PARVVM

- 2. Reg: 11.* Certè si David visum ab incauto intuitu restrinxisset, in tantatentationis malum minimè recidisset, Pudicitiam quoque Dina perdidit, quæ ad videndum mulieres regionis circuiens, in sui custodia non conclusit. *Ad com-*
- Gen: 34.* tegendum visum nostrum exemplum Salvator nobis tradidit, qui nec proprios velari oculos in derisionem recusavit. Quocirca scandalizantem oculum, secundùm Domini consilium, eruiamus & visum videlicet, ne vanitate hauriat, auertere studeamus.
- Mar: 14.*
- Mat: 5.*

CAPVT XXIX.

DE CONTACTU

Cavendo.

- C**avendi sunt præterea contactus non solum lascivarum, sed etiam bonarum faminarum. Quamvis enim bona si terra bona quoque sit pluvia, tamen
- simile.*

IVM RELIGIOSORVM 47

itamus. ex illorum commixtione lutum
 b incau. efficitur. Eodem modo licet
 in tanta bona sit manus viri, & bona ma-
 mé reci nus fœminæ, ex contactu tamen
 ue Dina illarum nonnunquam lutosa co-
 im muli gitatio vel affectio generatur.
 in sui se Etenim picem si quis tetigerit,
 Ad con manum utique sordidabit. Quis
 m exem autem stultus credit se manum
 didit, qu in ignem mittere, & incendium
 s in de non sentire? Vnde quidam San-
 Quocirc ctus, quando per aquam Matrê
 secun propriam deportabat, manum
 ruamus pallio ne illam tangeret involue-
 anitate bat.

CAPVT XXX. DE AMPLEXIBVS & osculis.

Si ergo secundum dictum A-
 postoli, *bonum est mulierem non* 1. Cor. 7.
 tangere; nequiquam illam expe-
 dit osculari. Concupiscentia ta-
 men quosdam falsò sic decipit,
 & excæcat, vt dicant talia licere;
 ex cùm

1. Cor. 16

cùm secundùm eundem Apostolum constet sanctum osculum induisse. O quàm miserabiliter perit iudicium rationis, cùm affectus ad aliquid faciendum incipit dominari. Format enim mēs captiua qualemcunque conscientiam, dum tamen perficiat quod affectat; ipsa verò conscientia post facti perpetrationem, amarioris stimulis mentem pungit, quæ ad unam partem devians, veritatis semitas derelinquit. Amplexus quoque mortales non desiderant, qui ad æternas nuptias se parant. Ornatos namque lampadibus munditiæ, & oleo lætitiæ decet esse, qui superni sponsi amplexibus cupiunt interesse.

CAPVT XXXI.

DE REMEDIIS CONTRA LUXURIAM.

DE remedijs sanè luxuriæ sunt familiaritates suspectas deuitare,

RELIGIOSORVM 49

uitare, sibi non nimis cōfidere, occasiones tentationum fugere, sensus exteriores claudere, cogitationes malas restringere, carnem domare, motibus insurgentibus resistere, bonis se semper exercitijs occupare. Quem enim antiquus hostis vacante viderit, hunc suis negotijs occupabit. Sciendum denique est, quòd nobis contra alia vitia pugnandum est, sed incontinentiæ malum potissimè fugiendum. Quoniam sicut infirmus per potum frigidaæ aquæ ardorem febrium non minuit, sed accendit; sic remedia concupiscentiæ quærens, in his miserijs, desiderium non sariat nec extinguit.

Simile.

CAPVT XXXII.

DE RESISTENTIIS

luxuria

OMni custodia necessarium est cor custodire, quia constat illud multipliciter impugnari.

Prov. 4.

C

Ia

In resistendo quoque necesse est nobis, ut ibi simus in nostra custodia cautiotes, ubi pugnas experimur hostium fortiores. Nam & diabolus ibi ponit frequentius tentationum laqueos, ubi magis sentit nos incautos: & ibi nos studet fortius debellare, ubi nos novit amplius ægrotare. Pax & concordia cunctis est laudabilis, nisi contra vitia pugnaturis. Quod optimè innuitur, ubi turris David ædificata cum propugnaculis, decorata fuisse mille clypeis omnique armatura fortium memoratur. Vnde & antiquis populis propter exercitium præliandi lebusæus relinquitur, & Machabæis licentia pugnandi in sabbatis conceditur, ut quàm gratum sit Deo bellum, quod fit contra vitia declaretur. Fratrem illum diligenter recogitate quem vidit senior per diversarum specierum coram se formatas imagi-

nes

*Cant. 4.**Canti**Ex Giti**Patrum.*

R
nes
glig
fui
Dei
Sed
ille
gis
rem
innu
stri,
vian
mus
tis
num
host
mus
strua
stum
Etsi
tatio
quen
simu
cade
merc
Gutta

VM

esse est
stra cu-
nas ex-
s. Nam
quenti-
ubi ma-
& ibi
re, ubi
re. Pax
audabi-
naturis.
bi tur-
propu-
le cly-
ortium
ntiquis
a prae-
ur, &
di in-
quàm
od sic
atrem
quem
spe-
nagi-
nes

RELIGIOSORVM 51

nes impugnari: quas quia per ne-
gligentiam non repulit, cordis
sui pulchritudinem in conspectu
Dei omnia cernentis maculavit.
Sed è contrariò benè sibi frater
ille tentatus consuluit, qui ut ma-
gis obliuisceretur talium, mulie-
rem sibi luteam figuravit. Ad
innuendam custodiam cordis no-
stri, Cherubin flammeo gladio ad
viam ponitur Paradisi. Studea-
mus autem maximè caput serpen-
tis conterere, hoc est, tentatio-
num principijs resistere; ut sic
hostem dum est debilis opprima-
mus, & nequitiam in semine de-
struamus, atque ad petram Chri-
stum nostros parvulos allidamus.
Etsi adversarius noster sæpiùs ten-
tationibus nos examinat, ipsa fre-
quentia nos tædio non afficiat, ne
simus sicut lapides, quos stillæ
cadentes non violentia, sed nu-
mero tandem cavant, iuxta illud
Gutta cavat lapidem, non vi sed sæ-

Gen: 3.

*Ex Gii
Patrum.* pē cadendo: Liqueat hoc in patre
quodam, qui annis 40. tentatus,
fortis athela Chritti, perficit, sed
postmodum, vnius noctis spatio
victus cessit.

CAPVT XXXIII.

DE HUMILITATE

*Matth. II.
Exemplū
ex Gii
Patrum.* **M**atrem virtutum, humilita-
tem, fratres charissimi, li-
benter amplectamur, quam &
Christus verbo docuit, & exem-
plo nihilominus demonstravit.
Qui etiam se mitem, & humi-
lem corde dixit. nos ad imitati-
onem sui provocans: *Discite*
(inquit) *à me quia mitis sum &*
humilis corde. Scitis & de quodam
apud antiquos patres recipiendo,
ad mortuorum ossa misso, ut illis
exhiberet ignominiam & honorē:
quatenus sicut hæc ossa ad vtrum-
libet ac insensibilia se habere cer-
neret, sic & ipse laudes & vitupe-
ria de cætero non curaret.

Ca-

RELIGIOSORVM 53

CAPVT XXXIV.

DE ILLIS PER QVÆ

Humilitas acquiritur.

AD perfectam humilitatem, *varijs sūt*
 istis gradibus venietis. Si *gradus hu*
 videlicet defectus vestros cum *militatio.*
 dolore ac emendationis propo-
 sito recolitis, si propriam excel-
 lentiam ex corde fugitis, si vos
 contemnitis, si vos verè mundo
 mortuos aestimatis, si nulli nisi
 soli Deo placere appetatis, nec
 ulli displicere nisi Domino ti-
 meatis: si humana præsencia ni-
 hil vobis adijciat honestatis, aut
 minuat solitudo: si vos inutiles
 non superficie labiorum pronun-
 tietis, sed veraciter reputeris: si
 desideretis viles videri; si omne
 quod est contra communem Re-
 gulam & constitutionem Ordini-
 nis, quod potest vos notabiles
 reddere, declinetis; si singularem
 sensum relinquatis, si vos ipsos in
 vestris

54 SPEC. PARVVM

vestris conscientijs accusatis, &
alios excusatis.

CAPVT XXXV.

DE SIGNIS HUMILI-
tatis,

Signa humilitatis sunt, grati-
sam hominum negligere, sen-
tentijs aliorum acquiescere, cor-
reptiones libenter audire, caput
inclinare, vestes notabiles non
ferre, risum temperare, post re-
pulsam verba non proferre, tor-
tuosum incessum vitare, maio-
rum præcepta sine discussione per-
ficere, æqualibus ad obsequia pa-
ratum esse, minores non conte-
mnere, simplici gradi via, num-
quam duplicitatis aut fictionis
vestigium prætere, in litibus
nolle victoriam obtinere.

CAPVT XXXVI.

DE LAUDIBVS HU-
militatis.

Ve

RELIGIOSORVM 55

VT humilitatis fructum agnoscat, noveritis, quia cinis ^{Humilitatis enim} est, virtutum carbones in fervore conservans; fundamentum, spirituale ædificium, ne cadat, sustentans; & scala ad cælestia nos sublevans. Ipsa enim humilitas virtutes cæteras conservat, capiti nostro assimilatur, actiones suas pulchritudine ornat. Hæc est quæ Deo amabilis, in se ipsa est laudabilis, multipliciter nobis utilis, & proximis exemplaris. Humilitas certè virtus est, quæ obtinet absentia, stabilis præsentia, recuperat iam amissa.

CAPVT XXXVII.

QUANTO PERE HUMILITAS EXPETENDA.

SI quis ergo perfectè humilis esse nititur, velut surdum, mutum, & cæcum, imò quasi stultum exhibere etiam ex intimis se conetur: ut videlicet nil

56 SPEC. PARVVM

audire, nil loqui, nil videre cupiat, quod ipsum à proposito suo retrahat, & à bono; propter derisionem aliquatenus non recedat. Humilitatem quoque perfectus quisque teneat sine fictione, ut fiat illam forinsecus exhibet in opere, sic non deserat eam in corde. Non sitis illi qui humilitatem quidem diligunt, sed contempti nolunt: quia tales si humilitatem verè noscerent, nequaquam in contemptu propriæ excellentiæ consistere dubitarent. In vestimentis servetis tale medium, ut nec curiositate aut preciositate sint notabilia, nec vilitate nimia deturpata. Superbia enim nonnunquam de suo interitu convalescit. Dum enim abijcere quis se nititur, de hoc multoties ipse inaniter gloriatur. Eodem modo cum quis ieiunaverit pro Christo, sæpe vana gloria per hoc surgit. Vnde cum quidam frater quæ-

ret,

Ex *Citis*
Patrum

ret, cur magis in congregatione
quàm in solitudine ieiunare pos-
set, responsum est ei, quia digitus
eum in monasterio pasceret, sed
in solitudine nullus ieiunij testis
esset.

CAPVT XXXVIII.

DE NOCUMENTO
superbia.

NOcumentum ergo superbiæ
in hoc perpendatur; quòd
duo sint in operibus bonis, glo-
ria videlicet & utilitas. quorum
primum sibi Deus reservauit, sed
reliquum nobis dedit. Vnde si
Dei partem nobis retinere con-
tenderimus, absque dubio partem
alteram amittemus. Sicut enim
ventus pulverem proijcit, sic va-
nitas virtutes dissipat & disper-
git. Hoc enim certissimè sci-
endum est, quod nunquam obe-
dientiæ bonum, nec patientiæ
virtus, nec perfectionis puritas
obti-

obtinebitur, si humilitatis sinceritas amittatur.

CAPVT XXXIX.
DE CONSERVATIONE
humilitatū.

SI ergo humilitatem diligitis, per hæc quæ scriptimus illam conseruetis: si videlicet in vobis pensaveritis, facilitatem cadendi, difficultatem resurgendi, incertitudinem perseverandi: si cogitationem habere studueritis propriæ fragilitatis & considerationem fratris alterius melioris; si sæpius cogitaveritis mortem imminentem, si nihilominus ipsum Deum vsque ad mortem turpissimam humiliatum pensaveritis, si gloriam & honorem qui sequetur ignominiam, ponderatis,

CAPVT XL.
DE PATIENTIA

Deni-

RELIGIOSORVM 59

Denique, fratres mei, virtutum clypeum, patientiam, apprehendite: quæ in sanctis Dei mirabiliter operatur. Facit enim ipsa patientia, nonnunquam vincere puellam fragilem totum mundum: imò sine pugna vincit aduersarium, & amaris pascitur, ac contrarijs delectatur. Apostoli certè se dignos habitos gaudentes iudicabant, quia pro Christi nomine contumelias sustinebant, Si benè consideramus, *non sunt condignæ passiones huius temporis* *Rom: 8.* quas sustinemus, ad magnitudinem passionum Christi nostrorumque delictorum, & infernalium suppliciorum, atque celestium præmiorum. Proinde lætati sunt patres nostri pro diebus quibus humiliavit eos Dominus, *psal: 86.* annis quibus viderunt mala, sicut apertè nobis beatus Pater Dominicus ostendit, qui loca infidelium transiens, incessit alacer, *Exemplū S. Domini nichi*

atque cantavit Idem quoque
 Pater fuit Carthasonæ libentiùs
 quàm Tolosæ, quia ibi recepit
 molestias, hic honores. Exem-
 plum nobis patientiæ exhibuit
Iob 3. qui dicebat: *Nonne dissimulaui
 nonne filii, & iam quievi?* Dissi-
 mulavit quidem foris per opera,
 ut patientiæ signum ostenderet.
 Tacuit à verbis inordinatis, ne
 vel ore dura verba proferret. Qui-
 evit & corde, ne vel ipsum intrin-
 secus turbaret.

CAPVT XLI.

DE LAUDIBVS PA- tientia.

Encomia
patientia: **P**atientia est Adamas quo mens
 incommodis non frangitur,
 medicina per quam ab omni læ-
 sione curatur, & clypeus quo
 ne lædi valeat communiter. Ab
 alio certè lædi non poterimus;
 nisi priùs contra nosiplos intrin-
 secus dimicemus. Tribulatio-
 nis

RELIGIOSORVM

nis fructum ille novit, qui pre-
 tium iniuriantibus erogavit. Hunc
 fructum sacra Scriptura innuit, *Dan: 5*
 ubi tribus pueris ignis in nullo
 nocuit, sed vincula tantum tol-
 vit, Idem ostendit artificium,
 quia lapis ad hoc tunditur & scul-
 pitur, ut in solemni loco post-
 modum collocetur. Sic & nos
 in mundo nunc premimur, ut in
 templo cælestis patriæ, ubi nullus
 sonat malleus, collocemur. Nam
 gaudium tristitia præcedit, qua
 vel pro exigentia culpæ, vel per-
 fectione gratiæ, vel pro augmen-
 to gloriæ, nunc ferimur. O labor,
 ô dolor, ô beatæ lachrimæ, quas
 ab afflictorum oculis Dominica
 manus terget. *Calorum regnum*
eorum esse dicitur, qui persecutio- *Matt 5*
nem patiuntur. In qua duo sunt;
 scilicet culpa & pœna. Meliorem
 partem habet patiens quam perse-
 quens: cum culpa sit lædentis;
 sed pœna tantummodo sustinen-
 tis.

82 SPEC. PARVVM

tis. Puritatem enim in nobis suæ
Hebr: 12. dilectionis Deus ex hoc probat,
 quòd eos quos *amat*, arguit & ca-
Apoc: 3. stigat. Hinc est quòd in signum
 clementiæ ab *Astuer* contra *He-*
Hest: 4. ster virga aurea extenditur: quo nos
 consolandos esse virga correptionis
 Dominicæ figuratur. Si enim
 suis dilectoribus temporaliter be-
 nefaceret; plures sibi non pro-
 se, sed pro donis potiùs adhære-
Indic: 3. rent. Fuerunt qui velut dextera
 utebantur, similiter & sinistra, de
 quibus quid aliud dixerim, nisi
 quòd sicut ad meritum vitæ con-
 vertebant prospera, sic aduersa.
 Imò ut veriùs dicam, talibus ni-
 hil aduersum esse poterit, pro qui-
 bus aduersitas ipsa militans cu-
 mulat semper meritum, & in gau-
 dium tandem ducit. Patet igitur
 quòd de felle homo favum elicit,
 cum malum in bonum convertit.
 Mare quasi lac fugit, quia mæro-
 rem in æternæ felicitatis gaudium

com-

RELIGIOSORVM. 63

commutabit. Usque ad tempus enim expectabit patiens, ut postea iucunditatis redditio subsequatur. Certè peccantes ad refrigerium venire non poterimus; nisi vel hinc per aquam tribulationis, vel tandem per ignem purgatorij transiamus. Facilior enim est transitus aquæ quàm ignis. Si adversitatum utilitatem sciremus, vix in centum annis possemus Domino pro infirmitatis diei beneficio respondere,

Nota

Vnde in vitis SS. Patrum sapienter ille bonus frater doluit, plorans quòd non eum Dominus anno illo per infirmitatis molestias visitavit.

CAPVT XLII.

QVÆVERA PATIENTIA

VElimus igitur, fratres mei bona agere, mala pati. Et si cordis cupimus tranquillitatem habere, debemus non quod nobis

64 SPEC. PARVVM

bis fit, sed quod alijs irrogamus ponderare, ferre libentiùs iniurias, quam inferre, flagella Dei sine murmure, ac iniurias proximi sine rancoris odio sustinere, iram fratris studiosè velle curare, quam illum contra nos sentire (quamvis irrationabiliter) concepisse. Exemplum de hoc sumamus in David, qui quando citharam psallendo retigit, in Saule malum spiritum mitigavit. Si poenam ex culpa meremur, doleamus, si autem innocenter patimur, gaudeamus: quia iucundius est cum Christo sustinere molestias, quam cum latrone: multoque maioris gloriæ pro divina laude, quam pro meritis mala ferre. Sunt ergo agenda gratiæ pro prosperis & adversis: sicut non solum cantat diebus, sed & noctibus philomela. Sine querela tam activè quàm passivè vos servetis, fratres charissimi; ut nec
que-

1. Reg. 16

R
que
vob
am
tis,
nec
à Co
Nan
tum
Hæ
Chri
den
Sitis
quæ
cut
sum
nym
para
non
Sitis
dest
ctam
pien
vide
quan
stam

RELIGIOSORVM 65

querelas moveatis de alijs, nec de
 vobis tribuatis unquam materi-
 am querulandi De nullo gaudea-
 tis, nisi quod pro Christo militatis,
 nec de aliquo doleatis, nisi quod
 à Conditoris gratia vos elongat.
 Nam impatientia contra pecca-
 rum tantummodo est indulta.
 Hæc enim, dilectissimi, tyronum
 Christi victoria est, ut cedant læ-
 denti, & indulgeant persequenti.
 Sitis ergo fratres, velut radices,
 quæ contritæ magis fragrant: si-
 cut aurum quod fornax non con-
 sumit, sed examinat. Sitis gra-
 num quod à palea flagellum se-
 parat. Sitis navis, quam ventus
 non impedit, sed ad littus agit.
 Sitis gemma quam sculptura non
 destruit, sed decorat. Ad perfe-
 ctam igitur patientiam venire cu-
 pientes, gradibus his utamur, ut
 videlicet malum pro malo nun-
 quam reddamus, malo non resi-
 stamus, malum toleremus, inju-
 rian-

Similia

*Gradus
patientie*

riantem placemus, inimicum diligamus, bonum pro malo reddamus, gaudenter iniurias suscipiamus, ad plus sustinendum parati simus, in tribulatione Deo gratias referamus, adversitates pro Domino affectemus. Maximè autem valet ad sustinendum convitia, si ad responsionem talionis non sumus faciles, sed immobiles velut muti, quasi qui hoc non audierint vel adverterint sicut surdi.

CAPVT XLIII.

DE MALIS IMPATIENTIA.

Multa mala impatientia operatur. Hominis etenim oculus cæcat, sancti Spiritus donum turbat, ac pacis dulcedine privat. Hæc draconi comparatur: quia sicut ille ignem vomit, sic importunus homo impatientiæ verba fundit. Ira enim febribus similis est, quia non solum

*Febri est
anima
ira*

lūm animus sed & corpus per eam inordinatis motibus commove-
tur. Imò dico iram febribus pe-
iorem; quia cūm per febres semel
homo vexetur per diem; per iram
sæpè vno die multoties agitur.
Cūm autem tribulatio sit quæ-
dam rasura, quisquis per hunc
modum tribulatus quiētus sedeat,
ne si sub rasorio insolenter se mo-
verit, peius malum per impatien-
tiam sic incurrat. Quando ergo
de detrahente se quis vendicave-
rit, plus amittit, quia tribuit tu-
nicam innocentiaē tollenti palli-
um bonæ famæ. Si quis verò à
Deo vindictam poscit, ipsum De-
um quemdam tortorem, & se iu-
dicem facit. Quid de ira dicam?
per ipsam subinde cor palpitāt
accensum, os clamorem format,
sensus quod loquitur ignorat, ex-
cæcantur oculi, non cognoscun-
tur noti: per ipsam facies igne-
scit, lingua percutit, corpus tre-
mit.

Simile

*Ira sibi
nocet*

Ca.

68 SPEC. PARVVM
CAPVT XLIV.

DIVERSI GENERIS
patientia.

Sunt autem nonnulli, qui patientiam non ex proprijs, sed ex virtutibus concipiunt alienis: qui volunt esse tunc tantummodo patientes, cum non fuerint ab alijs irritati. Sunt & alij qui foris iniurias dissimulant, rancorem tamen in interioribus servant. Horum patientia est sicut calceus non inunctus, qui ab exteriori quidem læsione defendit, sed intrinsecus pedem rum-
pit. Isti sunt lupis similes, qui plagas in pelle foris benè sustinent & vulnera, sed corruptionis recipiunt faciliter in interioribus detrimenta. Sunt item alij qui proprias iniurias studiosè vindicant, sed iniurias Dei minùs persequi curant, non advertentes aliam per zelum, aliam per vitium iram

M

V.

RIS

ui pa-
s, sed
alienis;
mmo-
uerint
lij qui
ranco-
s fer-
est si-
qui ab
defen-
rum.
s, qui
ustinet
is re-
oribus
lij qui
vindi-
s per-
tes a-
vitium
iram

RELIGIOSORVM 69

iram esse. Prima contra iniuriam Dei, secunda contra iniuriam propriam, commovetur. Et illa est gratiæ ista culpæ. Cumulat illa præmium, ista pœnam. Sed cavendum valde est, ne in tantum animus per iram turbetur, ut quod vitio furoris agitur, fieri per zelum rectitudinis æstimetur. Interdum enim vitia sub virtutibus se palliant; & actus qui possunt fieri meritorij, redduntur noxij ac depravati. Sic fit nonnunquam, ut in correctione fraterna ita ira charitatem excitet, cum potius è converso charitas iram debeat excitare. Sunt & alij qui personis nos vitijs irascuntur. Nos autem si charitatis ordinem inspiciamus, videbimus, quòd diligenda est natura quam Deus condidit, & detestanda sunt crimina quæ quivis ex instinctu proprio, vel certè diabolico, perpetravit. Possumus tamen interdum ho-
mini

mini non ex rancore, sed pro bono suo cupere malum pœnæ, cum quis ex sanitate corporis, vel affluentia divitiarum, vel alijs ex gratijs extollitur, aut peccatis alijs implicatur: ut sibi bona subtrahantur huiusmodi, benè possumus & laudabiliter exoptare: ut deficiente causa, deficiat & effectus.

CAPVT XLV.

PATIENTIA QUALITER
acquiratur

VT autem iucundiùs possimus nobis adversantia sustinere, studeamus ad hoc sollicitè possidere, memoriam videlicet Dominicæ passionis, considerationem retributionis, dulcedinem Dominicæ charitatis. Pensemus & nostra mala merita, Deique beneficia, & pœnam purgatorij, quæ nobis per tribulationem dirimitur, & peccatum quod dimittitur,

pro bo- tur, & gratiam quæ perficitur,
 æ, cum & Dei gloriam ad aquam ordi-
 vel af- natur, præmium quod augetur,
 alijs ex atque cautelam, quia per hæc non
 atis a modicum quis eruditur. Sed la-
 na sub borandum nobis est, ne per ipsam
 nè pos nos contingat inde pœnam in-
 optare currere, unde possemus gratiam
 t & ef & gloriam expectare. Videmus
 enim quod per æqualem motum,
 pigmentum redolet, lutum fætet,
 & quod in eodem igne aurum
 rutilat, fœnum fumat. Certè tri-
 bulatio calor est ad boni operis
 fervorem pigritiam nostram ex-
 citans, & ventus ad portum glo-
 riæ nos impellens. Cæterum cum
 iniuriôsè molestamur, citiùs in-
 nobis rancorem extinguimus, si
 per dissimulationem primos im-
 petus reprimamus. Est enim iræ
 natura, quod signis exterioribus
 prælata crescit, sed dilata
 minuitur & lan-

guescit.

Ca.

74 SPEC. PARVVM
CAPVT XLVI.

DE ORDINATIONE
hominis ad Deum.

*Quomodo
homo er-
ga Deum
se habere
debeat,*

OMni nisu, Fratres mei, ex-
hibete coram Deo vos lau-
dabiles sinceræ mentis puritate,
& coram hominibus decentis dis-
ciplinæ. Exhibete vos semper
in Dei servitio moratos, sollici-
tos ac devotos. Sollicitè Deo
placita investigate, & ardentè
ea concupiscite, & implete. In
charitate & ex charitate cuncta
facere satagite: ut & Deo largi-
ente habeatis, charitatis habitum.
& per vestrum studium eius mo-
rum. Si enim unum istorum
in actionibus vestris defuerit, ne-
quaquam apud Deum meritorium
opus erit. Id ergo quod in usu
venerit ad Deum devotè refertè,
& ei propter seipsum per amorem
infatigabiliter inhærete. Via vo-
bis sit ad Deū tam prospera quam
advers.

RELIGIOSORVM 73

adversa sustinere: ut in prosperis successibus cum gratiarum actione sitis humiles, & in adversis seu contrarijs patientes. De nullo gaudeatis, nisi quod Christo militat: nec de aliquo doleatis, nisi quod ab eius gratia vos elongat. Soli Deo placere appetatis, sibi que displicere solum. modò timeatis. Sola vobis ea quæ Deo vos coniungunt dulcescant, solaque ipsi contraria amarescant. Totam vitam vestram ad Deigloriam ordinate, semper illi de beneficijs suis gratias agite: & quicquid ad laudem eius non pertinet, quasi amissum penitus reputate. Vilescant vobis peritura omnia propter Deum, nec queratis aliquid in transitorijs quod est contra Deum. Et deleat vos omne tristabile quod ordinat vos ad Deum. Sit vobis Deus in honore gaudium, in mæore solatium, in tribulatione defensio.

D

Sit

*Deus in
omnibus
quarēdus
Est amādus*

*Est Deus
suis omnia
omnibus*

Sit vobis cibus in ieiunio, in paupertate abundantia, in infirmitate saluberrima medicina. Quapropter si esuritis, sit vobis ille convivium; si sititis, ipse sit vinum conditum; si nudi, sit ipse vestitus; si infirmi, sit ipse medicus; si vigilatis, sit ipse lectulus; si fatigati ex itinere, sit quies & umbraculum ipse vobis. Sit, inquam Deus cordis vestri speculum quo vos componatis, sit sigillum cui vos imprimatis, sit via per quam ambuletis, sit gemma qua vos ornatis, sit fons qui vos lavet, sit panis qui vos confortet, sit electuarium quod vos sanet, sit clavis qui corda vestra sibi aperiat, mundo claudat. Et si vires corporis deficient, semper tamen in obsequio conditoris bonæ voluntatis desideria inardescant. Diligite quæ Deus diligit, & odite tantummodo quod odit. Quantum est in vobis, semper studeatis

RELIGIOSORVM 75

atis habere intellectum Deum cognoscentem, affectum Deum diligentem, diligentiam ipsum quaerentem, sapientiam ipsum inveniensem conversationem sibi placentem, perseverantiam ipsum fideliter expectantem, Quid plura, fratres charissimi? Adoremus Dei potentiam, miremur sapientiam, amemus clementiam, desideremus pulchritudinem, alliciamur per dulcedinem, veneremur æternitatem, imitemur humilitatem, magnitudinem inquiramus, perfectionem laudemus, misericordiam speremus, iustitiam eius timeamus.

CAPVT XLVII.

DE ORDINATIONE

Hominis erga seipsum.

COrpus vobis solummodo sit in mundo, sed animus sit in celo: in tantum mentes vestre intentæ sint supernis, ut præsentia

tanquam transacta quodammodo
 reputetis. Mundus sit vobis e-
 xilium, & patria vestra cælum.
 Frequenter Deum ad cor dirigi-
 te, propter familiaritatis amici-
 tiam subintrandam: licet hoc ip-
 sum fiat breviter. Et propter
 accediam removendam, studijs
 spiritualibus vos paulatim assue-
 facite. orationis usum vobis im-
 primite, nec tantum bonum tan-
 quam ex consuetudine, sed ex de-
 votionis dulcedine adimplete. O-
 rationes furtivas quærite: illis
 quoque orationibus libenter insi-
 stite, quæ affectum vestrum ad
 fervorem videantur ampliùs ex-
 citare. Videte ne dum corpus sit
 in choro, animus sit in foro. Exi-
 stentes in itinere, sic vos exhibea-
 tis bono modo socijs affabiles, ne
 ipsa socialitas ab orationum con-
 suetarum fructu faciat vos ina-
 nēs. Quotidie manè surgentes
 cuncta Deo quæ facturi estis offe-
 rat

RELIGIOSORVM 77

ratis. Finito die convocatis cogitationibus, locutionibus, operationibus illo die commissis, vobismetipsis capitulum teneatis. In lectione studeatis intellectum perficere & affectum. Sic illa bona quæ ex affectu facienda quandoque concipitis completis, ne propter illa bonum obedientiæ vel ad id quod tenemur negligatis. Et breviter, ut summo bono familiarius coniungi valeatis, ab omni strepitu sæcularium negotiorum sitis exuti. A vanitatibus spectaculorum avulsi, à cunctis infructuosis cogitationibus extranei, & mundi blandimentis & illecebris crucifixi.

CAPVT XLVIII.

DE ORDINATIONE HOMINIS
erga proximum.

IN omni actu fratres mei charissimi, studete semper vobis proficere ad meritum, & proximis

D ;

mis

78 SPEC. PARVVM

mis ad exemplum. Circa servitia fraterna sitis iucundi, spontanei, & parati, nec ulli sitis propter usum proprii corporis onerosi. Gratiā quam accepistis, etiam alijs libenter impendatis: id quod vobis deest ab habentibus humiliter requiratis. Delictorum fratrum non indignatio, sed compassio prosequatur. Accusate proprios defectus, & supportate misericorditer alienos: semper cogitantes, vos perpetrare potuisse similia vel maiora, nisi divina misericordia vos custodisset. Et certè licet non advertatis, iam forsitan magnis defectibus laboratis: in quibus & vos indigetis ab alijs supportari. Habet enim fructus quilibet vermem suum. Monete delinquentes humiliter, & arguite patienter. Pacem cum hominibus, & bellum cum vitijs habete. In bono servate concordiam, & non in malo, fratris ira-

cun-

RELIGIOSORVM 79

cundiam, etiam sine ratione contra vos conceptam, sicut vestram consideretis compescere. Quilibet transitoria fraternæ postponite charitati. Sic homines diligatis, ut eorum vitia non amectis. *Dilectio debetur hominibus secundum meritum, sed veneratio secundum officium vel aetatem* Debetis ergo plus honorare Superiores, & plus diligere meliores. Prælati obedientiam, æqualibus concordiam, inferioribus beneficium exhibere. Contendite maioribus per timorem subijci, æqualibus per charitatem obsequi, sed per humilitatem minoribus coæquari. Sitis præcipientibus parati, obedientibus modesti, maledicentibus taciti, laudantibus verecundi. Negligentes & reprehensione dignos ita caute declinate, ut ipsos præsumptuose non iudicetis, & tamen ea quæ faciunt fugiatis. Quoscumque ser-

Nota

ven-

20 SPEC. PARVVM

ventiores in bono cernitis, eorum familiaritatem avidius appetatis. Quilibet virtutem velut apis prudens, semper à melioribus capite: nec quod minus habeat, sed quid virtutis possideat, cogitate. Univerſa verò quæ videritis minus ædificationis habentia, velut cæci, & qui penitus nihil viderint tranſeatis. Nunquam enim eorum qui malè agunt auctoritate vel conſuetudine animari vel exemplo, id quod deterius eſt faciatis.

CAPVT XLIX.

DE SPECTANTIBVS AD
Prælatum.

*Officium
boni Præ-
ſidentis.* AD vos autem ſpectat, ô Prælati, ſpeculum ſubditorum eſſe, dominium non amare, ſine contumelia corrigere, nunquam vituperare, ſine ſuperbia gubernare, ſine crudelitate caſtigare, cum pietate ſovere, veneratio-
nem

is, eo-
us ap-
em ve-
melio-
us ha-
fideat,
quæ vi-
s ha-
penitus
Nun-
alè a-
tudine
od de-

X.

S A D

Præ-
orum
, sine
quam
uber,
igare,
ratio-
nem

nem non exigere, æqualitatem
servare, culpas propter amorem
vel timorem non dissimulare, ex
rancore vel odio non punire, in
pœnis misericordiam cum iusti-
tia temperare. Communi alio-
rum cibo & vestitu contentos es-
se, ad bonum monere, nec mori-
bus contradicere, verbo & exem-
plo præesse, pro diversitate cul-
parum & personarum, nunc vi-
num nunc oleum exhibere, sicut
potestate sic virtute alios præcel-
lere, non solum præesse, sed &
prodesse, circa interiora & exte-
riora sollicitudinem habere, spi-
ritualia & temporalia providere
dispensare, quæ sunt contra ordi-
nem non licentiare, rationabiles
licentias non negare, curis super-
fluis vos subtrahere, sed necessa-
rijs non deesse: cum his qui in le-
vitate ambulant non miscere,
maturitatem honestam præten-
dere, prælaturam pro libertate

D,

vel

82 SPEC. PARVVM

 vel commodo non tenere, avarè
 superflua non appetere, res con-
 tra honestatem non acquirere, de-
 reddenda ratione continuè cogi-
 tare. Ad vos, inquam spectat O
 Prælati, esse in actione providos,
 in dictis veraces, in factis humi-
 les, in contemplatione suspensos,
 in factis stabiles, in regimine fi-
 deles, vobis esse parcos, sed alijs
 liberales; in capitulis esse strenuos
 extra pios; rebellibus esse patres,
 humilibus esse matres. Sic ergo
 vos habeatis ad subditos, ut pa-
 rati sitis infirmis semper subveni-
 re, sanos ad bonum semper stimu-
 lare, tentatos confortare, peccan-
 tes corrigere, devotos diligere,
 pigros excitare, indiscretè fer-
 ventes retrahere, religiosos ad
 exteriora mittere, dissolutos in
 domo retinere, seniores in dubijs
 consulere, iuniores secundùm re-
 gulam nutrire, simplices non
 contemnere, verecundis parcere,
 præ-

RELIGIOSORVM. 83

præsumptuosos inclinare, turbatos conuolari, omnesque vobis commissos Domino commendare.

CAPVT L

DE MORTIFICATIONE

aff. Anum.

VT perfectius, fratres charissimi, possitis finem attingere ad quem intenditis, ad quid mundum relinquentes veneritis, sollicitè cogitatis: voluntates vestras frangite, & mundo vos mortuos æstimate. De cordibus vestris abijcite curiosas cogitationes, indignas affectiones, sinistras intentiones, violentas occupationes, tristitiam inutilem, privatam amorem, & sensum utique singularem. Illud coram oculis Dei cogitare pertimete, quod in præsentia hominum utique pertimesceretis operibus exercere. Conetur ergo unusquisque. *Quale cor*

*boni Reli-
giosi debe-
at esse*

que cor habere quod sit ut hortus
arboribus virtutum virens, ut ap-
otheca sanctarum affectionum,
aromatibus redolens, ut cælum
divinarum illuminationum fide-
ribus fulgens, ut flos supernum
rorem suscipiens, ut arca thesau-
rum mirificum in se claudens, ut
fons devotionis rivulis semper
manans, ut speculum Dominicam
imaginem representans. O bea-
tum cor, quod exhibet se solum
in quo Deus sedeat, thalamum in
quo quiescat, sigillum cui simili-
tudinem suam imprimat, cella-
rium quod vino suo repleat, & li-
brum in quo memoriam suam scri-
bat: aurum quod pro beneplaci-
to suo flectat. Conetur ergo i-
terum atque iterum quis habere
cor Deo devotum, cogitationibus
discretum, & tentationibus cau-
tum, à rancore extraneum, à iu-
dicijs alienum, desiderio langui-
dum, amore vulneratum, cogni-

hortus, ut a-
onum, cœlum
fide-
ernum
hesau-
ns, ut
semper
nicam
O bea-
olium
m ip-
simili-
cella-
& li-
scri-
placi-
go i-
abere
onibus
cau-
à iu-
ngui-
ogni-
tio

tione fulgidum, in operibus ti-
moratum, contemplatione ele-
vatum; in bono sollicitum, con-
tritione scissum, munditia san-
ctum, timore custoditum, & gra-
tia decoratum. Denique diligen-
tissimè studeamus, fratres, ut toto
corde recedamus à peccato, de-
testando culpam, toto corde con-
vertamur ad Dominum, agendo
pœnitentiam, toto corde requi-
ramus Dominum supplicando ve-
niam. Toto corde adhæreamus
Domino, ipsum super omnia di-
ligentes; toto corde serviamus
Domino, ipsum laudantes; toto
corde sequamur Dominum, ipsius
vestigia imitantes. Ita meritò de-
bemus Domino, qui beneficia in-
numera præstat cordi nostro, Ip-
se namque Deus potentia iuvat
corda nostra, sapientia gubernat,
bonitate dat, dulcedine cibatur,
pulchritudine invitat, charitate
unit, promissis allicit, flagellis e-
rudir,

rudis, comminatione concurrit, ac
beneficijs emoluit. Ipse DEVS
dulcissimus corda nostra intue-
tur approbando, tangit excitando,
validat consolando, vivificat
iustificando, aperit irrorando, de
quibus omnibus gratiarum actiones
nos referre convenit inde-
fesse.

CAPVT LI.

DE REFRENATIONE
linguae.

NUmquam frater sileat loquē-
ta, vel proferat reticenda.
Quando verò loqui proponit quis
ipsa verba prius in animo tem-
peret, quatenus honestè, mode-
stè, veraciter & dulciter quod
voluerit id proponat, Linguae enim
mendax dupliciter elata &
inflammata, Deo est & homini-
bus odiosa. Diligenter ergo cha-
rissimi respicite, quid, vel qui-
bus, quando, vel ubi, qualiter
vel

Prov. 6.

M RELIGIOSORVM 87

it, ac vel quantū, vel certè qua de causa
 D v s loquamini, ne sermonibus ve-
 intue- stris, si debitæ circumstantiæ de-
 citan- fuerint, generetur mala consci-
 vificat entia cordibus proprijs, vel certè
 o, de scandalum in animo auditoris.
 acti- Hæc autem tria, videlicet gestū,
 inde- vocem, significationem, in vestris
 locutionibus attendatis: ita ut

*Quam
 provide
 et circū-
 spectè lo-
 quendum*

N E gestus sint disciplinati, vox lenis,
 significatio semper vera, verbis
 nolite contendere: sed nec in li-
 tibus curetis victoriam obtinere.
 Vitantia sunt semper verba quæ
 vel loquentibus vel audientibus
 sunt nociva. Ab his itaque locu-
 tionibus est abstinendum, quæ
 vel illius qui loquitur, vel eius cui
 loquitur, vel illius de quo loqui-
 tur, non conveniunt honestati.
 Tempus loquendi considerandum
 est: quia quandoque nihil, quan-
 doque aliquid dicendum est: Sed
 nullum tempus invenitur, quan-
 do etiam mala vel bona sint o-
 mnino

omnia proferenda. Aliquando verò tacere debemus, propterea quia alter loqui cœpit, ne sermonem eius interrumpere videamur. Aliquando tacendum est propterea, quòd auditorum animos advertimus ad id quod dicere proponimus imparatos. Aliquando tacendum est propter multiloquiũ devitandum, vel etiam propterea quòd ipsi qui sumus locuturi, nondum formam congruam concepimus proponendi. Senes loquantur de discretione consulendi, iuvenes de instantia operandi. Sapientes de ministerio scripturarum, simplices de exemplis bonorum operum. Hi qui exteriora tractant, de sollicitudine activæ vitæ, qui quieram ducunt vitam, de dulcedine cõtemplativæ. Prælati de dispensatione temporalium & spiritualium: subditi de obedientia præceptorum. Cũ igitur propter ædificationem nostrã loqui

R
loqui
doctr
virtu
verò
nem
ramu
posse
hoc a
dat,
timid
ad q
vorer
bos
tacit
patie
gent
les, a
proc
conf
loqu
nequ
lia v
nis f
tetis
perb

RELIGIOSORVM 89

loqui volumus, ad hoc illorum doctrinam, quorum possimus ad virtutem provehi, eligamus. Cum verò propter aliorum ædificationem loquimur, ad illos, quos speramus per nostram exhortationem posse corrigi, convertamur. Ad hoc autem doctrina nostra intendat, ut horremur ad constantiam timidos, ad timorem superbos, ad quietem importunos, ad fervorem tepidos, ad silentium verbosos, ad verbum exhortationis tacitos, ad mansuetudinem impatientes, ad vigilantiam negligentes, ad indulgentiam, crudeles, ad verecundiam præcipites & procaces. Hoc etiam sollicitè considerandum est, quòd frater loquendo membra non moveat, neque oculorum nutibus, vel alia vultus transmutatione sermonis sui gratiam decoloret. Devitetis itaque verbum amarum, superbum, detractorium, adulato-

*Nociua
Verba Si-
tanda.*

rium

rium, iuratorium, superfluum, Illis
 otiosum. Sicut autem absenti non regula
 debetis detrahere, sic nec præsens specia
 tem aliquatenus deridere. In istam
 pientibus non debetis illudere, iurati
 nec sapientibus invidere. Sicut dicitur
 muti in otiosis, sed loquaces in iuratis.
 sermonibus fructuosus. In locutionis
 tionibus vestris non cor in lingua qu
 gua, sed linguam in corde potius stricis
 teneatis. Sanè cum ad loquendum in m
 veneritis, pauca verba & rationalia d
 bilia proferatis. Taciturnitatem gligen
 diligatis. Per silentium namque veris c
 conscientia serenatur, poena viritate.
 tatur, pax conservatur, & mentis ex
 per contemplationem expeditius corripi
 elevatur. Quanto enim plus à se enim c
 strepitu negotiorum vos subtrahitur r
 hitis, tanto Deus vicinior erit labore
 vobis.

CAPVT LII.

DE EXERCITIO BONO
 rum operum.

Illis

VM RELIGIOSORVM 91

uum. **I**llis virtutibus charissimæ, sin- *Officium*
 ti non- gulariter pollere satagite, quæ *Seri Reli-*
 præsen- specialiter pertinent ad observari- *giosi,*
 infirmam disciplinæ, quales sunt ab-
 udere, iuratio proprietatis, cum obedi-
 Sitis dientiæ bono, ac mundicia casti-
 tes in- tatis. Et quoniam per vota reli-
 a locu- gionis ad magna vos ligatis, ma-
 in lin- gna quoque in operibus demon-
 potius stretis. Multo namque melius est
 uendū in minoribus promissionibus esse
 tiona- devotum, quam in maioribus ne-
 gitatem gligentem. Vestrum ordinem ser-
 amque vetis opere, sed omnes alios cha-
 na vi- ritate. Quotidie in aliquo virtu-
 mens tis exercitio proficite, & in bonū
 editiū conari sollicitè laborate. Navis
 plus à enim quæ contra ictum fluvij du-
 ubtra- citur retrocedit, nisi sursum cum-
 erit labore continuo moveatur. Si
 statum quem in vobis Deus posuit
 consideratis, meliora semper quæ
 ad illum pertinent adimplete. Ha-
 beatis in patientia vitam, in desi-
 derio mortem. Disciplinam extra
 serve-

servate, conscientiam interiùs excompurgate. Subtiliter investigate propriam mala propria, & dignè corrigite ad indagata. Communem reprehensionem audientes, non illam ad cum aliis, sed ad vosiplos humiliter retorquere. Quia certi estis de perpetrata culpa, doleatis; sed quia incerti estis de venia, timea-

Nota hac. tis. In omnibus actionibus venobis
qui fata stris extrema fugite, & temper in do m
gu vitam medio vos tenere. Vnde tali movate
ducere deramine carnem stringite, quã genera
reliquis centum annis victuri: sed vici forma
Et ad per sic fugite, quasi cras morituri. Custodite
secundam ea servitia fraterna sitis prompti &
venire. nec ulli circa usum proprii cor exerci
 poris onerosi. Estote, fratres, huiusmodi
 miles sine fictione, maturi sine causat
 ponderositate, agiles sine levitate cogita
 te, timentes sine desperatione, sed in
 sperantes sine præsumptione, sine in ag
 contradictione obediētes, sine in nation
 dissolutione hilares, sine in murmulos o
 ratione patientes. Estote inquam Præla

com-

terius ex compofiti ad morum diſciplinam,
 veſtigati ad miſericordiam, immobiles
 corrigendi ad inſtantiam. In oratione
 reſpondendi devoti, & in veſtri cuſtodia cir-
 culamur ac cuſpecti. Curate præterita ma-
 gnam illeſa plangere, præſentia vana ſper-
 nite, futura cavere, in bono fi-
 tis; ſed ſerenoſe perdurare. Quamvis ni-
 ſi, tamen nihil honeſtatis humana præſentia
 vobis debeat adijcere, vel ſolitu-
 tem inſolito minuire, tamen ibi magis ſer-
 vate diſciplinam, ubi vel pluribus
 re, qualiſcunque ſcandalum neglecta, vel
 ad vici formam imitationis tribuit cu-
 ri. Cuſtodita. Noctem ordinatis ſilen-
 tii & orationi, diem verò bonis
 rebus, exercitijs & labori. Diem detis
 rebus, huius proximo, noctem Deo. Laboris
 cauſam, non laborem in laboribus
 cogitate. In bonis fortes eſtote,
 in malis debiles vos exhibere.
 In agendis denique talem ordi-
 nationem quoad omnes & ſingu-
 los obſervetis, ut ſit videlicet in
 Prælatiſ diligentia, in ſubditis o-
 com- *Qualem*
 bedi.

se quisque obedientia, in omnibus simul par Deo
ubique ex & concordia, In choro devoti
bibere de & disciplina, iuxta altare maturitas.
beat. tas & reverentia. Devoti sint se ingres
 nes, laboriosi iuvenes, Sit humilitas in habitu, parcitas in victu, gradie
 sobrietas in potu. Sit in claustris a
 non rumor sed lectio: in capitu tendan
 lo non lis sed confessio, Et inter muner
 rio fratrum non versetur in cau vos r
 sis, sed in Psalmis. In conventu quasi
 verò sint assidui, in curijs rari. desera
 vel tin
 faciati

CAPVT LIII.

DE EXERCITIIS vanita
 virtutum. dete v

Sicut spectat ad iusticiam op morib
 Sratio boni, sic declinatio quomib
 que mali. Quapropter laudabi monib
 liter vivatis, nec tamen laude tactib
 hominum appetatis. Non glo gation
 riemini, quia diu vixistis in Rel deniqu
 gione, sed de paucis annis, quib Cond
 Ordinem observastis. Hypocr imped
 sum fugiatis, & in veritate cora cellas
 Deo

nul par Deo ambuletis: sicut & in vesti-
devoti mentis ovium forinsecus appare-
maturis. Nimis enim parum est in-
sint se ingressu religionis tantum habi-
t humilitatem immutare. Igitur simplici
n victu gradientes via, nunquam duplici-
claustratis aut fictionis vestigium præ-
capite tendatis. Quicquid contra com-
t inter munem usum est, vel quod potest
in cau vos reddere notabiles, id fugite
onvenit quasi pestem. Iustitiam nunquam
s rari. deseratis propter verecundiam,
II. vel timorem. Dissolutiones non
faciatis, nec vos cum eis qui in
I I S vanitate ambulant misceatis. Stu-
dete visum à vanitate, aures à ru-
am op moribus, cor à malis cogitatio-
tio qu nibus claudere, & linguam à ser-
laudabi monibus ociosis, manus à con-
lauder tactibus impudicis, pedes ab eva-
Non glo gationibus cohibere. Ab omni
in Rel denique vos subtrahite, quod in
s, quib Conditoris vos obsequijs possit
Hypocr impedire. Oria declinetis, nec
e corat cellas inutiliter occupetis. Cre-
Deo bra

*Singulari
causa*

*Mortifica
tio sensum
qualiter
exhibenda.*

bra munuscula frequentemque
missionem cingulorum, & c
tellorum & huiusmodi devitetur.
Nolite non fienda insipienter ap
petere, aut facienda per accediam
fastidire. Diligentissimè caveatis
ne quando vel in labore minùs pa
tientes, vel in obedientia præcep
torum minus alacres, vel in ch
ritatis operibus inveniamini ne
gligentes. In certo semper statu
& secura conscientia vos ponatis.
Nunquam etiam in eo vivere præ
sumatis statu, in quo moriendo
decedere non audeatis. Excessu in
habitu caveatis, ne vestimenta ve
stra sint in genere pretiosa, vel in
qualitate nimis mollia, vel in co
lore splendentia, vel in formatione
signum habentia vanitatis. Gell
quoque corporis ubique cum disci
plina exerceatis, sic videlicet
ut singula membra suum teneant
officium, nec usurpent in suis ac
tibus alienum. Vnde nec loquatur

*De religi-
osa Dispo-
sitione*

R
tur m
culus
sed v
dece
quate
non
mana
na,
haber
absco
fuerit
tiles f
ficut
scitur
ris; si
ad qu
motu
non f
tis: n
tis.
nes iu
contr
sunt.
tende
opus

tur

tur manus, nec os audiat, nec oculus linguæ officia sibi sumat: sed vnum quodq; membrū tam decenter opus suum impleat, quatenus aspectum intuentium non offendat. Facies autem humana cū sit speculum disciplinæ, in tanto maiori custodia est habenda: quantò minùs potest abscondi, si quod peccatum in ea fuerit, vel celari. Discursus inutilis frater caueat diligenter; nam sicut de inconstantia mentis nascitur inordinata motio corporis; sic è contrario paulatim mens ad quietem componitur, quando motus corporis inordinatè fieri non sinuntur. Corpus non colatis: nec solatia transitoria habeatis. Terrenæ namq; consolationes iucundant falsò dum sunt, sed contristant veraciter dum non sunt. Hoc quoq; specialiter attendendum, quòd sicut malum opus reprehenditur, sic & bonum

E

quos

quodammodo, si non sit tempore oportuno. Iustitia enim & veritas non deficit, quādo in his tempus debitum expectatur. Fructus namq; non semper prouenit cum semen iacitur, sed tunc demum quando suo tempore seminatur.

CAPVT LIV.
DE TEMPERANTIA
Incibo & potu.

CORpus vt seruiat nutriatis, & ne lasciuiat edometis. Sic abstinenciam exerceatis, ne postea comedentes, ipsum ieiunium nimia superfluitate compensetis. Non sapor ciborum, sed sanes appetitum comedendi excitet vobis. In mensa studeatis necessitati, non appetitui provide-
re. Caro enim pascenda est: sed vitia sunt extinguenda. Vnde corpori neque danda sunt superflua, neque necessaria subtrahenda. Quando ergo sufficienter cibum

RELIGIOSORVM. 99

bum sumpſistis, ſi poſtmodum
delicatioſiora vel meliora ſuperue-
nerint, nō propter illa ſtomachū
oneretis. Et quod de cibo dixi-
mus, de potu quoque ac ſomno,
ac indumento, alijsque corpori
neceſſarijs intelligatis; vt nun-
quam in illis curetis voluptati ſa-
tisfacere, ſed naturæ. Id etiam
prætereundū non eſt, quò ante
cibū ſumptum, magis hilares vos
eſſe conuenit, ne videamur per
abſtinentiam perturbati: poſtea
verò tacitos ac modeſtos, ne pu-
temur in crapula inflāmati. Ante
prandium doctrinæ tempus eſt &
orationis: poſtmodū autem ope-
ris & laboris. Tunc enim exer-
cendus eſt animus, quando le-
uis eſt ad ſtudium ſpirituale: &
tunc reprimenda eſt caro, quan-

do calores incentiui per ci-

bum ſolent amplius

excitari,

E 2

GA

CAPVT LV.

DE VENIALIBVS

Vitandis.

Sicut libenter vitatis peccata
 Sgrauiā, sic caute fratres, ne
 multa, vos molestant venialia
 vel minora Sape etenim veniunt
 de peccatis minimis ad magna,
 sicut ignis validus surgit non
 quam de modica scintilla. Vitanda
 sunt igitur peccata venialia,
 quia nos in malis assuefaciunt,
 feruorem diminuunt, profectum
 dedecorant, ad pœnam obligant,
 animæ potentias in operibus suis
 laxant, & à gloria nos retardant.
 Nunquam enim à quoquam fa-
 cies Dei videbitur, donec per pœ-
 nam venialium peccatorum qua-
 drans minimus pertoluatur. Hæc
 sunt quoque quæ gaudium cæle-
 ste indirectè nobis minuunt: quia
 omnia opera nostra bona, per
 quæ nobis crescere posset æterno
 rum

VVM
V.
BVS

peccata
atres, ne
venialia
venitur
magna,
non un
a. Vitan
venialia,
faciunt,
fectum
bligant,
bus suis
ardant.
uam fa
per pœ
m quar
r. Hæc
m cæle
nt: quia
a, per
æterno
rum

RELIGIOSORVM. 101
rum cumulus præmiorum, con-
uertere nos oportet ad solutio-
nem huiusmodi debitorum. Cu-
remus ergo per omniæ mali decli-
nationem esse potius innocentes,
quàm committingo culpas etiam
leuissimas esse pœnitentes.

CAPVT LVI.
CONCLUSIO EXHÖR.

tationis.

ECce, fratres charissimi, qua-
liter in multis vos instruxi,
qui ipse indigeo erudiri. In lo-
co namque peregrinationis no-
stræ quamdiu prauum est cor ho-
minis, proclium ad vitia langui-
dum ad virtutes, mutuis exhorta-
tionib⁹ indigemus. Hinc est quòd
omni virtute vos precor, & mo-
neo conscientias per eum, qui suo
pretioso sanguine nos redemit, &
vitæ nobis portam pia sua morte
relerauit: vt vestræ professionis
vestriq; propositi non immemo-

E 3

res

res, semitarum memineritis antiquarum: per quas antecessores vestri currere festinarunt in spiritu vehementi, & iam regnant cum Christo, beata requie perpetuò consolati. Ad quam cum & nos diuina suffragante gratia pervenerimus, erit animabus nostris cognitio primæ veritatis, dilectio summæ bonitatis, ac diuinæ fruitionis maiestatis. Erit & corporibus claritatis pulchritudo, agilitatis promptitudo, subtilitatis aptitudo, & impassibilitatis invictissima fortitudo. Ibi erit affluentia diuitiarum, & fluentia omnium bonorum. Ibi gaudebimus supra nos de diuina intuitione, infra nos de loci amœnitate, intra nos de corporis & animæ glorificatione, iuxta nos de Angelorum & hominum in unum associatione. Quid plura? ibi evasio periculorum, distinctio mansionum, & concordia voluntatū.

Merces & gloria beatorum.

Ibi

Ibi amœnitas vernalis, candor lucis æstivalis, vbertas autumnalis, ac requies hyemalis. Illic, inquam, vita sine morte, certum sine sorte, dies sine nocte, libertas sine timore, gaudium sine mœrore, requies sine labore, regalis dominatio sine fine. Hæc nobis præparare dignetur, qui est principium sine principio, & finis omnium sine fine,
Amen.

FINIT EXHORTATIO
B. HUMBERTI.

Servite Domino in timore, & exultate ei cum tremore, ne quando irascatur, & percussis de via iusta. Psal. 20.

E X V I T A

S. VINCENTII.

SANCTVS VINCENTIVS,
 Scognomento FERRARIVS,
 Valentia nobilibus parentibus
 procreatus, Prædicatoriæ familiæ
 adiunctus, ac illius præclarissimū
 decus. Vir planè Apostolicus, po-
 tens opere & sermone. Verbi Dei
 Præco celeberrimus, ac vitæ san-
 ctimonia clarissimus: virginitate
 conspicuus; Prophetico spiritu
 multisq; clarus miraculis. Qui
 hoc etiam præclaro dono insigni-
 tus fuit, vt vernaculo idiomate,
 apud diuersæ linguæ vârias natio-
 nes prædicans, ab omnibus cla-
 rissimè intelligeretur, tametsi ali-
 quando viginti, aliquando tri-
 ginta millia auditorum haberet:
 vnde plurimum populū Deo ac-
 quisit: nam viginti quinque mil-
 lia Iudaorū, & octo millia Sara-
 ceno-

cenorum, & ultra centum millia
peruersorum ac sceleratorum su-
is feruentissimis prædicationibus
conuertit, & ad sanam mentem
reduxit Qui anno millesimo qua-
dringentesimo decimo octauo ad
tantarum virtutum & meritorum
præmia & coronas in cælum fe-
liciter emigravit Qui postea à
Calixto Tertio inter Diuos est
relatus. In cuius canonizatione
allatum & comprobatum fuit,
inter cætera portenta & miracu-
la, etiam viginti octo mortuos
eum excitasse.

I N D E X C A P I T V M
I N S T R U C T I O N I S V I T Æ
S P I R I T U A L I S S A N C T I
V i n c e n t i j .

<p>DE paupertate.</p> <p style="padding-left: 2em;">De taciturnitate.</p> <p style="padding-left: 2em;">De cordis munditia, & passionum ac sensuum mortificatione, per</p>	<p>Cap. 1.</p> <p>Cap. 2.</p> <p>quam</p>
---	---

quam puritas mentis acquiri-
tur. Cap. 3.

Quod per instructorem idoneum
citius & facilius peruenitur ad
perfectionem, quam per seipsum
Cap. 4.

De obedientia seruanda Cap. 5.

De modo regulandi corpus circa ci-
bum & potum Cap. 6.

De modo standi in mensa, quoad
virumq; hominem. Cap. 7.

De modo perseuerandi in sobrietate
& abstinencia. Cap. 8.

De modo seruando in somno & vi-
gilijs, lectionibus, orationibus,
contemplationibus, manutinijs, &
alijs horis dicendis. Cap. 9.

De modo predicandi. Cap. 10.

Remedia quadam contra tentatio-
nes prouenientes ex suggestione
diaboli. Cap. 11.

Remedia quadam contra tentatio-
nes prouenientes per corruptam
doctrinam aliquorum. Cap. 12.

Rationes quadam, quibus excita-
sur

acquiri-
Cap. 3.
doneum
nitur ad
seipsum

Cap. 5.
circa ci-
Cap. 6.
quoad

Cap. 7.
brietate
Cap. 8.

o & vi-
tionibus,
utinis, &

Cap. 9.
Cap. 10.
tentatio-
gestione

Cap. 11.
tentatio-
ruptam

Cap. 12.
excita-
sur

tur cor ad maiorem perfectio-
nem virtutis.

Cap. 13.

Prædictarum rationum epilodus,
& declaratio, qualiter habeant
efficaciam per applicationem sin-
gularum.

Cap. 14.

Documenta, seu consilia saluberrima
in quibus se exercere debet,
qui vult euadere laqueos dia-
boli.

Cap. 15.

Perfectiones quindecim necessariae
servienti Deo in vita spirituali.

Cap. 16.

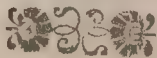
Ternarij quinque, in quibus se
exercere debet vir spiritualis.

Cap. 17.

A V C T O R I S P R Æ F A T I O.

POnam in hoc tractatu tan-
tummodo documenta salu-
bria, de dictis doctorum extracta.
Non intendo adducere aliquod
Scripturæ testimonium, vel ali-
cuius

cuius doctoris, ad probandum
 quæ dicam, vel suadendum: tum
 quia breuitati intendo: tum quia
 tantūmodo ad illum sermonem
 dirigo, qui cum magno affectu
 desiderat implere, quæcumq; se-
 cundum Deum fienda cognoue-
 rit. Et ideo etiam dicta non
 probo, quia humilem intendo
 instruere, non cum arrogantibus
 contentionibus deteruire. Quin-
 cunque igitur voluerit proximo-
 rum animabus utilis esse, eosque
 verbis ædificare: primò studet in
 seipso habere quicquid alios est
 docturus: alioquin parum profi-
 ciet. Nam verbum eius erit in-
 efficax, nisi prius homines in eo
 comperiant esse quod do-
 cet, & longè ma-
 iora.

INSTRVCTIO

VITÆ

SPIRITVALIS,

edita à

B. VINCENTIO,

Ordinis Prædicatorum.

C A P V T I.

De paupertate.

Portet enim primum, omnia terrena contemnat, & velut stercora reputet, & solum districtissime quantum satis sit ad necessitatem, de ipsis recipiat. Quam necessitatem in paucis colligat, susferendo etiam quædam incommoda propter paupertatis amorem, sicut quidam ait: Scio quod laudabile non est, pauperem esse, sed in paupertate paupertatem amore

Inprimis Religiosus debet omnia terrena transitoria contemnere.

110 SPEC: PARVVM

*Fucati
paupe-
res.*

*2. Cor.
8.*

*Qua
fugien-
da pau-
perta-
tis a-
matori.*

amare, & paupertatis inopiam
propter Christum gaudenter &
hilariter sustinere. Proh dolor,
multi de paupertatis solū nomine
gloriantur, sed quo pacto? Ut eis
nihil desit. Dicunt se amicos
paupertatis, sed paupertatis sode-
les & amicos s. giūt pro suo pos-
se, famem, sitim, contemptum,
despectionem. Non sic beatissi-
mus Dominicus Pater noster.
Non sic ille, *qui cūm diues esset,*
egenus factus est: omnesq; Apo-
stoli, qui (ut nosti) verbo &
exemplo docuere. Nihil ab ali-
quo petas, nisi esset necessitas,
nec acquiescas cuicunq; dare vo-
lenti, quibuscunq; precibus, eti-
am sub prætectu, ut indigentibus
largiaris, quia crede quod in hoc
ipso, & omnes, qui audierint, fi-
naliter multum ædificabuntur, ac
per hoc ad contemptum mundi
eos poteris facilius inducere, &
ad subuentionem aliorum indi-
genti-

RELIGIOSORVM III

gentium inclinare. Necessestatem *Neces-*
autem tuam intelligo, in parco *fitas*
victu, & vili vestitu, & calcea *quibus*
mento, quibus tunc præsentiali- *conti-*
ter indiges. Non voco autem *neatur.*
necessitatem, librorum inopiam,
sub quorum velamine frequenter
magna avaritia comperitur. Sa-
tis enim libri communes, vel ac-
commodati inveniuntur in ordi-
ne. Et quicumque effectum præ-
dictorum voluerit clarè cogno-
scere, studeat primò corde humi-
li adimplere: alioquin, si corde
tumido contradicere voluerit,
foris stabit, Nam à Christo, hu- *Deus*
militatis magistro, humilibus ma- *super-*
nifestatur veritas, quæ tumidis *bis resi-*
occultatur. *stet, hu-*
milibus
dat gra-
tiam.

C A P V T II.

De taciturnitate.

FActo ergo paupertatis stabili
fundamento, à Christo fun-
datore in vertice posito, dicentes:
Beati

III SPEC: PARVVM

Mat. 5. Beati pauperes spiritum, &c. ad re-
Refr stringendum linguam viriliter se-
nanda accingat, vt lingua, quæ velia
lingua debet loqui, ab ociosis & inutili-
per sa būs compescatur omnino: & vt
crum melius restringat, penitus non lo-
plenti- quatur, nisi interrogatus: inter-
um rogatus dico, de re necessaria &
quod utili: nam inutilem quæstionem
est cu- silentium debet soluere. Si qui
stos Re- tamen causa solatij, vel inuecti-
ligionis ua ipsi dicant, ne onerosus alijs
Qui e- videatur, quandam vultus hilari-
um nō tatem, & benignitatem poterit
refra- ostendere, sed nullo modo loqui,
nat lin- etiam si illos, quicumque sint, de
guam hoc viderit murmurare, vel con-
suam, tristiari, aut verba detractionis
buius proferre, ipsum causando singu-
vana larem, seu superstitiosum & gra-
est reli- uem. Debet tamen pro ipsis at-
gio. tentius orare, vt Deus ab eorum
lac. 1. cordibus omnem turbationem
 amoueat. Poterit tamen aliquan-
 do loqui, si immineat aliqua ne-
 cessitas,

RELIGIOSORVM. 113
cessitas, vel proximi charitate vel obedientia prouocatus, & tunc valde præmeditatim, & cum paucitate verborum, voce humili & submissa Quod etiam debet facere dum alicui habet respondere de aliquo. Nam taceat ad tempus, ad proximi ædificationem, vt tacendo discat, qualiter suo tempore loqui velear, rogando tamen Deum, vt per seipsum suppleat cordibus proximorum interius inspirando ea, à quibus interim se abstineat, linguam per silentium edomando.

C A P V T III.

*De cordis munditia, & passionum
ac sensuum mortificatione. per
quam puritas mentis
acquiritur.*

EXtirpatis igitur per paupertatem voluntariam & per silentium multis sollicitudinibus, quæ impediunt virtutum semina,
ne

Ps. 75.

Vera
cordis
mun-
ditia.

ne quantumcumque in agro cor-
dis sæpe & sæpius seminata in spi-
ratione diuina, valeant pullula-
re: iam tibi superest cura, virtu-
tibus illis ampliùs insudare, quæ
te adducant ad illam cordis mû-
ditiam, per quam interiores ocu-
li iuxta Saluatoris eloquium, ape-
riantur in contemplatione diui-
na, per quam habeas quietem &
pacem, & ille cuius *in pace factus
est locus eius*: in te quoque habi-
rare dignetur. Nec intelligas me
loqui de munditia, quæ hominem
purgat tantummodo à luxuria
cogitationis immunda, sed lo-
quor potiùs de illa munditia &
cordis puritate, quæ hominem
elogat, quantum in hac vita
possibile est, à quibuscunq; cogi-
tationibus inutilibus, ut iam non
libeat homini aliquid cogitare,
nisi de Deo, vel propter Deum.
Ad hanc aurem obtinendam cæ-
lestem (ut ita dicam) imò diui-
nam

RELIGIOSORVM. 115

nam quodammodo puritatem,
(nam qui adhaeret Deo, unus est Cor. 6. spiritus cū eo) ista necessaria sunt. *Neces-*
 Primò, omnium studeas, quan- *saria*
 tumcumque potes, abnegare te *ad pu-*
 ipsum, iuxta Saluatoris præceptū, *ritatem*
Qui vult venire post me, abneget corais
semetipsum, &c. & hoc sic intel- *abnega-*
 lige, vt tuam voluntatē in omni- *tio sui*
 bus mortifices, & conculces, & *ipsum.*
 in omnibus ei contradicas, beni-
 gnè amplectendo aliorum volun-
 tatem, si tamen licita sit & hone-
 sta. Hoc tamen generaliter ha-
 beas pro quacumq; re temporalī,
 per quam corporalibus necessita-
 tibus deseruitur. Nunquam se- *Nun-*
 quaris voluntatem propriam, vbi *quam*
 alium contradicere videas. quan *standū*
 tumcumq; exorbitare videatur à *& faciedū*
 proprio iudicio rationis. Debes *proprio*
 enim sufferre quodcumq; incom- *iudicio.*
 modum pro interna mentis tran-
 quillitate seruanda, quæ per tales
 repugnantias perturbatur, dum
 homo

homo suo iudicio adhærendo, & suam voluntatem implendo, verbis vel cogitationibus cum alijs altercatur. Et non solum in temporalibus, sed etiam in his, quæ spiritualia sunt, vel ad spiritualia ordinata, alterius potius, quàm tuam impleas voluntatem, dum modò sit bona, licet tua perfectior videatur, quia maius detrimentum acquires in diminutione humilitatis: tranquillitatis & pacis, cum alijs contendendo, quàm possit provenire profectus in quocunq; alio virtutis exercitio, voluntate propria affecutâ, alteri repugnando. Et hoc intelligas quantum ad illos, qui sunt tibi familiares, & in spirituali exercitio socij, & qui ad perfectionis virtutem anhelant, non de illis, qui dicunt bonum malum, & malum bonum, & qui student aliorum dicta & facta carpere, & iudicare, plusquam sua prava corrigere.

Non

*Vitanda
iurgia,
& contentio-
nes.*

*Non o-
bedien-
dum ma-
lis.*

Isaie 5.

VM
ndo, &
do, ver-
m alijs
in tem-
s, quæ
ritualia
quàm
dum
perfe-
s detri-
utione
& pa-
quàm
n quo-
io, vo-
alteri
elligas
tibi fa-
ercitio
is vir-
is, qui
nalum
um di-
dicare,
rigere.
Non

RELIGIOSORVM. 117

Non enim dico, quòd debeas ta- *Constā-*
lium iudicio adhærere in his quæ *ti ani-*
spiritualia sunt. Nam in tempo *mo op*
ralibus benè debes: quorumcūq; *Dei*
voluntatem plus quàm tuam ex- *prose-*
qui & implere. Si autem in his *quæ aũ-*
quæ secundum Deum operari de- *Quid*
sideras, siue ad profectum tuum, *faciendū*
vel ad Dei honorem, vel proximi *quā-*
vtilitatem, aliquos tibi obistere *de obfi-*
videas, seu etiam totaliter impe- *ditur*
dire, siue sint superiores, seu pa- *sancto*
res vel inferiores, noli contentio- *conacui.*
nibus deseruire, sed teipsum in
teipso restringe, & te cum Deo *Isa 38.*
tuo collige, illiq; dicas: *Domine N. B.*
vim patior, responde pro me. Nec *huius S.*
de hoc contristeris, quia non pos- *viridi-*
sunt id facere, nisi finaliter pro *etum*
bono tuo & aliorū sit expediens. *expe-*
Imò plus dico tibi, quòd quan- *rientia*
tumcūq; ad præsens nō videas, *sape*
videbis finaliter, quòd illud in *proba-*
quo tibi eos impedimenta præsta- *tum.*
te credebas, erit tibi adiuuamen-

*Quando
diuini
tq obfi
statur,
tunc
maxi-
mè di-
uina.
Proui-
dentia
fiden-
dū, &
omnia
com-
mittē-
da.
Pax &
tran-
quilli-
tas
cordis
quarē-
da &
tenen-
da.*

tum ad tuum propositum asse-
quendum. Licet autem de hor-
to Sacrae Scripturae possem tibi ad
hæc exempla producere, sicut de
Ioseph, & multis alijs: nolo ta-
men contra id facere, quod præ-
dixi, sed experto crede, quia ita
est. Si etiam in his quæ secundū
Deum desideras, te videas quo-
dammodo diuinitus impediri, vel
per infirmitatem, vel quocunque
alio contingente, de hoc nullatenus
contristeris, sed totum æqua-
nimiter feras, & te ex toto com-
mittas illi, qui meliùs nouit, quid
tibi expediat, quàm tu ipse, qui te
ad se continuè subleuat, dummo-
do te ipsum illi ex toto comittas
quamuis fortè tu hoc minimè vi-
deas. Ad hoc ergo sit totum stu-
dium tuum, vt te ipsum in pace &
tranquillitate cordis possideas, &
pro quocunque euentu non do-
leas, nisi de solo peccato proprio
vel alieno, seu etiam de his qui te
indu-

R
indu-
ergo
sus f
dign
fectu
quen
passi
per,
Chri
serua
ad qu
cunq
uerfa
suffe
titum
rentē
titud
tatis
& ori
infer
cum
humi
sione
qui re
luntar

indu-

VVM

um affe-
de hor-
n tibi ad
ficut de
nolo ra-
od præ-
quia ita
secundū
cas quo-
ediri, vel
ocunque
nullate-
m aqua-
to com-
uit, quid
e, qui te
lummo-
comieras
nimè vi-
tum stu-
pace &
deas, &
non do-
proprio
is qui te
indu-

RELIGIOSORVM. 119

inducerent ad peccatum. Non
ergo te contristet quicumque ca-
sus fortuitus, non te exagitet in-
dignationis stimulus contra de-
fectum alterius, sed habeas ad *Aliorū*
quemcunq; miserationis & com-*vita*
passionis affectum, cogitans sem-*excus-*
per, quòd tu peius faceres, nisi te *sanda.*
Christus IESVS sua gratia con-
servaret. Præpara insuper te ipsum
ad quæcunq; opprobria, ad quæ-
cunque aspera, ad quæcunq; ad-*Honor*
uersa pro CHRISTI nomine *non est*
sufferenda. Omnem etiam appe-*expe-*
titum, seu cogitatum tibi sugge-*tendus,*
rentē appetitum cuiuscunq; al-*quia*
titudinis, sub quocunque chari-*tanquā*
tatis prætextu in ipso principio quod-
& ortu suo, velut caput draconis *dane*
infernalis, cauterio mortifices, *vene-*
cum baculo crucis, tibi CHRISTI *nū om-*
humilitatem ac durissimam pas-*nis am-*
sionem ad memoriā reuocando, *bitio est*
qui regnum fugiens, Crucem vo *fugien-*
luntarie est amplexus, omni con-*da.*
fusio-

*Pro-
pria
delicta
aggra-
uanda.*

*Pro
pria
bona
opera
exte-
nuan-
da.*

fusione contempra, omnem hu-
manam laudem fugiens cum ho-
nore tanquam venenum mortife-
rum. Et tu in despectu tui gau-
dens, te ipsum talē verē & ex
corde reputes. qui meritō debeas
ab omnibus cōculcari & despici.
Videas continuē tuos defectus,
peccata tua, & ea aggraua quan-
tumcunq; poteris: aliorum ve-
rō defectus post tergum proijcias
& non videas, & si vides, alleuias
& excuses, & ipsis compatiaris,
& adiuues quantumcunq; poteris.
Auerte oculos tuos & mentis &
corporis ab aliorum aspectu; vt
teipsum possis inspicere in lumi-
ne vultus tui. Teipsum cōsidera,
& sine simulatione diiudica. In
omni actu, locutione, cogitatio-
ne, actione, te ipsum reprehende,
& in te semper compunctionis
misericordiam studeas inuenire,
cogitando quòd bona tua non
sunt plenē expleta, nec seruire
facta

facta
rijs in
tua ju
beat c
tinuē
ras in
re neg
rum,
bus, n
inutili
omni
te, ut
comm
puta, &
bus co
eunq;
& meri
cludend
suam, &
diam v
tanta si
rogavit
extriciss
ter, & c
aptitudi

RELIGIOSORVM. 121

facta quo deberent, sed negligentijs inquinata: vt meritò omnis tua iustitia panno menstruata debeat comparari. Te ipsum continuè reprehendas, nec permit-
tas in te sine increpatione transire negligentias verborum & operum, sed & de ipsis cogitationibus, non malis tantummodo, sed inutilibus, in conspectu Dei tui omni hora graviter reprehendas te, ut miserrimum peccatorum, commissorem & plus vilem te reputa, & miserabilem pro defectibus coram Deo, quàm sint quicumq; pro quibuscunque peccatis; & meritò à cœlestibus gaudijs excludendum, si secundùm iustitiam suam, & non secundùm misericordiam vellet tecum agere Deus, qui tanta super multos alios tibi prærogavit, ad quæ omnia ingratus exististi. Considera etiam diligenter, & cum pavore ruminare, quòd aptitudinem ad bonum, & grati-

Ratio de vitandi sui existimatione & humilitatis comparanda

*Modus sc
humili
andi.*

am, seu sollicitudinem ad virtutē
à te ipso non habes, sed Christus
sua misericordia dedit: quod si
voluisset, potuisset, ita conferre
cuicunque, te in luto fecis dere-
lictō. Cogita etiam, & ad hoc
tibi ipsi persuadeas, quod non est
peccator, qui non magis assisteret
Deo suo, quàm tu, & qui non
magis recognosceret Dei benefi-
cia, si recepisset gratias, quas tu
sola Dei gratuita bonitate, & non
proprijs meritis recepisti: pro-
pter quod potes te ipsum vilio-
rem & inferiorem omni homine
iudicare, & merito formidare, ne
ingratitude, te Christus foras
abijciat. Nec dico, per ista cre-
das te esse extra gratiam, vel in
mortali; quamvis alij peccatores
habeant innumerabilia mortalia,
quod est nobis occultum, tum
propter fallax iudicium, tum pro-
pter subitam contritionem, & di-
vinæ gratiæ præviā infusionem.

Dum

virtutē
hritus
quod si
conferre
s dere-
ad hoc
non est
fisteret
ui non
benefi-
quas tu
& non
: pro-
vilio-
nomine
are, ne
s foras
sta cre-
vel in
catores
ortalia
tum
m pro-
, & di-
ionem.
Dum

Dum autē te vitificando alijs pec-
catoribus comparas, non expedit
ad eorum peccata descendere, sed
solum in generali cum eorum pec-
catis tuam ingratitudinem pon-
derando. Quod si etiam in spe-
ciali velis eorum peccata videre,
potes eadem peccata in te qua-
dam similitudine transformare,
sic te in tua conscientia increpan-
do: Ecce ille est homicida, & ego
miser quoties occidi animam me-
am? Ille fornicator & adulter est,
& ego tota die fornicor & adulte-
ro, à Deo meo oculos avertendo,
& diabolicis suggestionib⁹ me sup-
ponendo, & sic de alijs. Si autem
videris, quod diabolus te velit in
talibus responsionibus quodam-
modo per talia ad desperationem
inducere, tunc omissis talibus in-
crepationibus, in spem assurgas,
considerata bonitate & clementia
Dei tui, qui tot te beneficijs iam
prævenit, nec dubium quin opus

*Quomodo
quis sei-
psum om-
nium ci-
lissimum
existima-
re possit*

suum in te velit perficere, quod in
 caput. Cōmoniter tamen de ho-
 mine spirituali, qui aliqualem Dei
 notitiam iam percepit, de hac de-
 speratione timere non expedit, dū
 toto studio ad se increpandum in-
 vigilat. Illud tamen posset acci-
 dere, imò sapè accidit in homine
 incipiente, & specialiter, quem
 Deus liberavit a multis periculo-
 sis sceleribus, quibus fuerat invo-
 lutus. Ex his quæ supra iam per-
 strinxī, generabitur in te virtus illa,
 quæ est mater & origo custodq; vir-
 tutū, scilicet humilitas, quæ interi-
 ores oculos aperit ad Dei cōspectū,
 cor humanū ab omni superflua co-
 gitatione purgando. Nam dum ho-
 mo in suā resiliit parvitatē, seipsum
 vilificando, se increpando, se dete-
 stando, suam nihilitatē cōsideran-
 do, sibi ipsi intentissimè displicēdo,
 & hæc & similia cogitando & ta-
 lem se verè existimando, in tantū
 circa propria negotia occupatur,
 quòd

Quanta
 praestes vir-
 tus humi-
 litatis.

RELIGIOSORVM 125

quod omnis alia inutilis cogitatio evanescit. Et sic, dum anima omnia audita, visa, & temporaliter operata, à se repellit, & in oblivionem adducit, incipit ad seipsam redire, & modo mirabili in seipsa convalescit, & sic ad originalem iustitiam & cœlestem puritatē appropinquare incipit: sic dum in seipsa reflectitur, contemplationis oculus dilatatur, & in se ipsam erigit, per quam transeat ad contemplandum angelicum spiritum, & divinum: & ex tali contemplatione animus exardescit ad bona cœlestia, & omnia temporalia à longè conspiciit, tanquam nihil. Per hoc illa perfectio charitatis incipit in mente fervere, quæ velut ignis consumit omnem rubiginem interioris hominis, atque sic totam animam occupat charitas, & non est quo intret vanitas. Nam quicquid cogitat, quicquid loquitur, vel operatur, totum pro-

*perfecta
charitas
non solum
foras mis-
sit timorē
sed etiam
vanitatē
& inanē
gloriam.*

F 3

venit

venit ex dictamine charitatis. Unde securè potest alijs prædicare sine detrimento, sine inanis gloriæ periculo. Neque enim (ut iam dixi) potest aliqua vanitas subintrare, vbi charitas totum occupavit. Nunquid iam respectû habebit amplius ad aliquod commodum temporale, qui omnia reputat velut stercus? Sed & ipse laudis appetitus, nunquid animum ejus poterit subintrare, cûm se videat velut stercus vilissimum coram Deo, miserum abominabilem, & ad omnia peccata proclivem, nisi eum sua benignitate manus conditoris cõtina cõservaret? Quomodo iam extolli poterit de quocunque bono opere, qui luce clariùs videt se nihil posse penitus agere nisi continuè de hora in horam divina virtus quodammodo cogat eum atque constringat? Quomodo jam sibi aliquid attribuet, ac si à seipso proveniat, qui

non

RELIGIOSORVM. 127

non dicam centies, sed etiā milles
est expertus suam impossibilitatem
in quibuscumque bonis operibus
magnis & parvis, & qui toties co-
gnovit se non posse, dum voluit,
& quando (ita dicam) non vo-
luit, nec curavit, nec super talibus
cogitabit, viderit se subito divi-
nitus excitatum fervore mirabili
ad illa facienda, quæ prius cum
omni conatu suo implere non po-
terat? Nam & talem impossibili-
tatem idcirco Deus tam longo
tempore dominari permittit in ho-
mine, ut homo discat humiliari,
& ut nunquam in seipso inaniter
glorietur, sed Deo attribuat o-
mne bonum, non solum ex con-
suetudinē quadam, sed potius ex
intimis cordis sui: ut pote, qui
ex propria experientia doctus, luce
clarius videt, quod non solum non
potest operari, sed nec IESUS, di-
cere, nisi in Spiritu Sancto: & nisi il-
le donaret, qui dicit: Sine me ni-

Ioan. 15. nil potestū facere. Ut jam recogitādo ex totis animæ suæ viribus,

Isaia 26. Domino confiteatur & dicat: Omnia opera nostra operatus es in nobis

Ps. 115. Domine. Ac cum Psalmista clamet: *Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Non igitur

tali timenda est vana gloria, quando jam Dei gloria, & animarum zelus eius præcordia totaliter occupant. Ecce jam summarie perstrinxi, & in quodam breviliquio posui ea, quæ sunt necessaria homini in seipso, quantum ad vitæ suæ perfectionem, si utiliter, & sine periculo vult animæ suæ procurare salutem. Et hæc quidem sufficerent homini illustrato, & altum intellectum habenti, & qui in operibus spiritualibus longum habuisset exercitium, quia in his quæ posui breviter, tanquam in quibusdam vitæ perfectæ principijs, recolligere posset quæcumque alia perfectorum actuum e-

xerci-

xer-
lis p
tari
inte
qui
ctib
hon
mer
cili
ūs i
ctu

QV
ide

S
pos
fi h
gin
tiam
mag

cogitā-
ribus,
at: O-
in nobi-
ta cla-
obis. sed
n igitur
quan-
arum
ter oc-
riē per-
loquio
ria ho-
d vitz
er, &
e suz
re qui-
llustra-
haben-
ualibus
m, quia
inquam
e prin-
acum-
um e-
xerci-

xercitia. Nam his tribus præmis-
lis perfectè servatis, scilicet volū-
taria paupertate, taciturnitate, &
interna mentis exercitatione, de
quibuscumq; alijs exterioribus a-
ctibus quomodo essent faciendi,
homo faciliè judicaret. Quia ta-
men non omnes possunt capere fa-
ciliter breviter dicta, paulo diuti-
ùs insistemus circa particulares a-
ctus virtutum.

*Tria prin-
cipia vita
spiritualis*

CAPVT IV.

QVOD PER INSTRUCTOREM
idoneum citius & facilius pervenitur
ad perfectionem, quam per
seipsum.

SCiendum igitur, quod homo
facilius & in breviori tempore
posset ad perfectionem pertingere,
si haberet instructorem cujus re-
gimine duceretur, cujus obediē-
tiam in omnibus actibus parvis &
magnis totaliter sequeretur, quàm
si ali-

*Alteri
subesse ab
eodē regi
& instrui*

130 SPEC. PARVUM

*magis sa-
lutare.*

Nota.

*Via obedi-
entia
Via regia*

si aliquis conatur seipsum perfe-
re, quantumcumq; vigeat acumi-
ne intellectus, & libros habeat, in
quibus videat virtutum omnium
structuram exaratam. Imò plus
dico, quòd nunquam Christus tu-
am gratiam ministrabit, sine quo
nihil possumus, si homo habet à
quo possit instrui & deduci, & ne-
gligit, vel non curat alterius du-
catum amplecti, se credens sibi suf-
ficere, & per se posse investigare,
& invenire quæ sunt utilia ad sal-
utem, ista enim via obedientiæ,
est via regia, quæ homines inof-
fenso pede ducit ad summitatem
scalæ, cui Dominus apparet inni-
xus. Hanc viam tenuere omnes
Sancti Patres in eremo, & breviter
omnes, qui ad perfectionem atti-
gerunt, per hanc semitam proces-
serunt. Nisi fortè Deus aliquos
per seipsum instruxerit ex privile-
gio gratiæ singularis, deficientib'
eis, nec inventientibus, qui eos fo-

ris in-

RELIGIOSORVM. 131

ris instruerent: quia tunc pietas divina per se supplet, quod exterius in nimè reperitur; si tamen corde humili & ferventi ad Deum accedunt. Et quidem isto tempore (hei nobis miseris) in aliquibus locis quasi nullus reperitur, qui alios de perfectione vitæ instruat, quin potius, si homo velit tendere ad Deum, inveniet retrahentes multos, & quasi neminem adiuvantem. Quamobrem expedit, ut tunc homo ad Deum toto corde recurat, & ab eo instrui cum omni orationum instantia & cordis humilitate deprecetur, & se in Deum projiciat, se illi totaliter committendo, ut ipsum benignus tanquam orphanum sine Patre recipiat, qui neminem vult perire, sed vult ad cognitionem veritatis quoscunq; venire Igitur ad te dirigo sermonem meum, qui magno cordis affectu Deum desideras invenire, qui ad perfectionem anhelas, ut ani-

mabus aliorum utilis esse valeas.
Ad te ergo nunc dirigo sermonem
meum, qui corde simplici & non
duplici accedis ad Deum, qui quæ-
ris virtutum intima penetrare, qui
per viam humilitatis pervenire
desideras ad gloriam maiestatis.

CAPVT V.

DE OBEDIENTIA SERVANDA,
statutū & ceremoniū Ordinū.

*Dici solet,
Religiosus
vel Cere-
moniosus
vel Crimi-
nosus qua-
re inclina-
tiones &
omnes ce-
remonia
Ordinis ad
adimplen-
dum servanda*

DVobus igitur iam præmissis,
scilicet paupertate & taciturni-
tate, tanquam fundamentis pri-
marijs, Christi athleta te accingat,
ut obedientiæ regulam & semitam
in omnibus & per omnia teneas
quantum poteris, inconcussè scilicet
regulam, constitutiones, rubricas
ordinarij & aliorum librorum,
omni loco & tempore, intus
& extra in refectorio, dormitorio,
in choro, inclinationes, & postura-
tiones, surgendo & stando, & or-
ando

valeat
monem
& non
ui quæ-
are, qui
rvenire
statis.

mnēs majorum ordinationes ad
unguem teneat, & servet quantum
potest, semper cogitans verbum
Christi. *Qui vos audit, me audit; Luc. 10.*
& qui vos spernit, me spernit. Dein- *Prompta*
de ad coaptandum corpus suum. *obediens*
totaliter inobsequio Christi Iesu *etiam exhibenda.*
coerceat, ut omnes actus & motus
corporis sint omni morum honestate
compositi, secundum regularium
disciplinam. Neque enim poteris
unquam animam ab inordinatis
cohibere, nisi prius studueris
corpus tuum subijcere disciplinæ,
ipsum restringendo non solum
ab omni actu, sed etiam ab
omni motu incongruo & inepto.

CAPUT VI.

DE MODO REGULANDI

corpus circa cibum & potum.

Igitur regulationem corporis intendendo: Primò, contra Gulam
insistas. Nisi enim contra
hanc victoriam habeas, invanum
laboras

*Gula quo-
modo frenanda.*

134 SPEC. PARVVM

laboras in acquisitione aliarum virtutum: istum autem modum observes. Primo, ut nihil tibi in speciali procures, sed cibarijs, quæ fratribus cōmuniter apponuntur sis contentus. Secularibus voluntarijs tibi xenia mittere, nullatenus acquiescas pro tua persona: si tamen volunt conventui mittere, mittant. Invitationes fratrum extra refectorium nullo modo recipias, sed continuè refectorium teneas, omnia jejunia Ordinis observando. Et hoc intellige, quādiu Christus te in sanitate conservabit. Nam si infirmus fueris, juxta infirmitatis necessitatē te tractari permittas, nihil tibi penitus procurando, sed omnia cum gratiarum actione recipias, quæ tibi fuerint ministrata. Ut autem non excedas in sumptione cibi & potus, debes naturam tuam diligentissimè examinare, quanto cibo & potu valeas sustentari, ut scias judicare

*Intelligen
dus est in
prædicto &
non in cō
latione &
spertina*

RELIGIOSORVM. 135

dicare inter superfluum & necessi-
tatem. Hoc autem habeas pro
regula de cibo generali, ut saltem
de pane comedas sufficienter, quā-
tum natura requirit specialiter dū
jejunas: nec vnquam credas dia-
bolo tradenti tibi facere abstinen-
tiam de pane. Et in hoc poteris
experiri quantum natura requirit.
vel quid sit illi superfluum, si tem-
pere binæ refectiois post nonam
invenieris te gravatum, & in isto
moxo sentias quendam adorem,
ut orare, scribere vel legere neque-
as: communiter hoc accidit pro-
pter excessū: idem si sentias post
matutinas, quando cœnasti. Si-
militer quoque quando jejunas, si
post completorium idem grava-
men esse percipias. Igitur comede
fortis de pane, sic tamen, ut post
comestionem sis paratus legere,
scribere, vel orare. Si tamen illa
hora non esses ita aptus, sicut alijs
horis, dum tamen non sentire

grava-

*quādo autē
nihil aut
parum pa-
nis, tantū
concedi-
tur, inor-
dinarijs
jejunijs
Ecclesie.
inducit m-
num era-
tis cibis
potius*

gravamen illud, ut prædixi, non est signum excessus. Cogita igitur tuæ naturæ sufficientiam modo prædicto, vel aliter, prout docebit Altissimus, à quo debes suppliciter postulare. Sis sollicitus valde, illum modum continuè observare, & semper in mensa quicquid comedis æstimare: & quando per negligentiam excesseris, non sinas absque poenitentia digna pertransire. De potu verò nescio tibi regulam ponere, nisi quòd paulatim te restringas de die in diem minus bibendū: ita tamen quòd non sitias nimis de die & nocte: specialiter autem cum potagium comedis, potes facilius pertransire cum potu temperato: ita tamen quòd sufficiat ad cibi digestionem. Nullo tamen modo bibas extra comestionis horam, nisi in sero, quādo jejunas, & tunc valdè temperatè, vel nisi propter laborem itineris, vel quacunque alia lassitudine. Bibas autem vi-

num

RELIGIOSORVM 137

num ita lymphatum, quod vini fortitudo deficiat. Et si esset forte, apponas aquæ medietatem, vel plus, & magis, vel minus, secundum quod Dominus inspirauerit.

CAPVT VII.

DE MODO CONSISTENDI

*in Mensa, quo ad utrumq;
hominem.*

Pulsato itaque cymbalo, cum *Institutio*
omni maturitate lotis mani- *monache*
bus, in clauistro sedebis; nola pul- *lis tempo-*
sata, refectorium introibis, & non *re come-*
parces tibi, cum omni fortitudine *stionis &*
tua vocis, & corporis modestia, *prandij.*
Dominum benedicens; & iuxta
ordinem tuum te collocabis in
mensa, cogitans apud te corde pa-
vido, quod debeas peccata populi
manducare. Cor tuum etiam præ-
parabis ad intelligētiā lectionis,
quæ legitur in mensa: vel, si lecti-
onem non habeas, ad meditatio-
nem aliquam spiritualem, ut ne-
qua-

quaquam totus comedas, sed cor- quid
 pore suam refectionē habente, agi- te pos
 ma nullatenus defraudetur. Pos- patien
 tus autem ad mensam, vestimenta bitos
 decenter coaptas, cappam super ter ma
 genua retorquendo. Statue autē varica
 pactum tecum omnino, ut nullo nas.
 modò circumspicias comedentes, ces, v
 sed solum tibi apposita videbis. In tum q
 principio, cum sederis, ne extendas alij ha
 subito manus ad incidendum pa- tiam,
 nem, sed stes aliquamdiu super te, am à
 ulque quo saltem dicas *Pater noster*, si pote
 & *Ave Maria*, pro animabus defun- tis abs
 ctorum, qui in purgatorio existūt, nota q
 magis indigentium. Hoc autem quid c
 generaliter habeas, quod omnem semper
 actum, & omnem corporis motum liter al
 cum quadam modestia facias. Si crustas
 panem diversum, durum, mollem, pane c
 album, aut aliter factum ante te Nee ni
 habeas, illum comedas qui est vi- murm
 cinior, & libentius comedas illum, tibi no
 ad quem minus sensualitas incli- Et gen
 natur. Nunquam in mensa ali- comed
 quid

sed cor- quid petas, sed permitte alios pro
 te, a- te postulare: quod si non facerent.
 e. Pos- patientiam habe. Non teneas cu-
 bitos super mensam, sed simplici-
 timentu- ter manus. Non teneas crura di-
 n super- varicata. nec pedem alteri suppo-
 ne aut- nas. Non recipias scutellas dupli-
 t nullo- ces, vel aliud quodcūque, nisi tan-
 dentes- tum quantum communiter omnes
 eb. s In- alij habent. Quamcunque pita-
 xtendas- tiam, à quocunque missam, eti-
 um pa- am à Priore, non comedas, sed
 per te, si potes, competenter in fragmē-
 r noster- tis abscondas, vel in scutella Vbi
 defun- nota quod mos Deo gratus est, ali-
 existūt, quid de potagio Christo pauperi
 autem- semper in scutella dimittere: simi-
 omnem- liter aliqua panis fragmenta, non
 notum- crustas, imò illas comedas, & de
 as. Si pane confrecto Christo dimittas.
 ollem, Nee nimis cures, si de hoc aliqui
 ante te- murmurent, dummodo Prælatus
 est vi- tibi non mandaverit oppositum.
 illum, Et generaliter de omni eo, quod
 incli- comedis, aliquam particulā Chri-
 sa ali- sto
 quid

*Mos Deo
 gratus &
 pauperib⁹
 condi-
 dere.*

sto pauperi dimittas & bolos meliores & non viliores. Sunt tamē non aliqui, qui vilia tantū donant corpori Christo, sicut porcis fieri consuevit. Si autem cum uno pulmento quod sufficienter potes comedere de pane, in secundo pulmento aliquid de quo pane reponas, & Christo dimittas. Et, si tibi Dominus donaverit, potestis facere quasdam mirabiles abstinentias Deo gratas, & hominibus incognitas. Si est tibi cibulus, pinguis, inlipidus, ex defectu talis, vel alius ab hac quacunque causa, noli apponere tibi sal, nec aliud condimentum propter Christum felle & aceto quod potatum: sed sensualitati resistas. Similiter quaecumque salsamenta non propter quæ ad nihilum valent nisi ad gulosam incitamentum, dimittere occulte potes. Quandoque aliquis bolus gratus tibi circa finem appetenti ponitur, istum dimitte propter Deum. Similiter caseum, fructus & huiusmodi, sicut nectar, vinum melius

*Pancū cō-
sentari.*

olos melius apportatū, & cætera, quæ
unt tamē non sunt necessitatis pro salute
a donant corporis humani: imò frequenter
i consue. est noxium, dum non prodest,
pulmento quod delectat. Si dimiseris pro-
ere de pæpter Christum hæc, non dubito
iquid de quin tibi præbebit in dulcedine
dimittas. Christus Dominus cibum consola-
verit, portionis spiritualis, & etiam in illo
biles ab cibo, quo contentus es propter
homini Christum. Et ut melius & faci-
ioi cibulū, possis à quibuscunque volue-
s, vel alijs abstinere, ponas in corde tuo,
apponere quando vadis ad mensam, quod
mentum pro peccatis tuis debes in pane &
& aceto qua abstinere. Vn te panis sit so-
i resistas cibis: pulmentum tamen,
samentum non pro cibo adicias, sed ut pos-
isi ad gustū panem convenientius degluti-
re occulte. Tene, quod si hoc posueris in
ne aliquis corde tuo, videbitur tibi magna
inem appiantia, habere aliquid de pul-
promento. Et observes quod non
fructus, ponas offas multas in paropside,
r, vinum sed sufficiat tibi panem intingere.
melius

*Temperā-
tia in ci-
bo sumen-
do.*

Quan-

Quando verò pulmentum non habueris, comedas panem unum, vel dimidium, vel paulò plus, videlicet quando bis comesturus non es, & naturæ satisfacies etiam si aliam non haberes. De multis talibus actibus, quos tibi exprimere non possum, te instruet Christus, si ad ipsum ex corde recurreris, & totam spem in ipso posueris. Quis enim exprimere valet modos innumerabiles, quos tibi Deus demonstrabit. Sis etiam attentus, ne sis de illis qui finem non faciunt in edendo, imò quam citiùs poteris te expendas, servata debita honestate, magis lectioni possis attendere. Cum à mensa surgis, ex toto corde regratieris Altissimo, qui tibi contulit bona sua. & qui tibi virtutem aliquam præstitit, ne tibi sensualitas prævaleret. Non parcas voci tuæ, sed secundum possibilitatem tuam gratias age bonorum omnium largitori. O char-

*Debitas
gratias
Deo referre.*

DE
ran
VT

m non ha
 unum, ve
 us, videli
 us non en
 iam si alio
 ris talibu
 nere non
 stus, si a
 s, & tot
 Quis enim
 innum
 onstratio
 is de illu
 edendo
 te expedi
 estate, ob
 ttenderet
 toto con
 qui tibi
 tibi vi
 ne tibi
 Non par
 am possi
 ge bono
 O cha
 rissim
 rissime, cogita quàm innumerabi-
 les sunt pauperes, qui ad delicias
 maximas reputassent, si habuissent,
 tantummodo panem, quem tibi
 cum alijs cibarijs Dominus mini-
 stravit. Ita enim veraciter debes
 cogitare, quòd Christus est, qui ti-
 bi dedit, imò plus, quòd in mensa
 ipse tibi servivit. Vide ergo cum
 quanta disciplina, cum quanta re-
 verentia, maturitate, & tremore,
 debes in mensa còlistere, ubi vides
 praesentia iter Deum tuum in pro-
 pria persona ministrare. O quàm
 beatus esses, si tibi desuper dare-
 tur mentalibus oculis ista còspice-
 re. Videres enim Sanctorum mul-
 titudinem copiosam cum Christo
 per totum refectoryum discurrere.

CAPVT VII.

DE MODO PERSEVE-
 randi in sobrietate & ab-
 stinentia.

VT autem in tali modo obrie-
 tatis

tatis & abſtinentiæ jugiter perfe-
veres, ſta iugiter in timore, & à
Deo omnia bona quæ habes tota-
liter recognosce: ab ipſo perfeve-
rantiam pete. Et ſi, non vis cor-
ruere, noli alios iudicare, nec cõ-
tra eos indignationis ſpiritu mo-
vearis. Si eos vides in edendo
debitum ordinem non ſervare, ne
ſcandalizeris, ſed eis compatiar-
is, ex corde, & pro eis ora, & eos
in corde tuo quantum potes excu-
ſa, cogitando, quòd nec tu potes
aliquid, nec ipſi poſſunt niſi, quan-
tùm Chriſtus porrigit manum ſua-
am, qui non pro meritis tribuit,
ſed pro ſuo beneplacito voluntari-
tis. Si hæc cogitaveris, firmus eris.
Nam quæ eſt cauſa, quòd multi
quandoque incipiunt multa facere
in abſtinentia, & alijs, qui non
perſeuerant, corpore torpente &
ſpiritu frigefcente? Certè nulla alia,
niſi propter eorum elationem &
præſumptionem; dum de ſe præſu-

*Elatio &
præſump-
tio multo
rum vni-
na.*

men;

er perfe-
ore, & à
ces tota-
perseve-
vis cor-
nec cō-
ritu mo-
edendo
rvare, ne
ompatia-
ra, & eos
tes excu-
tu potes
nisi, quā-
num su-
tribuit
volunta-
r us eris.
d multi
ta face-
qui non
pente &
ulla alia
onem &
e præsū-
meat

mentes, alijs indignantur, eos in
cordibus suis iudicando: & ideo
Deus subtrahit ab eis donum su-
um, & vel spiritu frugesunt, vel
ex indiscretionis vitio plus faci-
entes quā oporteret, infirmita-
tem incurrunt: & sic tandem
ad restaurationem corporis
intendunt, in hoc quoque metas
excedunt, efficiunturque gulosi
plusquā alij quos primitus iudi-
cabant, sicut ego de quibusdam
cognovi. Nam istud communi-
ter accidit, quōd quicumque ali-
um in aliquo iudicat, Deus tan-
d m permittit eum in illum defe-
ctum cadere, vel maiorem *ergo psal. 2.*
se peras Domino in timore. Et quan-
docunque te sentis in exaltatione
ob memoriam beneficiorum quæ
tibi donat Altissimus, apprehende
disciplinam increpationis & proprie
reprehensionis, *ne quando irascatur*
tibi Dominus, & peras de via iusta.
Si sic acceris, stabilis perman bis.

G

Ecce

Ecce indicavi tibi modum Altissimi gratum. contra gulæ dominium ad quem pauci pertingunt, qui non excedant, vel plus vel minus edendo, vel debitas circumstantias non servando.

CAPVT IX.

DE MODO SERVANDO

in somno & vigilijs, lectionibus, orationibus, contemplationibus Matutinis & alijs Horis dicendū.

POST hæc nitaris contra somnum & vigilijs modum magis debitum custodire, in quo valde difficile est habere mensuram. Vbi nota, quod duo sunt in quibus specialiter imminet periculum corpori, & per consequens animæ, si discretionis limites excedas: scilicet in nimia abstinencia, & vigilia inordinata; nam in alijs virtutum exercitijs non sic est periculum in excessu.

*Vitanda
nimia
vigilia.*

excessu. Et propter hoc diabolus
 habet istam astutiā finaliter, quod
 quando videt hominē spiritu fer-
 ventem, immittit ipsi suggestio-
 nes, ut faciat abstinēcias & vigi-
 lias magnas, ut per hoc inducat
 eum ad tantam corporis debilita-
 tem, quòd infirmetur & debilitetur,
 ita ut ulterius ad nihil valeat;
 imò, ut supra dixi, ut plus postea
 comedat & dormiat quàm alij. Et
 talis nunquā audet assumere exer-
 citium in vigilijs & abstinētijs,
 recognoscens se per talia infirma-
 tum, sibi diabolo suggerente &
 dicente: non facias talia: nescis
 quòd ob talia fuisti infirmus? cum
 tamen non fuerit per vigilias &
 abstinētiā infirmatus, sed quia
 in his discretionis tramitem non
 servavit. Vnde homo simplex non
 intelligit sophismata diabolica. qui-
 bus ex utraq; parte decipitur. Vn-
 de sub colore boni ipsi dicit: Tu
 fecisti tot peccata, quando poteris

satisfacere, Vel si non fecerit pec-
 cata enormia, dicit ei: O quanta
 passi sunt Martyres & Eremitæ. Et
 credit simplex homo, quòd cum
 talia habeant speciem boni, non
 possint esse nisi à Deo: & Deo per-
 mittente hoc fit, maximè quando
 talis primò cum magna humilita-
 te & tremore, & cum instantia ora-
 tionum non recurrit ad Deum,
 qui eum illuminaret & dirigeret,
 quando non reperiret hominem
 directorem. Homo enim qui sub
 obedientia sancta consistit, & con-
 tinuè per regulam directionis diri-
 gitur, & instruitur. à talibus decer-
 ptionibus tutus est, etiam si ipse
 Pater spiritualis aliquando aliqua-
 liter erraret. Deus enim propter
 obedientiam totum sibi disponit ad
 bonum sicut probari posset mul-
 tis auctoritatib⁹ & exemplis. Itaq;
 circa somnum & vigiliis, talis mo-
 dus poterit observari. ut scilicet
 tempore æstivo post prandium, post-
 quam

RELIGIOSORVM. 149

quam campana pro silentio est pul-
lata, subinde quieti membra com-
ponas : quia illud tempus ad spiri-
tualia exercitia minùs aptum est,
& per hoc in nocte ampliùs pote-
ris vigilare. Hoc tamen generali-
ter debes observare ; quotiescùque
vis dormire, ut semper vel Psal-
mos rumes vel spirituale aliquid
mediteris, quod etiam somno in-
tercipiente, quandoq; tibi in ima-
ginatione præsenteretur. In sero
hoc communiter habeas, ut non
multum vigiles : nam per vigiliam
serotinâ impeditur attentio & de-
votio in matutinali officio. Est
enim cõmuniter talis somnolen-
tus, gravis & indevotus, quando
nimis vigilat in sero : imo aliquan-
do ex toto à matutinali officio co-
gitur remanere. Igitur statuas ti-
bi aliquas breves orationes, vel
aliquam lectionem, vel meditati-
onem, quibus in sero, antequam
dormias, breviter occuperis. Et

*Eunti cu-
b. tu quid
observan-
dum.*

*Quid me-
ditandum.*

G ; inter

inter alias meditationes, si in hoc fertur tua devotio, potest tua mens ferri ad ea quæ in passione Domini illa hora contigerunt, & similiter faciendo in omnibus alijs horis, juxta modum quem habes à B. Bernardo traditum, vel prout tibi Dominus inspiraverit. Non tamen est omnium devotio uniformis, sed alius plus alio excitatur. Alijs enim sufficit in sua simplicitate in foraminibus petræ habitare. Nullus tamen, quantumcumque pollens ingenio, debet omittere ea, quæ possunt eum ad devotionem excitare: imò quæ legit vel studet, debet ad Christum inflectere, cum ipso loquendo, & ab ipso intelligentiam postulando. sæpè, dum actu studet, à libro debet ad horam oculos avertere, & oculis clausis se in Christi plagis abscondere, & iteratò ad librum convertere. Etiam quandoque debet à studio surgere & in cœlum flexis geni-

Circa studium & lectionem.

Aliquādo meditationem, su-

RELIGIOSORVM 151

genibus aliquam ignitam orationē *spirandū,*
 cum brevitate ad Deum fundere, *vel oran-*
 vel etiam cellam egredi, & Eccle- *dum. Sā-*
 siam, claustrum, vel capitulum *florū im-*
 circuire, secundum quod impetus *ploranda*
 spiritus confert; & aliquando o- *auxilia*
 ratione formata, vel informi, per
 gemitus & suspiria de ebullitione
 cordis divinum auxilium implo-
 rando, vota sua & desideria Altis-
 simo præsentando, Sanctorum ad
 hæc auxilium implorando. Et il-
 lud negotium quandoq; agitur si-
 ne Psalmis. & sine quibuscumque
 orationibus exterius formatis ver-
 bo, quamvis hoc aliquando initi-
 um sumpserit, vel ex aliquo versu
 Psalmi, vel alterius Scripturæ, sive
 alicujus Sancti, nobis interdum,
 Deo inspirante interius, proprio
 desiderio vel cogitatu ad inventū.
 Cum autem ille fervor spiritus
 transferit, qui communiter parum
 durat, potes ad memoriam revo-
 care ea, quæ paulo ante studueras,

& tunc dabitur tibi clarior intellectus: quo facto, iteratò ad studium redeas, vel ad lectionem, & iteratò ad orationem, & sic alternando commutes. Nam per huiusmodi commutationem in oratione maiorem reperies devotionem, & in studijs intelligentiam clariorem. Iste autem fervor devotionis post studium lectionis licet quacunque hora indifferenter veniat, secundùm quod ille dignatur immittere, qui suaviter disponit omnia, prout vult, tamen cõmuniter post matutinas amplius evenire consuevit. Et ideo in sero parum vigiles, ut totum spiritum post matutinas in studio & oratione valeas occupare. Igitur in nocte, dum audis horologium, vel quodcunque signum, statim excussa omni pigritia, à strato discendas, ac si esset ignis accensus & flexis genibus cum fervore aliquam orationem effundas; saltem, Ave

*De lecto
cito surgẽ
dum excussa om-
ni pigritia, dicẽ-
do cum
tribus Maria-
gis. Hoc si*

Maria

RELIGIOSORVM. 153

Maria, vel aliud in quo animus *grum ma*
 tuus magis inflammatur. Vbi no- *gni Regis*
 ta, quod ad hoc, ut faciliter, & *est.*
 sine molestia, imò cum quadam
 alacritate tunc surgas, multum
 facit, si supra stratum durum dor-
 mias, & jaceas indutus. Hoc de-
 bet habere generaliter servus Dei,
 ut omnem molliem & compla-
 centiam fugiat: ita tamen, ut di-
 scretionis limites non excedat.
 Habeas igitur stratum de palleis,
 quòl quanto amplius expressione
 duratæ extiterint, gratiores debes
 habere, & super ipsas sufficiat tibi,
 Huciatam, seu coopertorium
 habere. Pro tegumento autem
 contra frigus stragulam unam, vel
 duas, pro temporum diversitate,
 secundum quod tua necessitas po-
 stulabit, habebis. Ad caput au-
 tem sacculum plenum palleis habe-
 as, & fugias molliem pulvinaris,
 & similiter omnes molities alias
 affluas, sicut de sedarijs sub ma-

*Molities
 lecti su-
 grandae*

*Saltem
secundum
constitu-
tiones.*

*Dormien-
dum tu-
nica, cum
cingulo &
caligio*

xilla, vel ad collum, seu ad zonam: nisi fortè de nocte in æstivo tempore propter sudorem: nam talibus natura non indiget, sed sunt quædam malæ consuetudines introductæ. Dormias etiam indutus, sicut de die, nisi quod solutares debes extrahere & corrigiam relaxare. Potes tamen tempore æstivo magni æstus cappam detrudere, & cum solo scapulari quiescere. Si per istum modum dormias, non erit tibi molestum surgere, imò citius & cum alacritate cõsurges. Dum igitur Officium de B. Virgine dicitur, stans, non apodatus, sed super pedes, cum omni attentione, competenti voce distinguere & alacriter dicas Officium Virginis gloriosæ, & te sic habeas, quasi eam cerneret corporalibus oculis coram te. Officio Virginis terminato, & completa corporis necessitate, ad Ecclesiam vadas vel ad claustrum prout maiorem devotio-

vorionem inuenies, Vbi nota,
quòd seruus Dei, eundo & redeun-
do ad cellam, vel quocunque alio
loco, non debet esse ociosus cor-
de, sed vel Psalmos, vel aliquid
spirituale ruminare. Potest tamen
ante inchoationem Officij chorum
intrare, & aliquid spirituale præ-
meditari, ut deuotius & attenti-
us cum alijs Psalmos valeat decan-
tare. Pulsatis igitur Matutinis, &
factis venijs vel inclinationibus,
psallendo ita super pedes tuos, non
apodiat, sed corde & corpore
ita viriliter coram Deo tuo, ipsius
laudes cum omni alacritate decan-
ta recogitans, quòd sine dubio san-
cti Angeli sunt præsentés; in quo-
rum conspectu psallens Deo, eos
debés continuè reuereri, utpote
qui faciem Dei Patris in cœlis vi-
dent, quam tu nondum, nisi in
speculo & in ænigmate contēplar-
is. Nunquam parcas voci, quan-
tum potes, discretionē regente.

*Quomodo
diuinum
Officiū sit
persoluen-
dum.*

*Alia voce
cantandū*

quod ¶ Non prætermittas jota unum, tam
monuit S. de Psalmis, versibus, dictionibus,
P. Domi- syllabis, quàm de voce. Et si non
niscus. potes æquali voce cum alijs, saltē
 cum voce submissa. Et si potes,

Psalmi: & hymnos cantes in libro,
 ad D e u m intellectum habens in
 Psalmis & cæteris orationibus, ut
 cōsolationē spiritus reportes. Tunc
 oportet te esse sollicitum, ne in a-
 ctu exteriori, scilicet in gestu cor-
 poris, & tono vocis aliquid appere-
 at levitatis: sed tunc specialiter o-
 portet te servare mentē, & debitā
 gravitatē. Nam spiritualis lætitia
 in quandam cōvertitur levitatem,
 nisi fræno discretionis actus com-

Cum at-
tentione.
cantandu
 ¶ *psallē-*
dum

primantur extrinsecus. Toto co-
 natu tuo facias, ut psallas spiritu &
 mente. Nam magnus labor est ho-
 mini, præcipuē incipienti, non-
 dum in D e o roborato, tempore
 Psalmodiæ mentem à vagatione
 constringere. Semper in choro te-
 neas locum tuum, & communiter

te po-

te ponas in vno loco, nisi fortè
alius venerit, cui meritò cedere
oporteret. Si in choro prævide-
ris aliquem defectum, per te, vel
per alium supplere satage. Vnde
nota, quòd Deus gratum haberet,
si pridie prævideres rubricas, & o-
mnia dicenda in choro, & para-
tus esses ad omnes defectus & ne-
gligencias aliorum supplendas. Sed
caveas, quòd dum in choro est ali-
qua cōtroversia super ijs quæ sunt
dicenda, vel cantanda, tu nec os
tuum aperias, etiam si certus esses
de eo quod dicendum esset. Sunt
multi, qui pro uno modico tantum
litigant. Minus enim inale est
fieri errare quàm litigare. Si au-
tem vnico verbo posses errorem
chori corrigere, tunc facere debes,
specialiter si tu es de provectioni-
bus in choro. Si autem te vides
spiritu impatiente agitari, meli-
us quòd tu studeas motum animi
tui subjugare, Si autem aliquis

male

*Præside-
re legen-
da & can-
tanda*

*Melius est
errare &
tacere in
choro quàm
litigare*

male legit vel cantat, vel quocun-
 que modo ineptè se habet, non
 submurmures, vel corrigas. Est
 enim species cuiusdam iactantia
 talis correctio. Idem in lectione
 quantūcūq; quis malè & ineptè
 legat, nec etiam aliquod signum
 facias, quia hoc est signum men-
 tis vento elationis inflatæ. Quan-
 do multi subito currunt ad aliquē
 defectum supplendum, non te in-
 geras. Si autem nullus esset sup-
 plens, tunc cum omni modestia ad
 supplendum occurras: sed si po-
 tes, taliter defectum anticipes ne
 valeat deprehendi. Cave tamen
 ne duas lectiones immediatè le-
 gas, vel duo Responsoria (nisi tā-
 tus esset defectus fratrum, quod
 non posset aliter fieri) & maxime
 ubi est multitudo fratrum. Item
 non de facili te ingeras, si iuve-
 nis es, ad dicenda ea quæ peri-
 nent ad antiquos. Non circumfe-
 ras oculos hinc & inde: nec ali-
 quem

*Submissio
 & mode-
 stia ocu-
 lorum.*

quem videas quid faciat vel quomodo se habeat: sed oculis in terram demissis, vel sursum erectis, vel clausis: vel ad librum stes. Sēper quando dicis divinum officiū, dum stas vel sedes, non teneas manus sub mento, sed sub cappa, vel scapulari, quando non decens est cappam habere. Non teneas, *Compositio memoriae* unum pedem super alium, vel tibi as divaricatas, sed cum omni modestia, ut qui es in præsentia Dei tui. Caveas ne digitos teneas in naribus. Sunt enim aliqui, qui in hoc & talib⁹ miserijs, non sine diaboli stimulatione occupantur, divertentes à divino officio, & ind devotionem non modicā ostendētes. Multi tales actus particulares occurrunt, qui non possunt exprimi: sed si humilitatem habueris & integram charitatem, de omnibus unctio te docebit. Tu qui legis, attende: quia cū hinc ponantur multi actus, qui ad vnam circumstanti-

2. Tim 2.

stantiam variantur, non propter hoc ista improbes, si aliquādo aliter fieri oporteret. sicut de loquendo in choro, cū error apparet, quia ad antiquum benè pertinet emendare. Generaliter tamen verum est, quòd *servum Dei litigantem* non decet. Minus malum est, patienter tolerare errorem, quam contentionibus deservire: multo magis in choro, vbi tales contentiones scandalosæ, & attentionis ac tranquillitatis mentis sunt contrariæ. Similiter cū dico quòd semper legit vel canet in choro. Quandoque enim posset oriri talis in mente devotio, quæ ex cantu impediretur, & quòd melius esset apud se dicere officium, præcipuè vbi alij essent, qui sufficerent ad cantandū: & sic de multis alijs, prout melius te docebit Altissimus, si contemptis omnibus ei corde simplici volueris adherere. Non enim debet tibi quicquam facile.

faci
ciat
tio

D

I N
ti
& c
clar
& q
plis
illud
acfi
tame
anin
indi
bus
ficut
filijs
fove
titur
vere
det d
ria p

faciliter credere, ut oppositum faciat, nisi longo virtutum, exercitio discretionis spiritū sit adeptus.

CAPVT X.

DE MODO PRÆDICANDI.

IN prædicationibus & exhortationibus utere eloquio simplici, & cōfabulatione domestica ad declarationem actuum particulariū, & quātum potes, insiste cum exemplis, ut quilibet peccator, habens illud peccatum, videatur percuti, ac si tibi soli prædicares: taliter tamen, quòd verba videantur ab animo procedere non superbo, vel indignanti, sed magis ex visceribus charitatis & pietatis paternæ, sicut pater condolet peccantibus filiis, vel in infirmitate gravi, vel fovea grandi jacentibus, quos nititur extrahere, & liberare, & fovere sicut mater, & sicut qui gaudet de profectu eorum, & de gloria Paradisi sperata. Talis enim
modus

*Quomodo
cum fr.
du prædi-
candum.*

162 SPEC. PARVVM

modus consuevit esse proficiuus audientibus. Nam de virtutibus & vitijs locutio generalis parum excitat audientes. Item in confessionibus, ut siue blandè confiteris pusillanimes, siue durè terreas induratos, semper viscera charitatis ostēdas, ut semper peccator sentiat, quòd verba tua ex pura charitate descendant. Et ideo charitativa verba, & dulcia semper pungitiva præcedant. Tu itaque, qui desideras proximorum animabus esse utilis, primò ad DEUM ex toto corde recurre, & hanc petitionem ab eo simpliciter postula, ut tibi illam charitatem dignetur infundere, in qua est summa virtutum, per quam possis perficere quod optas.

CAPVT XI.

REMEDIA QVÆDAM
contra tentationes provenien-
tes ex suggestionē diaboli.

Ad

RELIGIOSORVM 163

AD honorem Domini nostri Iesu Christi dicam tibi remedia contra aliquas tentationes spirituales, quæ in isto tempore abundant in terra ad purgandum & probandum electos: quæ quamvis expressè manifestæ non sint de aliquo principali articulo fidei: tamen qui benè respicit cognoscit, quòd sunt in periculo destructionis principalium articulorū fidei, & quòd præparant cathedram & sedem Ante Christo. Quas tentationes nolo exprimere, ne ponam materiam & occasionem scandali, seu offendiculum coram simplicibus & imperfectis. Sed monstrabo tibi, per quam spiritualem discretionem debes te regere, si non vis esse victus à prædictis tentationibus. Quæ prædictæ tentationes veniunt duobus modis. Primò quidem per suggestionem & illusionē diaboli, qui decipit hominē in regimine sui, quod deberet habere erga

Tentationes fidei ex duabus causis.

*Remedia
adversus
quoslibet
tentatio-
nes.*

*Non sunt
epistola
revelatio-
nes seu
visiones,
quia hoc
ipsum se
merarunt
est.*

erga Deum, & in hoc quod est Dei. *sine*
Secundo, per corruptam doctrinam *bix &*
aliquorum, & eorum modum vi- *tionis*
vendi quijam venerunt in prædi- *carca*
ctas tentationes. Propter hoc vo- *dei. E*
lo tibi dicere, quod regimen debes *sticia t*
habere erga Deum, & illud, quod *bet an*
est Dei. si vis esse immunis à præ- *mittit*
dictis tentationibus: & post, quo- *& ten*
modo debes regi erga alios, quã- *visione*
tum ad doctrinam & modum vi- *seducti*
vendi eorum. Primum ergo re- *minat*
medium contra tentationes spiri- *num sp*
tuales huius temporis, quas pro- *& med*
curat diabolus in cordibus aliquo- *illorum*
rũ est, quod illi, qui volunt se sub- *ti, secu*
dere Deo, nõ debent desiderare per- *per sub*
orationem vel cõtemplationẽ, vel *scire, c*
per alia opera perfectionis, visio- *iudicia*
nes vel revelationes, vel opiniones *terioru*
quæ sunt supra naturam, & supra *su stu*
omnem cursum eorum, qui diligunt *se, sed*
Deum & timent per verissimum *ponit*
amorem; quia prædictum deside- *in mag*
rium non potest esse desiderium *desideri*
sine

est Dei sine radice & fundamento super
 & trinae & praesumptionis: vel inten-
 um visionis alicuius vanae curiositatis
 praedictae circa Deum, vel sine fragilitate fi-
 de. Et propter hunc defectum iu-
 stitia Dei dimittit animam quae ha-
 bet ante dictum desiderium & per-
 mittit venire in talem illusionem
 & tentationem diaboli per falsas
 visiones & revelationes, & falsas
 seductiones per quem modum se-
 minat maiorem partem tentatio-
 num spiritualium huius temporis,
 & meditari facit eas in cordibus
 illorum, qui sunt nuntij AntiChri-
 sti, secundum quod poteris videre,
 per subsequencia. Debes enim
 scire, quod verae revelationes &
 iusticia spiritualia secretorum desi-
 deriorum, neque per aliquem conatum
 seu studium quod anima habeat in
 se, sed tantum veniunt ex pura
 bonitate Dei in animam, quae est
 in magna humilitate, & in magno
 desiderio Dei, & reverentia. Nec
 etiam

*Nunquā
te ipsum
queras
fugienda
propria ex
istimatio
Et compla
centia.*

*Non faci
le appari
tionibus
dei revela*

etiam exercitet se quicquā in ma
gna humilitate & timore Dei pro
pter hoc, ut huiusmodi habeat vi
siones & revelationes, & iudicia
supradicta, quia in idem delictum
caderet, in quo incidit per supra
dictum desiderium. Secundum
remedium est, quod in anima tua
in tua oratione vel contemplati
one non sustineas aliquam con
solationem vel parvam, ex qua
ibi videretur, quod fundaret se in
præsumptione, & æstimatione, tu
ipsum, & postmodum te ducit in
abusionem proprii honoris, & re
putationis, & suggerit menti tuæ
te dignum esse vel gloria & lau
de huius vitæ, vel gaudijs Paradisi
si: quia scias, quod anima, que
sentit se in talem consolationem
venire, incurrit in plures malos er
rores, quia Dominus per suum iudi
cium iudicium permittit, postea
diabolo augmentare prædictam
cōsolationem, & accelerare & im

prime

primere in illa anima falsissima & *tionibus*
 periculosissima iudicia & alias illu- *credendū*
 siones, quas consolationes putat *non enim*
 esse veras. Heu, heu Deus meus, *omni spi-*
 quot personæ sunt deceptæ per istū *ritui est*
 modum. Et scias pro certo. quod *credendū.*
 major pars raptuum, imò rabierū
 nunciorum Antichristi venit per
 istum modum, & propter hoc ca-
 ve, ne in tua oratione vel contē-
 platione sustineas aliquam conso-
 lationē, nisi illam, quæ venit post
 perfectam notitiam & completum
 iudicium tuæ humilitatis & imper-
 fectionis & quæ facit perseverare
 dictam notitiam & antedictam o-
 pinionem in te, & in magnitudinē
 & altitudinem Dei per altam re-
 verentiam, & cum magno deside-
 rio honoris Dei, & gloriæ, & quod
 antè dicta consolatio fundetur in
 prædictis. Tertium remedium
 est, quod omnem cogitationem, *Nulla mo-*
 quantumcumque sit secreta, & se- *do admis-*
 cretò tibi appareat, quæcunque sit, *tenda si-*
 ex quo *siones cō-*

tra fidem ex quo ducit cor tuum ad opini-
& el bonos onem, vel infectionem, contra
mores, aliquem articulum fidei, vel con-
 tra bonos mores, & maximè con-
 tra humilitatem, vel contra hone-
 statem, exhorrescas; quia sine du-
 bio ex parte diaboli venit. Etsi
 appareret tibi aliqua visio sine il-
 lusione, & huiusmodi cognitione,
 de qua sis certus quòd venit ex par-
 te Dei, & propter quam sis certifi-
 catus in corde tuo, quod illud,
 quod inducit visio, est Dei placi-
 tum, non te firmare in dicta visio-
 ne. Quantum remedium est quòd
 nec propter magnam devotionem,
 nec propter magnam vitam, nec
 propter clarum intellectum, nec
 propter aliquam sufficiens sentiam ali-
 am, quam vires in aliqua persona,
 vel aliquibus personis. sequaris co-
 rum consilia. nec eorum modesti-
 ex quo cognoscis clarè & multo m-
 rationabiliter. quod eorum consi-
 lia non sunt secundum Deum, &
 veram

Incolueta
respicienda,
qua à
Christo
vel ceteris
sanctis
non sunt
secundum

veram discretionem, & per viam
 Iesu Christi & Sanctorum mon-
 stratam, & per sanctam Scripturam
 in dictis Sanctorum notificatam
 & prædicatam. Et propter hoc
 non timeas, quod spernendo ta-
 lia consilia eorum, pecces per su-
 perbiam & præsumptionem, dum
 hoc facis propter zelum & amo-
 rem veritatis. Quintum remedi-
 um est, quod fugias & vites fami-
 liaritates & societates, illorum
 & illarum, qui vel quæ dictas ten-
 tationes seminant & diffundunt,
 & vites illas Personas, quæ susti-
 nent & laudant eas, & noli audire
 illorum verba nec collationes
 eorum, nec modos eorum velis
 videre, quæ tibi dæmon submini-
 strabit, & ostendet magnum si-
 gnum perfectionis in pluribus eo-
 rum verbis & modis: quæ si vel-
 les accipere, & ea illis credere, ve-
 nires & rueres in pericula, ruinas,
 & præcipitia errorum illorum.

*Vitanda
 malorum
 consortia
 & collo-
 quia.*

CAPVT XII.

REMEDIA QVÆDAM

*contra tentationes per cor-
ruptam doctrinam aliquorum*

*Non om-
nibus esse
adhiben-
dā fidem*

POST hæc dicam tibi aliqua re-
media, quæ debes attendere per
te metipsum circa aliquas personas
quæ seminant dictas tentationes,
per eorum vitam & doctrinam.
Primum, quod debes attendere er-
ga tales personas est, quòd non ha-
beas magnam æstimationem visi-
onum eorum, & iudiciorum, nec
eorum raptum: imò, si dicerent
tibi aliquid, quod sit contra fidem,
& contra Scripturam sacram, aut
contra bonos mores, abhorreas
eorum visionem & iudicia, tanquā
stultas demētias, & eorum raptus
sicut rabiamenta. Tamen si in-
ducant in hoc, quod est secundum
fidem & sanctam Scripturam, &
secundum Sanctos, & secundum

bonos

bonos mores, noli spernere, quoniam sperneres quod est Dei. tamen non confidas totaliter, quia sæpè & maximè in tentationibus spiritualibus, falsitas absconditur sub similitudine veritatis, & malitia sub similitudine boni; ut diabolus possit sæpè & melius mortale venenum sine suspitione diffundere. Et ideo credo, quòd plus placet Deo, quòd visiones, & iudicia, & raptus, qui, secundum quòd dictum est, habent similitudinem veritatis & bonitatis, dimittas ire, pro tanto, quantum valent; nisi contingant aliquibus personis, ratione sanctitatis & discretionis, ac eorum humili probitate, de quibus certum est, quòd prædictæ personæ non possunt decipi per illusiones nec per ingenium diaboli. Et tunc, quamvis sit pium visionibus & opinionibus talium personarum consentire, tamen securum est, non totaliter credere eis, ratione sui &

*Quomodo
hominibz*

*Et si
bus adbi.
benda sit
fides.*

*Cum ma-
gna deli-
beratione
Et circū
spectatione
agendum*

*Non om-
nia facta
Sanctorum
sunt imi-
tanda.*

per rationē prædictam ; sed quan-
tum concors cum fide Catholica
est & sacra Scriptura, & bonis
moribus, & verbis sanctis, ac do-
ctrina Sanctorum. Secundum re-
medium est, quod si per revela-
tionem, vel opinionem, vel ali-
um modum, cor tuum movetur
ad faciendum aliquod opus, &
maximè opus grave & notabile,
non tibi consuetum, de quo non
habeas certitudinem, an Deo pla-
ceat, imò dubitas rationabiliter
contrahas moram ad faciendum
dictum opus, usquequo inspe-
ris omnes circumstantias, & ma-
ximè finales, & cognoscas quod
Deo placeat : non tamen quod tu
judices per te tuam opinionem,
sed si potes, per testimonium sa-
cræ Scripturæ, vel exemplum
imitabile sanctorum Patrum. Et
dico, exemplum imitabile ; quia,
secundum B. Gregorium, aliqui
Sancti fecere aliqua opera, quæ
non

non debemus imitari, quamvis bona essent in eis, sed debemus ea habere in admiratione & reuerentia. Et si per temetipsum non potes venire in notitiam, an placeat Deo, peras consilium à personis approbatis in vita, doctrina, & consilio totius veritatis. Tertium remedium est, quòd si tu es immunis à prædictis, licet nunquam habueris, vel quantumcumque habueris, tueris liberatus ab eis, dirige cor tuum & intellectum ad Deum, recognoscendo humiliter gratiam Dei tibi factam, & eidem ex corde multoties, imò indefinenter regratieris super hoc. Et caveas tibi, ne hoc quod habes per puram gratiam & bonitatem Dei, velis attribuere virtuti vel sapientiæ tuæ, vel merito tuo, sive tuis moribus, neque quòd fuerit factum à casu seu à fortuna; quia secundum quòd dicunt Sancti, hoc est principaliter per quod

H; Deus

*Doct. &
probi cons.
sulentis.*

*Dignum
auxilium
humiliter
implorandum.*

Deus beneficium si a gratia auferret, & subtrahit homini, & permittit eum subijci tentationibus & illusionibus Diaboli. Quatu-

*Non esse
sequendū
iuxta iudicium.*

tum remedium est, quod te existente in tentatione spiritali. per quam es in dubio, non incipias ex tua propria voluntate aliquid notabile, tibi ante inusitatum: sed cor tuum refranando & voluntatem, expectes humiliter, & cum tremore & reverentia Dei, usquequo Deus cor tuum clarificet. Quia scias pro certo, quod si existendo in dicto dubio, ex tua propria voluntate inciperes aliquid notabile, inusitatum tibi, non posses exire ad bonum finem. Et intendo dicere, de incipiendo opera notabilia & inusitata, super quæ est dubium antedictum. Quintum remedium est, quod propter antedictas tentationes, si eas habeas, non dimittras aliquod bonum quod incepisti dum non eras

*Propter
tentatio-
nes non
quæ omis-
tenda bo-*

in ten-

in tērationibus antedictis: & maxime non dimittas orare, nec confiteri, nec communicare, nec jejunare nec opera pietatis & humilitatis, licet consolationem non invenias in operibus antedictis. Sextum remedium est, quod si tentationes antedictas habeas, leves cor tuum & intellectū ad Deum, quarendo humiliter hoc quod erit ei honorabilius, & tuæ animæ salubrius super tua tentatione, subiiciendo tuam voluntatem voluntati divinæ: sic, quod si illi placet, quod perseveres in illis tentationibus, similiter & tibi placeat, ut Deum non offendas.

*na opera
confusa.*

*Deus da
mus fin-
cero corde
quædam.*

CAPVT XIII.

RATIONES QUÆDAM

quibus excitatur cor ad maiorem perfectionem virtutis.

Quia placet mihi multum, de hoc quod cœpisti bonum ad
H 4 hono-

honorem DEI, & desidero, non
 solum quod perseveres, quinimo
 ut ascendas ad maiora opera vir-
 tutum, vel saltem desideres, idcir-
 co scribo tibi aliquas rationes unde
 poteris cor tuum excitare &
 movere ad majores perfectiones
 omnimodæ virtutis, quam non in-
 cepisti nec potes servare per pro-
 priam virtutem. Prima ratio est
 quia si inspicias quantum DEUS
 est dignus amari & honorari secun-
 dum suam bonitatem, & sapienti-
 am, & alias suas perfectiones, quæ
 sunt in eo sine numero & sine ter-
 mino, videbis quod hoc, quod
 credidisti multum & magnum ad
 honorem Dei, secundum bonitatem
 suam est minimum, & quasi nihil,
 in respectu ejus, quod deberes esse
 se, secundum quod DEUS est di-
 gnus. Istam rationem idcirco po-
 no primam, quia principaliter de-
 bemus attendere in omnibus ope-
 ribus nostris honorem, & reveren-
 tiam

*Deus est
 diligendus
 super om-
 nes crea-
 turas.*

*Finis om-
 nium actio-
 num no-
 strarum de-
 bet esse ho-
 nor & glo-
 ria Dei.*

tiam, & amorem Dei, quia in seipso est dignus amari super omnem creaturâ. Secunda ratio est, quod si attendas, quot despectus & vituperia, egestates, & dolores, & passionem, quam tam amaram sustinuit Filius Dei propter amorem tui, & hoc ut ames & honores eum, cognosces quod parum est, quod fecisti ad Deum amandum & honorandum secundum quod facere deberes. Ista ratio altior est & perfectior quam sequentes, & ideo pono eam secundâ. Tertia ratio est, quod si cogitas innocentiam & perfectionem quam debes habere secundum mandatû Dei, per quod teneris esse absque omni vitio, & sine omni culpa, & in plenitudine virtutis totius, sicut est, quod debes amare Deum ex toto corde tuo, & ex omni mente tua, & totis viribus tuis, videbis manifestè infirmitatem tuam, & distantiam in qua es à prædicta innocentia &

*Recordas
non passio-
nem Chris-
ti semino-
stris tribu-
lationesq;*

*Mandatu-
rum Dei
obligatio*

*Beneficio
rum Dei
obligatio.*

perfectione. Quarta ratio est, quia si cogitares multitudinem & largitatem beneficiorum Dei, & gratiarum corporalium & spiritualium, quæ tibi & alijs, vel quæ singulariter tibi datæ sunt, sentire quod hoc quod facis vel potes facere propter Deum, est nihil ad dicta beneficia recompensandum & gratias Dei, & maximè si liberalitatè ejus attendas & bonitatem. Quinta ratio est, quia si cogitabis altitudinem & nobilitatem remunerationis

*Considera
da copiosa
merces re
promissa.*

*Considera
da pulchri
tudo vir
tutum &
surpando
visitatum.*

& gloriæ, promissæ & paratæ illis, qui faciunt opera virtutum ad honorem Dei, quoniam gloria tanto major, quanto opera erunt magis virtuosa & majora. Cognosces procertò, tuum meritum esse nihil in comparatione tantæ gloriæ; & desiderabis facere opera magis virtuosa quàm antè feceras. Sexta ratio est: quia si attendas pulchritudinem & generositatem, quam habent virtutes in se & nobilitatem

bis
sup
ad
hab
si fa
rem
enc

alti
san
tas
imp
ta

gn
run
qua
sce
qua
nihil
justi

ris
cati
li, c

bilitatem quam recipit anima per
supradictas virtutes, & si attendas
ad vilitatem & turpitudinē quam
habent vitia & peccata, conaberis,
si sapiens fueris, ad amplius acqui-
rendum virtutes, & amplius fugi-
endum vitia & peccata.

*Considerā
de sancto-
rum per-
fectiones.*

Septima ratio est, si attendas
altitudinem & perfectionem vitæ
sanctorum Patrum, & eorum mul-
tas & perfectas virtutes, cognosces
imperfectiōnem & infirmitatē vi-
tæ tuæ, & tuorum operum.

*Considerā
de multi-
tudo pec-
catorum.*

Octava ratio est, quia, si co-
gnoscas magnitudinem peccato-
rum & multitudinem offensarum,
quæ fecisti contra Deum, cogno-
sces, quia opera tua, quæ facis,
quantumcunque bona sint, sunt
nihil ad satisfactionem per viam
iustitiæ, de offensis Dei.

*Quotidiana pericu-
la.*

Nona ratio est, quia si specule-
ris universitatem & pericula ten-
tationum carnis, mundi, & diabo-
li, conaberis ad assumendum mayo-
rem

rem firmitatem, & maiorem altitudinem, in omni virtute, quam feceris unquam ut possis in maiori securitate persequere contra di-
ctas tentationes.

*Decimum
pensandū
iudicium.*

Decima ratio est, quia si cogites districtum iudicium Dei finale, & cum apparatu honorum operum, & cum satisfactione de offensis Dei, & quod debeas venire ad dictum iudicium, videbis quod parum est quod fecisti per bona opera & pœnitentiam; secundum quod facere debuisses.

Undecima ratio est, quia si tu cognoscas brevitatem vitæ tuæ, & vicinitatē tuæ mortis dubiæ, postquam non habebis spatium faciendi opera meritoria neque pœnitentiam, cognoscēs, quod cum maiori corde & studio deberes facere bona opera & pœnitentiam, quam tu facis.

*Aspiran-
dum sem-
per ad me-
liorem sibi
tam.*

Duodecima ratio est, quia si animadvertas, qualitercunque incipias

cipiās bonam vitam in quovis gra-
 du, & conamine & desiderio ad
 maiorem ascendendi & altioreml
 vitam, non posse esse sine funda-
 mento præsumptionis & superbiz,
 huiusmodi quod incepisti, nec po-
 test esse sine inclusione magnæ re-
 piditatis & negligētiæ, ex quo hæc
 duo mala includuntur, nec potest
 esse sine magno periculo vivendi
 in multis vitijs spiritualibus, se-
 cundum quod monstrare tibi pos-
 sem, sed nimis esset longum ad
 scribendum per literas. Nec du-
 bito quod, si velis dictorum malo-
 rum esse liber & immans, quod
 quantumcunque altam vitam in-
 ceperis: tu adhuc conaberis in al-
 tiori & perfectiori vita esse. Ber-
 nardus super Psalmum 90. *Qui ha-*
bitat in adiutorio altissimi; loquens
 de illis qui sunt fervidi in princi-
 pio, & postea, credentes se aliquid
 esse, tepescunt: O inquit, si scī-
 res, quā paruum est, quod habes,

*Occulto
 Des judi-
 cio. Jan.
 Et permix-
 tatur ea-
 dere.*

& hoc ipsum quàm cito perdes, si non servaverit qui dedit.

*Damna-
torū sup-
pliciorum
recorda-
tio.*

Tertia decima ratio est, quia si cogites abyssalia judicia Dei facta super aliquos, qui diu perseveraverunt in magna sanctitate & in magna perfectione, quòd Deus ceteruerit eos propter aliqua occultata vitia, quæ non credebāt habere; non dubito quòd quantumcūq; aliam vitam inceperis omnino die levabis tuas affectiones & tentationes, deferendo omne vitium plus quàm feceras antè, appropinquando ad perfectam & integram sanctitatem, timendo ne fortè insit vitium aliquod occultum, propter quod merearis à Deo deferi.

Quarta decima ratio est, quia si cogites penas infernales damnatorum, paratas cunctis peccatoribus, credo quòd levis erit tibi omnis poenitentia, humilitas, paupertas, & omnis labor, quem
in ista

RELIGIOSORVM. 181

in ista vita possis sustinere propter
Deum ut evadas pœnas supradic-
tas, & conaberis continuè ad te-
nendum altiore & perfectiore
vitam, timendo periculum veni-
endi ad supradictas pœnas.

CAPVT XIV.

*PRÆDICTARVM RATIO-
num declaratio, qualiter ha-
beant efficaciam per applicatio-
nem singularium.*

PRædictas rationes plus in bre-
vitate terigi, quàm explicave-
rim, ut tu advertas in paucis ma-
gna cogitare, sic quod quælibet sit
tibi materia altæ cōtemplationis
& spatioſæ. Attamen ſcias, quod ſi
velis proficere cum prædictis ra-
tionibus, debes formare, non ſo-
lùm per intellectum, imò etiam
eſt neceſſarium, quòd per certam
affectionem moveas voluntatem
tuam ad hoc quod dictant dictæ
rationes. Et ut melius intelligas,
repli.

184 SPEC. PARVVM

replicabo tibi sub brevi memori-
dictas rationes, ostendendo tibi
qualiter dictæ rationes non habent
efficaciam in anima, nisi formen-
tur per affectionem & cognitionem
spiritualem.

Prima enim ratio non habet
vigorem, nisi in anima quæ habet
magnum spiritum, & sentit & cõ-
templatur nobilitatem, & perfecti-
onem & dignitatem Dei, & con-
tur ad amandum Deum, & hono-
randum in omnibus, secundum
quod Deus est dignus.

Secunda ratio non habet effica-
ciam nisi in anima quæ cordialem
devotionem sentit in spiritu, & cha-
ritatem & bonitatem Filij Dei, quam
nobis monstravit in sua propria
passione propter nos accepta, sic
quod anima desideret totis suis vi-
ribus facere recompensationem
Deo, de bonitate & charitate ostē-
sa in passione.

Tertia ratio non proficit, nisi
in ani-

in anima quæ sentit altitudinem perfectionis. quam requirit Dominus & præcipit illi: in creatura quæ profunda ratione mandatum Dei conatur adimplere & cum magna voluntate venire in dictam perfectionem.

Quarta ratio solum locum habet in anima, quæ per intellectum & affectionem recogitat magnitudinem & nobilitatem beneficiorum Dei, & gratiam ipsius. & quæ conatur representare Deo servitutem debitam secundum beneficia recepta.

Quinta ratio habet valorem tantum in anima, quæ habet in æstimatione & ferventi amore gloriam promissam in Paradiso, & quæ habet firmam fidem & spem veniendi ad illam gloriam per bona opera virtutum, sic quod cum dictis operibus conetur venire ad illam gloriam supradictam.

Sexta ratio non habet efficaciam,

am, nisi in anima, quæ habet in
horrore omnia vitia & peccata in
abominatione, & in magna com-
placētia & amore perfectiones vir-
tutum & gratiæ Dei, & hoc cum
magno excessu & altitudine.

Septima ratio habet solum ve-
ritatem in anima, quæ habet in
magna æstimatione vitas Sancto-
rum, cum desiderio imitandi. Et
maximè intendo dicere de vita
perfecta & perfectorum, sicut est
Virgo MARIA principaliter, Ioan-
nes Baptista, Ioannes Evangelista,
& omnes Apostoli: & sic de alijs.

Octava ratio non proficit nisi
in anima quæ aggravat offensas
contra se, quas fecit contra Deū
& quæ habet voluntatē magnam
faciendi Deo iusticiam, & satisfac-
tionem peccatorum suorum per
bona opera & virtuosa.

Nona ratio non habet locum,
nisi tantum in anima, quæ sentit
suam debilitatem & gravitatem,
& peri-

& periculum tentationum, propter quod conatur ad fugiendum occasionem cadendi in tentationem, & ad veniendum in securitatem gratiæ Dei.

Decima ratio non habet locum, nisi in anima, quæ cognoscit peccata sua, & habet timorem & tremorem cordialem sententiæ finalis iudicii, quæ dabitur contra peccatores qui non egunt poenitentiam de peccatis suis.

Vndecima ratio non habet locum, nisi in anima quæ habet timorem mortis, & habet magnum præparamentum faciendi opera meritoria.

Duodecima ratio, tantum proficit animæ, quæ sentit, intelligit, vel quod inchoando bonam vitam sine conamine & desiderio, ad altiorem vitam ascendendi, non potest esse sine inclusione prædictorum vitiorum, & sine periculo grandium malorum, & ideo vult fuge-

fugere dicta vitia & pericula.

Tertia-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ summe curat de sua salute, & timet separationem à gratia.

Quarta-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ timet de pœnis damnatorum, sentiendo, quòd digna est venire in pœnas supradictas propter offensas quas commisit contra Deum, & quæ vult & conatur vitare pœnas antedictas per satisfactionem pœnitentiæ. Et nota, quòd conclusio & finis cujuscunque rationis debet esse in duobus. Primò in cognitione propriæ imperfectionis & nihilitatis, deinde in desiderio & conamine veniendi in altioris vitam, sic quòd non sit cognitio propriæ imperfectionis & annihilationis sine desiderio atque conamine majoris perfectionis & vitæ altioris, nec è converso.

CAPVT

CAPVT XV.

DOCUMENTA SEV

Consilia saluberrima, in quibus se exercere debet, qui vult evadere, laqueos diaboli.

Qui vult fugere atque evadere laqueos atque tentationes Antichristi seu diaboli finales, debet habere in propria cognitione sui, duo. Primò, quòd sentiat de seipso, sicut de vno corpore mortuo, pleno vermibus, & malè olenti. & sicut de vno cadavere, quòd dignatur videre & intueri, imò super quod claudit nares, propter ejus pessimū odorem & fœtorem; & à quo avertit faciem, ut non videat talem & tantam abominationem. Sic oportet charissime, facere semper mihi, & tibi; sed plus mihi, quia tota vita mea fœtida est, totus fœtidus sum, & corpus meum & anima mea, & omnia quæ intra me sunt, fece & putredine pecca-

*Mortificatio
tionis do-
rina.*

*Vere huius
militatis
affectus qui.*

peccatorum & iniquitatum foetidissima & abominabilissima sunt & quod deterius est, quotidie hunc foetorem in me sentio recentius & angustius revocari. Et debet talem foetorem de seipsa sentire fidelis anima cum maxima verecundia coram Deo, sicut coram illo, qui omnia videt & scit, sicut si esset coram districto iudicio; & dolere maximè de offensa Dei & perditione gratiae animae, in qua erat, quando redempta fuit pretiosissimo CHRISTI sanguine, & abluta per Baptismum. Et sicut sibi & Deo foetere se credit & sentit, sic etiam credat & sentiat; quòd non solum coram Angelis & sanctis animabus, sed etiam coram omnibus hominibus viventibus, sit abominabilis & foetidus, & quòd facta & dicta sua non solum homines videre & audire designantur, sed quòd nares suas claudant, & avertant facies, ne ipsum videant, & tanquàm

foeti-

fatidum cadaver de medio eorum
expellant, & sit ab eis alienatus &
separatus, & projectus, sicut plus
quàm leprosus, usquequo veniat
& reveniat ad seipsum. Et si quis
de eo iustitiam faceret, de corpore
suo sentiat quod iustum est, & ita
credat, etià si sibi oculi eruerentur,
nasus truncarentur, manus absin-
derentur, & aures & os, & sic de alijs
sensibus corporalibus, & mēbris:
quia cum his omnib⁹ DEUM offen-
dit & creatorē. Item quòd despici
desideret & cōtemni, & quòd om-
nia vituperia, verecundias, dis-
tinationes, injurias, blasphemias &
cetera adversa, summo cum gau-
dio & lætitiis recipiat, & patienter
ferat. Et oportet quòd distas de
tempore totaliter, & de omnibus bo-
nis tuis, & de tota vita tua. & con-
vertas te rotum & reclines super
brachia IESU Christi pauperissimi
& vilissimi, & improperti, despe-
cti & mortui propter te; usque
quo

*Desideres
contemni.*

quo tu sis mortuus in omnibus sensu-
sualitatibus tuis humanis, & Iesu
Christus Crucifixus vivat in corde
tuo & in tua anima, & totus trans-
formatus & transfiguratus, cordi-
aliter sit in te, ut nunquam videas
nec sentias, nec audias, nisi ipsum
solum stantem in cruce propter
mortuum & suspensum, ad exemp-
tum Virginis MARIAE, mortuus in mu-
do, & Vivens in fide: & quod in
la fide, vivat tota anima tua usque
ad resurrectionem, in qua Dominus
immet gaudium spirituale & do-
num sancti Spiritus in anima tua
& in illis personis, in quibus de-
bet renovari status Apostolorum
& Ecclesiae sanctae DEI, excen-
te in sanctis orationibus sive sacra-
meditationibus & affectionibus ad
obtinenda dona virtutum & gratia-
rum DEI, Sed debes praecipue
ptiformi affectu exerceri ad Do-
minum, scilicet 1. amore ardentis-
simo, 2. timore summo, 3. ho-
nore

Oportet
De septi-
oribus af-
fectu in-
servare.

noie debito. 4 zelo constantissi-
mo, & 5. illis debet adungi grati-
arum actio & vox laudis. 6. om-
nimodæ obedientiæ promptitudo,
& 7. suauitatis divinæ pro posse de-
gustatio. Et ided continuè debes
ista septem devotè petere à Deo,
utpote dicendo: Bone Iesu, fac
ut totis medullis amem te, sum-
mè timeam, reverear, & pro om-
ni honore tuo fortissimè zelosus
sim, ita quòd omne tuum oppro-
brium, tanquam tuæ gloriæ zelo-
tipus, vehementissimè exhorrescā;
& potissimè, si in me, aut à me,
vel pro me, facta tibi sint oppro-
bria ulla. Deinde da etiam, ut te
Dominum tanquam tua creatura
humiliter adorem & recognoscā,
& de omnibus beneficijs à te mihi
impensis gratias semper agam, &
hoc cum summa gratitudine cor-
dis. Da etiam ut in omnibus sem-
per te benedicam, laudem, & ma-
gnificem, & hoc cum summo ju-
bilo,

*Oratio pro
sensiformi
affectu im-
petando.*

bilo, & tripudio cordis, & tibi in
 omnibus obtemperans & obediens,
 semper reficiat dulcissima tua, &
 ineffabili suavitate, cum Sanctis
 tuis Angelis & Apostolis tuæ me-
 sæ assistens, licet omnino indignus
 & ingratus. Qui cum Patre, &
 Debet etiam circa seipsum exer-
 cere alio septiformi affectu. Pri-
 mò scilicet quòd totus de suis vi-
 tijs & defectibus cõfundatur. Se-
 cundò, ut peccata sua, tanquam
 offensiva, & suiipsum maculativa,
 acutissimo & acerbissimo dolore
 plangat, & deploret. Tertio, hu-
 miliatio sui, & conculcatio, cum
 contemptu: ut scilicet totis viri-
 bus se sicut rem vilissimam & fœ-
 tidissimã spernat, & contemni ap-
 petat, ut dictum est. Quartò, ri-
 gore severissimo, ut scilicet cor-
 pus suum asperrimè maceret, &
 macerari appetat, tanquam pec-
 cato fatidum, imò tanquam la-
 trinam & sentinam, & tumultum
 omni-

*Affici sibi
 ipsi alio se-
 ptiformi
 affectu.*

omnium foeditatum. Quintò, ira
 implacabili contra omnia vitia sua
 & contra radices & inclinationes
 vitiorum suorum Sextò v.gore
 pervigili & strenuo, ut scilicet om-
 nes sensus, actus, potentias suas
 semper cum quadam virili strenui-
 tate, in omne bonum teneat pervi-
 giles attentos. Septimò, discre-
 tione perfectæ modestiæ seu mo-
 derantiæ, ut scilicet in omnibus
 districtissimè servet mensuram &
 modum, videlicet, inter nimium
 & non satis: ut scilicet nihil sit in
 eo superfluum, nihil diminutum,
 aut defectivum, nec plus quàm
 debet, aut minus quàm deceat.
 Debet etiam circa proximum se
 exercere alio septiformi affectu.
 Primò scilicet per piam compassi-
 onem: ut scilicet ita sentiat alio-
 rum mala & incommoda, sicut sua.
 Secundò per dulcem congratulati-
 onem, ut scilicet de aliorum bonis
 lætetur, sicut de suis. Tertiò, per

*Proximo
 afficit alio
 septiformi
 affectu.*

tranquillam supportationē & con-
donationē ut scilicet molestias &
iniurias ab alijs illatas patienter
toleret, & ex corde indulgeat &
condonet. Quintò, per benignā
affabilitatem: ut scilicet sit ad o-
mnes benignus, & omnibus bo-
num aff. Et optet, & talem se
exhibeat in gestibus suis & verbis.

Cum alijs
concordis
ter & vere Quintò, per reverentiam humilem
scilicet ut omnes sibi præferat. &
omnes revereatur, & omnibus
ex corde se subdat, tanquam Do-
minis suis. Sextò, per concordia-
m vnanimem, ut scilicet quantū
in se est, & quantum secundū
Deum potest esse, unum sentiat cū
omnibus, & ita sentiat, se esse om-
nes, & illos se, omnium rectum
velle, pro suo reputet, & econtrā
Septimò, per Christiformem sui
pro omnibus oblationem: scilicet
ut ad instar Christi pro omnium
salute sit paratus, & sollicitus po-
nere vitam suam, & die noctūque
orare

orare & laborare quod omnes in Christo inviscerentur, & Christus in eis. Sed tamen, ne ex hoc cre datur quin vitia hominum sint pro toto posse cavenda & fugienda: Sciendum, quòd quandocumq; ex societate malorum hominum vel imperfectorum, periculum imminet, vel occasio retrahens, vel impediens à perfectione vel fervore prædictarum virtutum, debes à talibus, sicut à serpentibus vel draconibus, elongari. Non enim est carbo ita ignitus, quin in aqua frigeat aut tepescat, sic econtrà, vix est carbo ita frigidus, quin acervo carbonum ardentium accendatur. Alias vbi periculum hujusmodi non imminet, ex mera simplicitate debes aliorum non videre defectus, aut si vides per compassionem supportare ut tuos. Ut autè

*Quando
fugienda so
cietas im
proborum*

*Similitu
do com
moda*

*Quomodo
cogitandū
de bonis
externis,
& corporis*

plici sensu Primò scilicet tâquam peregrinus & advena sentias omnia ut extranea & aliena, in tantum, ut tua vestis tuo sit sensu ita extranea, ac si esset in India. Secundò, ut in tuo usu abundantiam timeas, ut venenum & mare submergens. Tertiò, ut in tuo usu omne inopiam & egestatem sentias, quia ipsa est scala per quam ascenditur ad coelestes divitias & æternas. Quartò, ut societatem contubernium & apparatus divitum & magnatum fugiens non ex contemptu, tantum de societate pauperum glorieris & in memoria & aspectu atque conversatione pauperum & despectorum totus læteris, quasi qui exprimant imaginem Christi, & eis quasi regibus cum summa alacritate & jucunditate, & reverentia associeris.

*Societas
pauperum
expesenda
magis quam
divitum.*

CAPVT XVI.

PERFECTIONES QVINDE-
cim

*cum necessaria servienti Deo in vita
spirituali.*

Quindecim sunt perfectiones
necessariae personae quae servit
Deo in vita spirituali. Prima, est
perfecta notitia suarum infirmita-
tum. Secunda est magna & fer-
vens impugnantia contra malas
inclinationes; & contra volunta-
tes seu passionem rationi repugnā-
tes. Tertia est timor magnus, quē
habere debet de offensis hactenus
factis contra Deum, quia non est
certus, an benē satisfecerit nec si
cum Deo fecerit pacem. Quar-
ta, est magnus timor & tremor
qui debet esse in ipso, ne per su-
am fragilitatem iterum cadat in
similibus vel maioribus pecca-
tis. Quinta, est fortis discipli-
na & aspera correctio ad regen-
dum suos sensus corporales, &
totum suum corpus spiritui sub-
jugare in obsequium Iesu Chri-
sti. Sexta, fortitudo & magna pa-
tientia

tientia in tentationibus & adversitatibus. Septima, est vitare virriter omnem personam, & omnem creaturam aliam, quæ impelleret eum, aut esset illi occasio non solum ad peccatum, sed etiam ad aliquam imperfectionem vitæ spiritualis, sicut unum dæmonem infernalem. Octava est, quod poterit in se crucem Christi, quæ habet quatuor brachia. Primum est mortificatio vitiorum. Secundum est derelictio omnium bonorum temporalium. Tertium est, derelictio omnium affectionum carnalium parentum suorum. Quartum sui ipsius contemptus & abominatio, & annihilatio. Nona est, divina & continua recordatio beneficiorum Dei, quæ hætenus recepit à Domino IESU CHRISTO. Decima est, die ac nocte consistere in oratione. Undecima est, gustare & sentire divinum dulcorem continuè. Duodecima est, magni
& fer-

& fervens desiderium exaltandi
nostram fidem: scilicet quòd Ie-
sus CHRISTUS ab omnibus ti-
meatur. Tertiadecima est, habe-
re misericordiam & pietatem in
omnibus necessitatibus suo proxi-
mo, sicut sibi vellet haberi. Quar-
tadecima est, regratari ex toto
corde tuo, in omnibus Deum glo-
rificare, & laudare in omnibus Ie-
sum Christum. Quintadecima
est, quòd postquam hæc omnia fe-
cerit, sentiat & dicat: Domine De-
us meus Iesu Christe, nihil sum,
nihil possum, nihil valeo, & malè
tibi servo, & in omnibus servus
sum inutilis.

CAPVT XVII.

TERNARIJ QVINQUE

*in quibus se exercere debet
spiritualis.*

TRes sunt radices Evangelicæ *Paupertatis Euan-*
& Apostolicæ paupertatis, seu *gelicæ tres*
Principales partes: Abdicatio om- *radices*
nis sui

*Abstinen-
tia tres
partes*

*Tria
in primis
fugienda,*

*Tria ma-
gnopere
amplectē-
da,*

nis sui juris, rerum temporalium moderatio, paupertatis usus, habitatus ad utrumque affectus. Tres sunt partes abstinentiæ: scilicet conseruatio carnalis amoris, & sollicitudinis vitæ suæ sustentationis: non curare de abundantia vel sufficientia victualium delicatarum; & uti parcè oblatis. Tria sunt à nobis singulariter fugienda & metuenda: Primum, exterior diltractio negotiorum: secundum, interior promotio & exaltatio: tertium, temporalium rerum, & carnalium amicitiarū ad se, vel suos amicos, vel suum Ordinem immoderata affectio. Tria sunt à nobis singulariter exercenda & amplectenda: Primum, desiderium proprii contemptus, abiectionis, & externæ vilificationis. Secundum, viscerosa compassio ad IESUM Christum crucifixum. Tertium, sustententia persecutionum & Martyriorum pro dilectione cultus nominis

oralium
us, habi-
us. Tres
alicer e-
& solli-
ationis
vel sus-
tarum
sunt à
& me-
distra-
n, inte-
tertiū,
nialium
micos,
ata af-
ngula-
tenda;
j con-
ternz
visce-
Chri-
suffe-
rtyri-
nomin-
is

nis Christi, & Evangelicæ vitæ.
Hæc tria sunt per quædam verba
extensiva post horas diei gemitib⁹
& ardentibus suspirijs postulanda.
Tria sunt à nobis singulariter, & *Tria scilicet*
quasi assidue meditanda, Primū, *ut medi-*
Christus Crucifix⁹ incarnatus, &c. *tanda.*
Secundum, Status Apostolorum &
Patrum præteritorū nostri Ordini,
hoc cum desiderio, ut illis cō-
formemur. Tertiū, Status virorū
Evangelicorū futurus. Et hoc de-
bes die noctuque meditari. Scili-
cet statum pauperrimorum, sim-
plicissimorū & mansuetorum cha-
ritate ardentissima sibi conjuncto-
rum, nihil cogitantium, aut lo-
quentium, nec saporantium, nisi
solum Iesum Christum & hunc
Crucifixum: nec de hoc mundo
curantium sui que obliorum, su-
pernam Dei & Beatorum gloriam
contemplantium & ad eam medul-
litus suspirantium & anhellantium
& ob ipsius amorem semper mor-

tem sperantium, sive desiderantium, & ad instar Pauli dicentium;
Phil. i. Cupio dissolvi, & esse cum Christo. Debes etiam meditari, innumerabiles ac inestimabiles thesauros divitiarum coelestium, super dulces & mellifluos rivos divitiarum, suavitatum, ac jucunditatum, & super omnia mirabiliter expansos & im-
 perintusos. Et per consequens imaginari debes eos ipsos ut cantantes canticum Angelicum cum jubilo citharizantium in citharis cordis sui. Hæc imaginatio ducet te plusquam credi potest in quoddam impatiens desiderium adventus illorum temporū, ducet te in quoddam admirabile lumen, amoro omnis dubitationis ac ignorantie nubo, & limpidissimè videbis, & distinctè discernes omnes defectus istorum temporū & mysticū ordinem Ecclesiasticorū Ordinū productorum & producendorū ab initio Christi usq; ad finē sæculi & usque
 ad glo-

RELIGIOSORVM 205

ad gloriam summi Dei, & Iesu Christi. Crucifixū semper portato in corde tuo, ut te ad suam æternam gloriam perducatur. Amen.

EX VITA S. CATHARINÆ Senensis.

SANCTA CATHARINA SENENSIS soror tertiæ Regulæ Sancti Dominici, virgo sanctitate mirabilis; quæ virginitatem ab ipsa fermè infantia CHRISTO consecratam, illibatam ad obitum usque custodivit, & innumeris virtutum coronis insignis, à Christo sponso crebris ac dulcibus alloquijs recreata, dolorum ac vulnorum eius particeps fieri meruit. Tandem dono Prophetiæ, miraculis & doctrina præfulgens, victo ac triumphato læpe læpius Satana, ad sponsi beatos amplexus in cœlum conscendit anno 1380. Sepulta in Ecclesia Prædicatorum, Romæ super Minervam. Quam Pius II. in Sæctarū virginū numerū adscripsit.

206 SPEC. PARVVM
DIALOGVS
BREVIS
S. CATHARINÆ
SENENSIS.

*De acquirenda vera
perfectiōe.*

Cum anima quædam, ab
auctore lucis illumina-
ta, propriam fragilita-
tem & miseriam, igno-
rantiam scilicet & pronam ad ma-
lum naturam cognosceret, aliqui-
tulumque Dei magnitudinem, sa-
pientiam (inquam) potentiam,
bonitatem, cæterasque ipsius præ-
stantiæ partes suspiceret, vidit,
quam dignum & necessarium es-
set, ut idem perfectè coleretur &
sanctè. Dignum, quia eum Pater
universorum & Dominus sit omni-
aq; ut suum ipsius nomen collau-
dent; & ad suam referantur glori-
am, fecerit; congruum & æquum
est,

est, ut servus Dominum suum ob-
servans, ei serviat, & obsequio pa-
reat; necessarium, quia cum ipse
Deus, rationale animal, spiritu &
corpore compositum, hac condi-
tione condiderit, ut si voluntariè
usque ad mortem fidelem sibi præ-
stiterit servitutem, ad vitam per-
veniat sempiternam: aliter felici-
tatem illam omni bonorum aggrega-
tione cumulatam consequi ne-
quit; Perpaucos autem hoc adim-
plere, sicque per paucos salvari,
quòd verè omnes querant quæ sua sunt.
non quæ Dei. Vidit præterea, bre-
ves Dies hominis esse, incertam
horam punctumque; quo id momē-
taneum promerendi tempus finia-
tur, in inferno verò nullam esse
redemptionem, sed vnumquemque;
in futura vita, immutabili & inc-
vitabili sententia præmia pœnasve,
prout in hoc suo vivendi genere
sit emeritus, iusta consequi retri-
butione. Vidit etiam multos mul-
ta di-

*Quare tã
pauci sal-
vantur.*

ta dicere, & divertimote mult
 rificariamq; prædicare ac loqui ce
 virtutibus quibus Deus fideliter
 viture colatur, rationalis autem
 creaturæ capacitatem modicam
 intellectum habere, memoriam
 debilem, ut nequeat vel multa
 percipere, vel præcepta fideliter
 continere: ac ideo, licet multi
 studeant semper ad discere, quam
 paucissimos tamen integritatis
 perfectionem attingere, Deo ut di
 gnum necessarium esset, deservi
 re; sed ferè omnes, curis anxios,
 mentis agitationibus fluctuantes,
 extremo semper in periculo dege
 re. Videns igitur hæc omnia anima
 illa, spiritu coram Domino exur
 gens, ardenti desiderio, ac vehe
 menti affectu, ab ipsius maiestate
 efflagitavit, ut succinctè & brevi
 bus præcepta aliqua tradere vel
 let, quibus vita nostra sanctè in
 strui ac perfici posset, quæque vi
 sententiarum, prædicationum ve

*S. Cathar.
 efflagita-
 vit a Deo
 præcepta
 sanctè vi-
 vendi &
 pervenien-
 di ad per-
 fectionē.*

rita-

T
 ritate
 tur S
 one &
 tur, &
 sera v
 rit fe
 D
 deria
 irrita
 huic
 stitue
 mea,
 di d
 eis l
 facer
 Inge
 est, e
 bene
 stræ
 sint,
 desic
 effici
 atten
 tibi
 falsæ

ritatem, & vniuersas complecteretur Scripturas, quorum obseruatione & ipse debita servitute coleretur, & ex hac brevi, mortali ac misera vita, ad eam ad quam creaverit felicitatem perveniremus.

DEUS itaque, qui sancta desideria inspirat, & eadem suscepta irrita non esse permittit, statim huic animæ in mentis excessu constitutæ affuit, hæc dicens: Dilecta mea, mirum in modum huiuscemodi desideria tua, adeo placent, ut eis longè magis cupiam ipse satisfacere, quam ipsa cupiant satisfieri. Ingens namque meum optatum est, ea in vobis (volentibus vobis) beneficia conferre, quæ saluti vestræ utilia, commoda, & necessaria sint, atque ideo tuum adimplere desiderium & te voti compotem efficere paratissimus sum. Quare attende & diligenter observa quæ tibi ipse ineffabilis & nunquam fallens veritas dicturus sum. quoniam

Deus annuit petitioni & desiderio S. Catharina.

niam

*Præcepta
sancti & i.
Gendi à
Deo & Ca-
tharina
tradita.*

*De solun-
tate Dei,
facienda
& adim-
plenda.*

niam tuæ annuens petitioni, bre-
viter proponā, quid sit quod sum-
mam perfectionem omnesq; con-
tineat virtutes, ac simul Scriptu-
rarum volumina; & multiplices
complectatur prædicationes, ut li-
tuam faciem speculatura fueris, &
te ad illud composueris, ac servan-
dum formaveris, quicquid patet &
latet in divinis sermonibus, adim-
pletura sis, & sempiterna læticia &
perpetua pace fruitura. Scias igitur
servorum meorum salutem, &
perfectionemque hoc vno constare,
ut meam solius faciant voluntatem,
atque eam summo semper studio
adimplere nitantur; ut mihi
uni obsequi, me unum observare,
me unum attendere, omnibus
vitæ suæ contendant momentis;
quantoque diligentius in id incum-
bant, tanto perfectioni proprius
accedere; quoniam mihi, qui sum
summa perfectio; magis pressius-
que adhærent, copulantur, jungun-
tur.

tur. Ut autem planius hanc (licet inenabilem) brevibus tamen traditam veritatem intelligas, Respice in faciem Christi mei, in quo mihi bene complacui. Ipse namque exinanitus servili forma assumpta, factusque in similitudinem carnis peccati est, ut vos cæca caligine obrutos, & à via veritatis aversos, suæ lucis splendore illuminans, ad rectum iter & verbo converteret & exemplo. Obediens fuit usque ad mortem, sic sua perseverandi obedientia vos edocens, salutem vestram ex faciendæ solius voluntatis meæ stabili instituto pendere: nam si quis diligentis studio & consideratione, ipsius vitam, tum doctrinam meditari velit, perspiciet proculdubio, mortaliū integritatem perfectionemq; nulla re alia constare, quàm jugi, perpetua ac fideli meæ voluntatis observatione, quod idem dux vester toties attestando repetit.

Propomitur exemplum Christi salutatoris.

Christi obedientia.

Matth. 7. rit. Ait enim: Non omni qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum calorum, sed omni qui fecerit voluntatem Patris mei. Et attendit quod non frustra repetit bis. Domine, Domine, ; quoniam cum omnis transitoria conditio ad duo universalia genera reducat, religiosum scilicet & sæculare, significare vult neminem, cuiuscunq; conditionis sit æternæ vitæ gloriam consecutum, cum licet omnem mihi extrinsecus honorem exhibeat, nisi meam fecerit voluntatem. item alio loco: Non veni facere voluntatem meam sed ejus qui misit me Patris. Et iterum: Meus cibus est ut faciam voluntatem ejus qui misit me. Item, Non mea voluntas sed tua fiat. Et, Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Si vis ergo, Saluatoris tui exemplum imitando, meam facere voluntatem, qua constat esse bonum tuum; necesse est ut tuam omnibus in rebus prorsus contempnas facere

facere voluntatem, illamque ab-
neges & extinguas, quoniam quā-
to magis morieris in te tātō magis
vives in me: & quo purgatius ei-
cies quod tuum est eō abundantius
ipse reponam quod meum est.

Postquam illa anima hæc veri-
tatis saluberrima documenta per-
cepit, & tota lætabunda dixit: Pa-
ter & Deus meus placent summo-
pere, & plus quā explicare que-
ram, quæ servulæ tuæ narrare di-
gnatus es: & quā magnas pos-
sum benignæ majestati tuæ grati-
as ago, quoniam quantum mea rus-
si intelligentia consequi possum,
non aliter est, quā mihi per Sal-
vatoris exemplum præclarè ac lu-
cidè demonstrasti. Cū enim
tu summum & omne bonum sis,
non volens iniquitatem, sed ju-
sticiam tantū, & honestatem,
quicquid faciendum est perago, si
tuam voluntatem adimpleo, &
eam impleo, si meam propter te
abne-

s. Cathar.

*Salutari
prudens
petitio.*

*Exponit
Deum quid
ab homi-
ne postu-
let fideli-
ci ut su-
per omnia
ametur &
in eo pra-
cipue con-
sistat di-
gna solan-
tia.*

abnego, quam tu minimè violas
vis, quoniam mihi iccirco libe-
ram tradidisti, ut ego sponte tibi
subigendo, & tuam solius facere
semper intendendo, gratior tibi
fiam, & maiora apud te mea sin-
merita. Volo igitur ac vehemen-
ter desidero id adimplere quod
præcipis, sed non planè scio, quo-
bus rebus tua contineatur volun-
tas, quòve tibi fideli obsequio
emancipari queam: si arrogans
non sum & mea temeritas tua non
abutitur lenitate, supplex obsec-
ro, ut iuxta petitionem meam
quoque me paucis doceas.

At Dominus: Si paucis & colo-
lectim scire desideras voluntatem
meam, ut eam integrè valeas ad-
implere, hæc mea voluntas est ut
summè & semper ames me, sicut
præcepto mandavi vobis, ut toto
corde, tota anima, & omnibus viribus
vestris diligatis me: huiusque præce-
pti observatione, tua perfectio
conti-

mè violat
circo libe
sponte ti
olius face
rator tu
ce mea su
vehement
lere quo
scio, qu
tur volun
i obsequi
arrogan
as tua no
plex obse
meam

continetur: quoniam finis præce-
pti charitas est, & plenitudo legi est
dilectio.

Anima ad hæc: Teneo volun-
tatem tuam, & perfectionem me-
am in summo tui amore colloca-
tam esse, ipsaque te (ut par est)
summo amore ac vehementissima
dilectione prosequi vellem, sed
quonam pacto id efficere possim
aut debeam, satis mihi comper-
tum non est. Quocirca orans ex-
peto, ut me hac quoque in parte
brevibus instruas.

S. Cathar.

Tunc Deus: Audi igitur, &
ad ea quæ dicam, tota mentis at-
tentione invigila. Si me perfectè
amare vis, te tria hæc facere ne-
cesse est. Primò ut voluntatem
tuam ab omni amore affectuque
terreno & carnali prorsus amove-
as, segreges, mundifices: ita ut in
ista vita nihil transitorium, nihil
caducum, nihil temporale ames,
nisi propter me, nec (quod magis
& ma-

*Quibus re-
bus conti-
neatur a-
mor Dei
super om-
nia.*

*Primum
cōsistit in
abnegati-
one suip-
sui.*

*Doctrina
notatu di-
gna de a-
more.*

conti.

& maximum est) ames me propter te, aut te propter te, aut proximum propter te: sed ames me, propter me, te propter me, & proximum propter me: quoniā divinus amor terreni affectus aut alterius cuiusvis amoris consortium pati non potest. Vnde quantum te terrenarum rerum contagione infeceris tantum & in mei amore peccabis & de tua perfectione perderes. Mentem quippe, ut munda & sancta sit, omnia quæ corpus sentit fastidire necesse est. Effice igitur ne quicquā ex his quæ à bonitate mea vestros in usus profecta sunt te ad me amandum impediat, sed omnia adjuvent, accendant, inflament. Quoniam vobis illa creando concessi, ut bonitatis meæ largitatem latius ex ipsis dignosceretis, me abundantiore quoque amore prosequeremini. Perstes igitur, appetitu lumbisque succincta, ac vigilantī custodia te semper ob-

vans,
vans,
unde
seria
alacr
meo
des n
pede
endu
cupi
per e
temp
impl
am a
nire
nes,
meu
riam
stud
bus,
mod
sed a
dem
vers
lanc
qua

vans, terrenis cōcupiscentijs, quas undecunq; tibi mortalis vitæ miseria, & corrupta suggerit natura, alacriter resiste, ut cum propheta meo dicere possis. *Qui persecit pe-* *psal: 17.*
des meos, id est, affectus qui animi pedes sunt *tanquā cervorum*, ad fugiendum canes, id est, laqueos concupiscentiæ terrenarum rerum, *super excelsa statuens me*, id est, in con- *Secūdum in quo cer-*
templatione. Quum hoc primum *nitur a-*
impleveris, ad secundum, quod etiam altioris perfectionis est, pervenire poteris, ut omnes cogitationes, actus, & opera tua dirigas ad meum solūmodo honorem & gloriam, semperque solius meæ laudi studiosissimè des operam, precibus, verbis, & exemplis; & quomodo possis, ut non tu tantū sic, sed alij omnes tecum pariter & eodem modo affecti sint, utque universi me unum norint, ament, coalant. hocque mihi magis placet quam primum, quoniam magis
K implet

Tertium in quo cernitur amor Dei. implet voluntatem meam Tertium, quod reliquum est, si affectu fueris, tibi nil deesse, neque consum-

Dei. matam integritatem consecutam scito Illud autem hoc est, ut tummo desiderio quæras, nitaris & studeas, ad hanc pervenire mentis dispositionem ut mihi ita conjuncta sis, tuaque mea (quæ perfectissima est) ita similis sit conformisq; voluntas, ut nolis, non solum malum, sed & bonum quod ipse nolim, utque eveniat quicquid velit, & vndeunque velit, in istius vitæ miseria, sive spiritualibus, sive temporalibus in rebus, minimè frangatur pax tua, turbeturve quies mentis tuæ, sed incussa fide semper teneas me Deum tuum omnipotentē magis amare te, quàm tu te ipsam, inque tui diligentissimā habere curam, & multo diligentiorē quàm tu. Quanto magis sic te mihi commiseris de-derisq; tanto magis te adjuvans, tibi

*Summus
gradus a-
moris Dei
in confor-
mitate vo-
luntatis.*

tibi semper adero, & tu ipsa clarius
 senties circa te dulcissimā charitatē
 meam. At hanc autem perfectio-
 nem perveniri non potest, nisi per
 stabilem, constantem ac absolutam
 propriæ voluntatis abnegationem:
 quam qui præstare negligit, simul
 haec excellentissimam perfectionē
 negligit: qui vero libens præstat,
 simul integerrimam voluntatem,
 meam integerrimē exequitur, mi-
 hi que summē placet, & me secum
 habet, quoniam mihi gratius ac ju-
 cundius nihil est, quā per grati-
 am vobiscum agere, & in vobis
 habitare. *neq; sunt delitia. cum si* *proq; 8.*
lijs hominū esse: & ut volentes ipsi
 (nolo enim liberi jus arbitrij vio-
 lare) à me in me, per gratiam,
 transformentur, ut sint unum
 meum participatione perfectionis
 meæ, præcipueq; pacis ac tranquil-
 litatis meæ. Ut autem planius in-
 telligas, quā ardenti desiderio
 cupiam vobiscum esse, utque ma-
 gis

gis accendaris ad subigendam m illu
 hi copulandamque meæ voluntati mem
 rem tuam, vide & alta mente con cut
 sidera, voluisse me, ut Vnigenit min
 meus incarnaretur, neque mea ei pora
 vinitas majestatis dignitate sepe ipso
 sita, vestra copularetur humanita pani
 ti: ut tanto amoris & charitatis e spiri
 xemplo, tanta ineffabilis dilectio tami
 nis demonstratione, vos ad parit gust
 conjugendam meæ voluntatem Cibu
 vestram, unique mihi jugiter ac cap
 harendum provocarem, allicerem tu m
 traherem. Voluisse præterea, u
 ille ipse dilectus Filius meus tar nam
 horrendam, immanem, crudelem adin
 que crucis mortem subiret, ut suæ cess
 tormentis vestrum peccatum tol tas
 leret. Peccatum (inquam) quod pri
 inter me & vos divisionem fece ita
 rat, & meam à vobis ita faciem a min
 verterat, ut nullo pacto possem re am
 spicere. Parasse insuper mensam si p
 maximi & parum agniti Sacramen ren
 ti corporis ipsius & sanguinis, ut mei
 illud

endam illud in cibum sumentes transfor-
 x volunt memini, muteminiq; in me, ac si-
 mente cor cut panis & vinum quibus yesci-
 Vnigeni- mini in substantiam transeunt cor-
 que mea ol poralem, ita & vos, manducantes
 itate sepe ipsum (qui mecum unum est) sub
 humanita panis & vini specie, in substantiâ
 charitatis & spirituali & in meipsum conver-
 is dilectio tamini. Et hoc illud est, quod Au-
 ad parit gustino servo meo his verbis dixit:
 voluntatem *Cibus sum grandium, cresce & mandu-*
 ugiter ad *cabis me: nec tu me mutabû in te, sed*
 allicere *tu mutaberû in me.*

Cum audisset anima illa quæ. *s. Cathari-*
 meus tam nam esset Dei voluntas, & quem
 crudelem nam esset Dei voluntas, & quem
 ret, ut sub admodum ad eam implendam ne-
 catum cor cessaria etiam erat perfecta chari-
 am) quod tas; perfectamq; charitatem pro-
 nem fecer priæ voluntatis abnegatione con-
 faciem an stare, dixit. Significasti mihi Do-
 possem re mine Deus meus voluntatem tu-
 r mensam am.: significasti Domine, quod
 Sacramen si perfectè amavero te, nihil ter-
 guinis, ut renum aut mortale, nec etiam
 illud meipsam amabo propter me, sed

quicquid amabo, secundum te
propter te amabo. Dixisti, ut sum-
mo semper studio tuam solius lau-
dem, honorem & gloriam velim
perquirere, simulque operam date
ut alij quoque idem nitantur
cercere. Et ut quaecunque adven-
turi mihi in hac misera adveniunt ve-
ta, ea compolita mente & æquo
nimo ac latanti tolerare contem-
dam. Nunc, quoniam hæc per
proprie voluntatis abnegationem
efficienda sunt, doce, quæ so, quo-
nam pacto ad hanc pervenire ab-
negationem, ac tantam virtutem
comparare & assequi queam: ut
enim per tuæ doctrinæ lumen vi-
deo, tantum in te vivo, quantum in
me morior.

*Præclarum
dictum per-
fectio ho-
minis ma-
ximè cōsi-
stet in ab-
negatio-
ne.* Deus autem, qui sancta nun-
quam frustratur desideria, sic intra-
vit: Perfecta tui abnegatione om-
ne bonum constare certum est, quo-
niam te tantum mea gratia repleo, quæ-
sum te tua voluntate evacuas: & per-
fectio.

fectionem tuam efficit participatio
divinæ bonitatis meæ per gratiam,
sine qua humana creatura (quan-
tum ad virtutem & dignitatem su-
am) nihil est. Ad hanc igitur si per-
venire vis, tibi est in summa hu-
militate præstandum, & ex vera at-
que intima miseriæ & inopix tuæ
cogitatione id unum jugiter vehe-
menterq; affectandum, ut mihi so-
li pareas, meamque solius volun-
tatem observes. Quò autem id
præstare queas, necesse est ut per-
mentis conceptum & animi exalti-
matione tibi habitaculum circum
undique concameratum ex solius
meæ voluntatis materia construas,
teque eo concludas & semper inha-
bites, ut quocunque eas, nunquam
progrediaris; quocunque prospici-
as, nunquã extra aspicias, sed tu-
os mentis & corporis sensus, mea
semper circumstet voluntas, nec
quicquam aliud loquaris, cogites,
aut efficias, nisi quod mihi placet,

*Digna vo-
luntas in
omnibus
observan-
da.*

*Superiori-
bus obedi-
endum.*

Luc 10.

*Nihil sine
Deo & sibi
ciente & el-
permissio-
ne fieri,
Amos 3.*

& meæ esse voluntatis credas: si-
que te quicquid agendum erit san-
ctus Spiritus edocebit. Alia eti-
am via ad propriæ voluntatis ab-
negationem perveniri potest, si ad-
sunt qui te secundum me instituunt
regantque, ijs propriam subijcien-
do voluntatem, te totam ac tua
omnia his committendo, his pa-
rendo, & eorû semper sequendo
consilia: quoniam qui fideles &
prudentes servos meos audit, me
audit.

Sed hæc volo, ut certa fide, ab-
ta mente, ac frequenti considera-
tione mediteris, me Deum tuum
gloriosissimum, qui te ad beatitu-
dinem perfruendam creavi, æter-
num esse, summum, omnipotentem,
vobisque omnia quæ mihi placita
sunt facere, nec esse qui vel tantil-
lum meæ possit resistere voluntati,
nec quicquam sine eadem volun-
tate mea vobis accidere, nihil pro-
venire, ut per Prophetam vobis e-
nuntia-

RELIGIOSORVM. 225

nuntiavi. Non esse malum in civitate
 quod non ipse fecerim, id est, permi-
 serim. Mediteris pariter, me De- *Expositio*
 um tuum summæ esse sapientiæ, *cujusdam*
 perfectissimæ cognitionis, & intel- *loci apud*
 ligentiæ omnia certa ratione vidē- *Prophetā*
 tis & acutissimè penetrantis, ut ad
 te, cælum, terram, mūdum totum,
 & universa gubernanda, nulla pos- *Summa*
 sim ratione falli, nullo errore tur- *Des sapiē-*
 bari. Quod si ita non esset, nec De- *tia & sci-*
 us essem, nec sapientissim⁹. Et ut *entia, cu-*
 tantillum percipias vim huius sum- *jus provi-*
 mæ sapientiæ meæ, scias de malo *dentia om-*
 culpæ & poenæ me longè majus bo- *nia dispo-*
 num quàm sit malū elicere. Tertiò *nit.*
 velim consideres. me eundē Deum *Sūma Dei*
 tuum non minus summè bonum *bonitas,*
 esse, & vi amoris benevolentia q̃ *qua nil ni-*
 consistare, hac de causa non posse, *si bonū de-*
 nisi quæ bona sunt, utilia & salu- *siderat &*
 bria tibi & alijs velle, non posse à *omnia ad*
 me aliquid malum provenire, ni- *suam glo-*
 hil odisse: & hominem ut mea bo- *riam &*
 nitate creavi, ita per me semper in- *nostrā sa-*
lutē di-
spōnis.

æstimabili dilectione prosequi. His
verò per firmam fidem mente ac
meditatione collectis cognosces,
tribulationes, tentationes, difficul-
tates honores, infirmitates & ad-
versa omnia ob nullam aliam cau-
sam, me gubernante provenire,
nisi utilitatis & salutis vestræ gra-
tia; ut per ea quæ videntur vobis
mala, à pravitate corrigamini, &
ad virtutem, qua itur ad verum &
summum bonum vobis incognitū
perducamini. Cognosces præte-
rea, hoc fidei lumine perlustrata,
me Deum tuum magis posse scire
velle bonum tuum quam tu, teque
id nec posse, nec scire, nec velle
absque gratia mea. id igitur cum
ita sit, danda tibi summo studio
opera est, ut voluntatem tuam di-
vinæ voluntati meæ prorsus subij-

*In quo cō-
sistas qui-
esces. an-
quillitas
mentis,*

cias quoniam sic placida semper
mente quiesces, & me semper tecū
habebis (factus est enim in pace
locus meus) nec erit tibi scanda-

qui. His
 ente ac
 gnosces,
 difficul-
 s & ad-
 m cau-
 venire,
 ra gra-
 e vobis
 mini, &
 erum &
 cognitū
 praece-
 ustrata,
 se scire
 , requo-
 e velle
 ur cum
 studio
 am di-
 s subij-
 semper
 er tecū
 n pace
 anda-
 lum

lum peccati, hoc est offendiculum
 aliquod ad peccatum nec per im-
 patientiam, nec alio quovis modo:
nam pax multa diligentibus nomen me-
um, & non est illi scandalum. Tantū
 etenim amant legem meam. id est
 voluntatem: meaque lex est qua
 cuncta reguntur, tantumque mihi
 per ipsam copulati sunt, & in ipsi-
 us delectantur observatione, ut
 eveniat quicquid velit, cujuscunq;
 generis & estimationis sit, nulla-
 re praeterquam culpae, unde mihi fi-
 at injuria, perturbari queant. Pro-
 spiciunt namque claro & purga-
 tissimo mentis oculo, à me summo
 universi gubernatore, mirifica sa-
 pientia, charitate & ordine cun-
 cta administrante, non nisi bona
 posse provenire, meque sibi ac re-
 bus suis melius utiliusque prospice-
 re quàm ipsimet per se sciant, pos-
 sint, ac velint: sicque omnibus in
 rebus quae eveniant, quasque susti-
 neant (ut ut sint) me autorem &

*Cuncta eo
 Geniu, a
 comitten-
 da divina
 providen-
 tia ei q; ac
 quiescen-
 dum in o-
 mnibus.*

non

non proximum firmo consideran-
tes proposito quadam invicta &
inexpugnabili patientia ita robo-
rantur, ut non solum æquo animo,
sed libenti ac gaudenti sustineant
degustantes in omnibus (sive in-
trinsecus sive extrinsecus accidat
meæ ineffabilis dulcedinem char-
ritatis, quod est *sentire de me in boni-
tate*: in omnibus (inquam) tribu-
lationibus difficultatibusque attri-
dere, credere, & lato animo grato-
que meditari, me disponere omnia
suaviter & ex profundo meæ dile-
ctionis fonte cuncta provenire.

*Omni ho-
minis per
ditto com-
sistis in
propria vo-
luntate,
vel in a-
more sui-
ipsius.*

Atq; hujus ultimæ considerationis
compositionisque sanctissimæ, ma-
ximum bonum nil aliud corrup-
pit impedit & perdit, quam propria
voluntas vestra & amor vestri, quæ
si tollerentur à vobis, tolleretur
& infernus à vobis: tum ille qui
maledictis æterno mentis & cor-
poris tormento, paratus est; tum
ille quem in mortali vita multi-
plici

RELIGIOSORVM 229

plici agitatione animi ac vario curarum æstu, immo sustinetis errore Igitur si vivere cupis & in hoc labenti sæculo per gratiam & in illo stabili sempiternoque per gloriam, moriaris, *temetipsam abnegans & propriam veluntatem deponens.* *Beati enim mortui qui in Domino moriuntur, & Beati pauperes spiritu, quoniam tales me vident in hac peregrinatione per mutuum amorem, visuri deinde in patria per gloriam & honorem, Amen.*

*Luc. 9.
Apoc. 14.
Mat. 5.*

VITA SERVI DEI NICOLAI MOSCENSIS.

Ex actis capituli Generalis, Valentia, 1647. celebrati, de verbo ad verbum desumpta.

P Fr. NICOLAUS MOSCENSIS Sac. Theol: Doctor, Vir Religiosissimus, 38. annis in Religione peractis, nullius unquam mali

mali nominis, aut turpis famæ maculâ laboravit. Constitutionum Ordinis, præcipuè silentij, rigidissimus observator. ambitionis & præminentiarum capitalis hostis. multis ante obitum suum annis omnibus Religionis officijs, & gradibus valedixit. In absolvendo divino officio, & Sacrosancto Missæ Sacrificio, scrupulosissimus; caeremonias Ordinis exactissimè ab omnibus observari faciens, grandævam senectutem in pura & liberali Constitutionum nostrarum observantia finire satagebat.

Literarum peritissimus, in enodandis casibus Conscientiæ, & difficillimis juris Ecclesiastici locis interpretandis tanta felicitate pollebat, ut ad eum summi Regni Antistites, tanquã ad Oraculum confluerent. Præclaræ doctrinæ suæ reliquit monimenta, præcipua ista sunt. Rudimenta Logices doctissimè simul & clarissimè collecta.

Tyro.

fama
utionum
ij, rigidi
itionis
is hostia
n annis
js, & gra
solvendo
ncto Mil
amus; ca
ssimè ad
ns, gran
& lite
trarum
rat.

Tyrociniū Artis pœnitentiariæ
Elementa ad Sacras Confessiones.
Examen approbandorum. Acade
mia Pietatis. Infirmaria spiritua
lis, & rudimenta Christianæ perfe
ctionis. Ad SS. TRINITATEM
specialiter devotus, ipso die festo,
Sacrosancto Missæ sacrificio devo
tissimè peracto, apoplexiâ corre
ptus, in Conventu Cracov: eiusdē
SS. TRINITATIS placidissimè ob
dormivit. Cujus sanctitatem mi
ra populi devotio cum præcisione
illius vestium, cinguli & Rosarij
relictificata est.

DE STUDIO MEDITA tionis.

Pater Magister NICOLAVS
MOSCICENSIS, p. 12.
Elem: ad S. O.

*Multa sunt, quæ nos movere
in amorem meditationis rapere
possunt.*

Tyro. I. Excel.

I. **E**Xcellentia Meditationis
 Nam meditatio habet excellentias omnes, quas habet oratio, de qua quidam ex antiquis patribus, teste Theodoro in Religiosa historia dixit: Medicos quidem varia medicamentorum genera adhibere solitos: cæterum ad omnes animorum morbos depellendos omniaq; huius mundi seu vitæ incommoda perferenda, orationem esse commune medicamentum atque remedium. Et præter hæc ipsa meditatio habet propriam excellentiam, videlicet hominem meditationi deditum transformare in **DEUM**. Equidem magnum est **DEUM** propè habere, quod invocantibus eum evenit: maius vero coniungi **DEO**: multò magis uniri ipsi, sed maximum transformari in **DEUM**, quod cōtemplationi seu orationi mentali proprium est, per quam & vocali convenit: ita ut
 quem

quemadmodū poma diu multum-
que saccharo ac melle decocta, vix
proprij saporis aliquid retinent, sed
soliūs sacchari dulcorem referunt:
sic anima divinarum rerum studio
& contemplationi addicta, vix aut
nihil in ea veteris hominis pristini-
q; saporis quicquam residet, sed
soliūs Christi imaginem ita refert,
ut cum Apostolo dicere possit: vi-
vo ego, iam non ego, vivit verò
in me Christus.

*Ex hac autem excellentia
multa alia derivantur.*

PRIMA.

Quòd meditationi assuefactus,
est super omnia; quia & Deus in
quem ipse transformatur est super
omnia. Est autem super omnia:
terrena quidem per contemptum,
cœlestia verò per possessionem.

SECUNDA.

Quòd potest omnia, atque adeò
omnibus inimicis potentior erit.

Nam

Nam si, qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem: quid illi qui transformantur in Deum, qui potest omnia.

TERTIA,

Omnes influxus spirituales, si Deo coniunctus, facile capere poterit, sicut & mundus hic inferior, teste Aristo: in Metheorico, propterea superiori mundo coniunctus est, ut cœlestes influxus astrorumque virtutes participare possit.

QUARTA.

Homo purior efficitur: nam sicut cera, ad solis radios diu exposita, candida fit, & quo diutius sub sole manet, eò fit candidior: ita anima radijs iustitiæ solis exposita (quod quidem fit per elevationem mentis in Deum) purior indies efficitur. Hinc Ecclesiastes: Qui timent DEUM, præparabunt corda sua, & in conspectu eius animas sanctificabunt.

Quinta,

RELIGIOSORVM. 235

QVINTA.

Facile scire poterit, quo pacto in corde nostro tabernaculum Deo sit edificandum, quemadmodum & Moyles montem conscendens & cum Deo versans, ab eo didicit, quemadmodum illi tabernaculum fabricare deberet.

SEXTA.

Homo meditationi deditus perficitur atq; in suo esse conservatur res enim omnes tunc in suo esse conservantur, cum ijs causis coniunguntur, à quibus existendi initium acceperunt. Hinc piscis gaudet in aqua, planta immobilis manet in terra, pulli sive avium sive ferarum, lateribus semper matrum hærent, ipsasq; quocunque ierint sequuntur.

SEPTIMA.

Sequitur denique, cum sic coniunctum Deo, omnia secreta eius cognoscere. Quæ verò? An forte S,

te. S. TRINITATIS. Incarnationis? hæc enim sunt præcipua. Minimè ista siquidem paganis, & iudæis secreta sunt, non verò nobis Christianis, quibus cōmunia sunt. Sed illud; vacate, & videte quàm suavis sit Dominus, quàm bonum sit eum cognoscere, diligere & contemplari. Et hoc est illud manna absconditum, quod nemo novit, nisi qui accipit. Grego: Non potest sciri, nisi à quo possit haberi. hoc sciri potest, dici non potest.

II. Quòd nos movere debet ad studium meditationis, est finis propter quem conditus est homo. Hic autem est secundum D. Augustinum ut summum bonum intelligeret ac amaret.

III. Quia officium boni & iusti viri est, in lege Domini meditari nocte dieque.

IV. Quia meditatio continet hominem in officio suo: & præterita non prætereunt ei & futura ad-
sunt.

RELIGIOSORVM. 237

sunt. Vnde D. Bonaventura testatur suo tempore per experientiam multos profecisse, mediante hoc exercitio.

V. Nam meditatio bonos affectus conservat, malos verò eradicat: sicut per oppositum, quia non est Deus in conspectu eius, inquinatae sunt viae illius in omni tempore. *Psal 6.*

VI. Quoniam meditatio excitat devotionem & efficit. Vnde D. Augustinus: meditatio parit scientiam, scientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio autem commendat orationem.

VII. Quoniam meditatio ornat Religiosum & spiritualē, vnde Caietanus 2. 2dæ. q 82. ar. 3. docet has meditationes debere esse quotidianas religiosis & spiritualibus. Qui nec hoc nomine (inquit ipse) censendi sunt, qui ad minùs semel in die non se transferunt ad studium meditationis.

VIII.

VIII. Multa exempla Sanctorum. David quidem proponebat Dominum in conspectu suo semper, & tota die meditabatur legem Domini. Gregori Nazianeni: amor huius studij ductus, refugit Episcopatum. B. Dominicus etiam in itinere socijs suis dicebat: prætere, cogitemus aliquid de Salvatore nostro. B. Franciscus per integram noctem vacans huic exercitio: hanc solam orationunculam meditabatur. Da mihi Deus, ut me & te cognoscam.

IX. Voluptas animi. Neque enim habet amaritudinem convictus eius sed neque tedium conversatio illius, sed gaudium & lætiam. Sap. 8.

Meditationis exercitium, quædam exigit ante se, quædam in se, alia post se.

Ante se lectionem & præparationem.

De Le-

De Lẽctione.

DE lẽctione dicendum est, quæ
& qualis esse debeat. Quæ? Ea
quæ sit materia meditationis. Ma-
teria autem meditationis est omne
illud, quod nos movere potest ad
aliquem salutarem affectum, sive
amorem Dei, sive timorem, odi-
um peccati, horrorem gehennæ,
desiderium salutis &c. Eius autem
generis sunt, tum perfectiones di-
vinæ, tum beneficia, tum loca Sa-
cræ Scripturæ, tum vitæ & exem-
pla Sanctorum, tum defectus hu-
mani, miserix & pericula, tum
mundi vanitas, & vitæ brevitæ,
tum severa iudicia Dei.

Qualis autem lẽctio esse debet?
non festina sed lenta: non negli-
gens sed attenta: non proluxa sed
sufficiens, ne suffuretur utiliora
exercitia: non currens sed rumi-
nans. Occurrente autem aliquo
notabili loco, subtilitendum est &
ruminandum. non tantum intel-
lectiva,

lectiva, sed etiam affectiva, ut si
non tantum intellectus pascatur
lectione, sed etiam voluntas gult
& afficiatur delectatione: non me-
ta sed respondens, nimirum oc-
currente aliquo devoto loco, re-
pondendum est Deo, qui per lectio-
nem ad hominem loquitur. Re-
spondendum autem est per aliquam
brevem seu jaculatoriam oratio-
nem, illi loco congruentem.

Notatio.

Lectio non debeat esse pro-
lixa, tamen qui distractionem
in corde patiuntur, satius est me-
ditationem distractam convertere
in lectionem attentam.

De Preparatione.

Meditationem preparatio pra-
cedere debet: nam & in cy-
thara fides componuntur priusquam
concertum edant.

Preparatio autem in multis co-
sistit: nimirum in corporis affi-
ctione

va, ut si
pascatur
tas gustu
non mu
irum oc
loco, re
per lecte
ur. Re
aliquam
n oratio
em.

atione per ieiunium, abinentiam,
flagellationem, cilicium, vigili
am, durum lectum, tenuem & so
briam mentem: ista enim sunt fo
menta & bases devotionis. Et
præterea regula universalis est, De
um gratiam suam dare, prout di
spositi fuerimus: magis autem di
spositi erimus, si non tantum Spi
ritum sed etiam corpus præpara
verimus.

Secundò. Consistit præparatio in
meditationis desiderio. Desideri
um enim cõmunis est mater om
nium virtutum, dummodo non te
pidum sed intensum & vehemens
est. Iuvabitur hoc desiderium,
si antequã cubitum eas, hanc san
ctam cogitationem meditationis
habeas: sic enim fiet, ut quemad
modum is qui vesperti carbone te
git cineres, facile manẽ focum
struit, rogam parat, ignemque ac
cendit, ita & is qui cum hac san
cta meditatione dormitum, ijt.

L

Iuva.

Iuvabitur adhuc, si antequam cōponas te ad somnum, orationem pro hoc sancto desiderio facias manē enim fructum huius orationis, in corde tuo invenies.

Fovebitur hoc desiderium si quotiescunque expergisceris, versiculam Gloria Patri, vel aliam orationunculam proferes, quod etiam ad pellenda phantasmata, & turpes cogitationes proderit. Fovebitur adhuc, si quam primum evigilaberis ē lecto surrecturus, hanc sanctam cogitationem statim arripas antequā externa cogitatio præoccupet te. De hoc desiderio vide de Granatensem libro 1, de devotione cap. 4. & 14.

Tertiò Preparatio consistit in cordis custodia seu munditia & purgatione. Purgandum est autem, tum à vanis, tum à noxijs cogitationibus, tum ab inordinatis affectibus seu desiderijs. Quemadmodum enim Pictores, prius so-

R
lent n
postea
ita in
terger
dare
imagi
gamu
tione
nam
ligno
nostr
Greg
gitur
hibet
vide
Qu
figur
xio p
so fr
Pate
In co
pore
corp
quan
ocul

uent mundare & dealbare tabulam,
 postea verò pingere imaginem :
 ita in tabula cordis nostri priùs ex-
 tergere supradicta debemus & mū-
 dare, antequam pulchram D E I
 imaginem per meditationem pin-
 gamus. Vnde & Dionysius forma-
 tionem D E I assimilat sculpturæ,
 nam sicut sculptura in lapide vel
 ligno per ablationē fit: ita in corde
 nostro Dei formatio. Auctoritas
 Grego: In altum crescere arbor co-
 gitur, quæ per ramos distendi pro-
 hibetur. De hac cordis custodia,
 vide Granatensem cap. 6. & 12.

Quartò Præparatio consistit in
 figura corporis, ut videlicet sit fle-
 xio poplite, & signo crucis impres-
 so fronti, ori, & pectori. Beatus
 Pater Dominicus quatuor formas
 in corpore observare solebat, tem-
 pore orationis: aliquando toto
 corpore humi prosternebatur, ali-
 quando stabat erectus in cœlum
 oculis: aliquando manibus in cru-
 cis

modum expansis quandoque ver-
sursum erectis, interdum verò vultu
gari modo, genibus flexis.

Quintò Dispositio consistit in
oratione succincta seu iaculatoria
videlicet per psal: Ad te levavi
vel illam orationunculam: Actiones
nostras. Vide lib. 1. Granatens
de mediatione, capite 8.

Sextò Consistit in loci tempo-
risq; apti electione: aptus autem
locus est, obscurus, tempus verò
matutinum, vespertinum, & no-
cturnum. Vide Granatens: ut lo-
pra cap. 14.

Septimò. In apprehensione co-
fortij & societatis in hoc exercicio
cogitare enim debes, quot per to-
tum mundum Religiosi & Religio-
sa, pueri & puella, sacerdotes &
seculares, eodem tempore tecum
insistunt huic sancto exercitio,
quorum aliqui intima suspiria du-
cunt, aliqui flagellationes usq; ad
sanguinem iungunt.

Octavò.

que verò vult
s. insitit in
culatoria
te leuauit
Actione
ranacens
i tempo
us autem
us verò
, & no
s: ut lo
one co
exercitio
per tot
Religi
dores &
e tecum
ercitio
ria du
usq; ad
Olyd.

Olyd. Consistit præparatio in
ui ipsius accusatione veniæque pe
titione, siue hoc fiat solo corde,
admiscendo examen conscientia,
siue per generalem confessionem
& psalmi alicuius pœnitentialis sub
iunctionem. Et hæc est illa cal
ceamentorum extractio ad intrā
dum terram sanctam & vestimen
torum ablutio ad ingrediendum
in sancta sanctorū. Hanc præpara
tionē natura docet, ut prius evellā
tur inutilia quàm plantentur, fru
ctifera ut prius petam veniam ab
amico offenso, quàm nova beneficia.

Nonò. In propria indignitatis
confessione & Dei bonitatis præ
dicatione: debet enim judicare se
indignum esse omnibus quæ Deus
fecit: seque accessisse ad hoc san
ctum exercitium, magis ut gratias
agat de præteritis beneficijs quàm
ut alia accipiat: vnde promptus es
se debet ad suscipiendū, quicquid
occurrat, siue consolationes, siue

desolationes, ariditates & siccitates: neque enim propriæ utilitatis causa, instar sui amatorum accedere debet ad sanctam meditationem, sed implendæ diuinæ voluntatis & sui officij gratiâ.

Decimo. Præparatio consistit in consideratione diuinæ maiestatis in cuius cōspectu stamus. Et quidem audit verba nostra, & videt devotionem, tanquam testis & iudex. Ea verò est maiestas, ut comparatione eius totus mundus sit tanquam formica, imò minùs formica. Et ut verbis Sapientis utamur Sapient: 11. tanquam momentum stateræ & gutta roris antelucani. Ante hanc divinam maiestatem, ita multa millia Angelorum stant ut contremiscant: ipse filius Dei in oratione, quam ad Patrem fundebat, in terram proiecit se: quid me, qui pulvis & cinis sum (ut ille Patriarcha ait) facere par est? Ex hac consideratione, magna
re-

& siccitas reverētia nascetur in Deum, magna
 & utilitati humilitas, attentio, timor, & tre-
 rum accē- mor: Vide hanc materiam in Gra-
 meditatio- natensi de devotione cap: septimo
 & parte 2da Memorialis libr: 4.
 & multis alijs locis.

Vndecimò. Præparatio consistit
 in consideratione qualitatis nego-
 tij, nimirum quid acturi simus:
 nam in conspectum Dei venturi,
 Deum allocuturi. Quid ibi factu-
 ri? Rem maximi momenti tracta-
 turi, qualis est salus nostra & pro-
 ximorum. Quid comparaturi &
 impetraturi? magnam eleēmosy-
 nam, spiritum devotionis, dono-
 rum, virtutum, gratiarum: arha-
 bonem vitæ æternæ. Itaque quâ
 devotione Apostoli expectabant
 promissum Spiritum Sanctum, ea-
 dem & tu affluentiam eiusdem Spi-
 ritus sancti.

Duodecimò. In animi fortitudi-
 ne contra tentationes quascūque.
 Neque enim semel tantum in hoc
 L 4 exerci.

exercitio experieris: multoties tibi veniet in mentem propositū de ferendi tale exercitium, & via laxior, sæpius tibi occurrent alij huic exercitio non vacantes, nec propterea reprobi vel damnati. Hæc sunt illæ muscæ quas abigebat Abraham à suo sacrificio quibus etiam vir cōtemplativus ex tota fortitudine resistere debet. Vide Granatensem. lib. 1. cap. 5.

De ipsa Meditatione.

HÆc debet esse non velox sed gravis & lenta, eodem ferè ordine absolvenda, quo & lectio facta. Non tantum intellectu cogitando ut faciunt qui se componunt ad studendum pro concione ad populum habenda: nec tantum memoria revoluendo ea quæ lecta sunt, sed vel maximè curandum est, ut accendatur inflammeturq; voluntas, gustet & odoret Deum: elevando cor in ipsum per aliquos affectus
utiles,

oties ti-
ositu de-
& via la-
ent alijs
tes, nec
nati. He-
bat A-
ibus eli-
tota for-
ide Gra-

utiles, qui affectus non sunt ma-
gno conatu exprimēdi, tunc enim
magis deficeret, & memoria fati-
garetur, cerebrum laderetur. de
hoc vide fusiùs Granatensem par-
te 2. Memorialis. libr. 6. & in
Floribus eius.

Hac meditatio habet post se tria.

Gratiarum actionem, Sacrificiū
spirituale, & petitionem.

De Gratiarum Actione.

one.

loxx sed
ferē or-
ectio fa-
tu cogi-
ponunt
e ad po-
um me-
ta sunt,
est, ut
volun-
elevā-
affect-
utiles,

PRO qua cum præcedentibus con-
tinuanda & introducenda, ex re-
bus quas quis meditatus est, suma-
tur occasio, ut si de peccato medi-
tatus est: gratias agat Deo, quod
illum vel liberauit ab ipso. vel non
statim morte subitanea, &c. puni-
vit. Si de vanitate mundi, gratias
agat: quod Deus ei oculos aperu-
erit, & sic de alijs. Vnde subiun-
gat oratiunculā: Agimus tibi gra-
tias Omnipotens Deus, pro uni-
versis beneficijs &c.

L 5

Huc

Huc annectat omnia reliqua beneficia, pro quibus seorsim gratias agat: nimirum creationis, conservationis, gubernationis, redemptionis, vocationis, justificationis, glorificationis. & alia infinita tam communia, quàm propria, siue bona collata, siue mala exclusa.

Bona, naturæ, fortunæ, gratiæ, præterita, præsentia, futura, cognita, occulta.

Mala verò, culpæ & pœnæ, pericula, insidias, laqueos Diaboli, tentationes, occasiones peccandi, à quibus omnibus nos Deus præservavit, impedivitq; inimicum euntem ad nobis nocendum.

Et quoniam tu solus insufficiens es Deo gratias agere: invocare debes creaturas, tam cœlestes quàm terrestres, ut te in hoc officio adjuvent, per illud canticum: Benedicite omnia opera vel Psal. 201. Benedic anima mea Domino. Et alia, secundùm quod Dominus inspiraverit.

De Sa.

De Sacrificio seu Oblatione.

HÆc connecti debet cum præcedentibus, hoc modo

Quid itaque retribuam Domino pro omnibus beneficijs quæ præstitit mihi? subjungat.

En me ipsum totum offero, & omnia mea, & quid quid feci, facio, & faciam: hoc totum in laudem, gloriam & honorem Domini mei converto, sic me totum Deo meo dedo; ut velim esse mancipium vel servus catenis vinctus ut abnegem voluntatem propriam, & sim aptus ad faciendam S Dei voluntatem, Ante omnia verò, offerenda sæpius, & alleganda sunt merita & labores Christi Vide Granat: in Memoriali ut supra.

De Petitione.

HÆc sic continuanda est cum præcedentibus: ut digna hostia tua, o Domine, efficiar: multa peto à te,

252 SPEC. PARVVM

ro à te, quæ non deneges mihi an-
tequam moriar. Suppliciter au-
tem prostratus ante tuam divinam
maiestatem protestor, non me dis-
cessurum hinc, donec benedixe-
ris mihi.

Sunt itaque petenda ea, quæ ad
salutem sunt necessaria.

Eorum autem quædam spectant
ad Deum: ut omnes creaturæ ser-
viant & laudent eum, quia omni
cultu dignus est.

Ad alios: ut omnes gentes co-
gnoscant & serviant tanto Domi-
no, Pagani, Iudæi, Schismatici,
Hæretici.

Deinde pro Ecclesia Catholica.

Tertio. pro cunctis Rectoribus
& Prælatibus.

Quarto. pro parentibus, amicis,
consanguineis, familiaribus, bene-
factoribus.

Quinto pro curæ suæ commissis.

Sexto. pro iustis & peccatoribus.

Septimo. pro defunctis.

Oro.

RELIGIOSORVM. 253

Octavo. pro inimicis.

Nono. pro pauperibus, oppressis.

Decimo pro infirmis, afflictis, ad mortem condemnatis, servis, captivis, bellum contra hostes Ecclesiæ gerentibus, agonizantibus, navigantibus, peregrinis, gravidis, parturientibus, obstinatis, quacūque necessitate laborantibus, pro regno, civitate, servientibus tibi, pro peste, fame, bello, &c. auertendis, pro fructibus terræ producendis & conservandis.

Ad se. pro gratia quā peccata remittantur, vitia eradicentur, passionēs refrænentur, cordis levitas expellatur, detestatio honoris, & voluptatis, amorisq; sui ac indulgentiæ conferatur; inconstantia in bonis propositis auferatur.

Pro fundamentis totius vitæ spiritualis petendum: quæ sunt, bona compositio hominis interioris, & exterioris. Interior est. in corde Deum præsentem semper circumfer-

cumferre. Exterior: omnia facere
tanquam si stares in præsentia Dei
judicis & testis totius vitæ tuæ.
De qua re vide Granatensem in
exercitijs prope finem, cap. 8 de
petitione fol. 110. omnino legatur.

3. Discretio & sollicitudo in
omnibus agendis & dicendis, ut om-
nia rectæ rationi sint cōsentanea.
frænum & custodia lingvæ, quo li-
centia eius cohibeatur, aspera &
rigida propriæ carnis tractatio.

4. Illa quoque petenda, in quib-
us summa perfectio consistit.
Hæc autem sunt, obedientia perfe-
cta, & cum divina voluntate con-
formitas in omnibus. mortifica-
tio propriæ voluntatis. fortitudo
in superandis difficultatibus, affe-
ctibus, inclinationibus, & adver-
sitatibus.

5. Altissimæ quoque virtutes,
scilicet humilitas interior & exte-
rior, paupertas spiritûs & corporis.
patientia in adversis & tribulatio-
nibus,

nibus. puritas intentionis in bonis operibus.

6. Illæ quoque virtutes, quæ sunt principium & finis totius perfectionis. Fides invicta. secunda spes. amor Dei. timor iudiciorum Dei. reverentia illius maiestatis, & perseverantia in hoc exercitio.

7. Illa quoque quæ statum Religionis concernunt, ut castitas corporis, cordis munditia, terrenorum ac voluptatum contemptus, vanæ sollicitudinis & curæ fuga, in divino officio diligentia, exercitiorum Religionis sapor.

8. Illa præterea quæ ad emendationem vitæ spectant, ut poenitentia recta, verus dolor pro peccatis, firmum ac stabile propositum non peccandi.

Pro horum impetratione Litaniæ de omnibus Sanctis subiungere potest.

Admonitiones.

1. In petendis his virtutibus debes

debes paululum quiescere, & circa singulas cor ad Deum elevar.

2. Non est necessarium semper omnes has partes meditationis observare.

3. Non est despondendus animus, aliquando dulcedinem devotionis anima non sentit, suo enim tempore recompensabit Deus.

Quòd si animus fuerit distractior, recolligendus erit per lectionem alicujus devoti libri, & orationem vocalem paulò fufiorem.

5. Huic exercitio statuendum est tempus quàm fieri potest longissimū, & præstat semel & simul orare plusculum quàm bis modicum.

6. Optimum consilium Granatensis est: per nullam penitus occasionem prætermittere horam, iam semel ad hoc exercitium delectam. Si namq; hoc exercitium semel prætermiseris, vix tibi patebunt fores revertendi ad illud.

Ut no.

VT novitijs & iunioribus magis pos-
simus prodesse, apposuimus breve
formulari, concernens communes mores
Religiosorum. Quo novitijs ab ipso sta-
tim ingressu commodissime imbuantur &
instruantur, discantq; jugum Domini ac
Religionis portare ab adolescentia sua.
Insuper quotidianum pium exercitium,
quo facilius ad pietatem & Religionem
provocentur, atq; ad devotionem excitē-
tur. Ultimo hac omnia in sacra Scriptu-
ra fundari, & ex doctrina CHRISTI
aperte colligi ostendimus.

FORMVLARE NOVITIORVM SECUNDVM QVOD mores suos confor-

mare studeant.

DE CORPORALI MEMBRO-
rum dispositione religiosa.

In Manus caveant ab omni
contractu sui indeceden-
ti, & injurioso proximi; easq; ge-
rant

258 SPEC. PARVVM

rant sub scapulari cancellatas.

2. Ne vagentur unquam, aut discurrant, nec intrent loca ulla prohibita: omnem insolentiam & lasciviam vitare studeant.

3. In sessione caveant genuum divaricationem, & tibiarum superbia positionem.

4. Incedant cum maturitate; nec facile se moveant, sine causa præmeditata.

5. Cum steterint, non sint ut arundo mobiles, sed potius gradu suo fixi permaneant.

6. Oculis non sint vagabundi, leves vel curiosi; nec videre appetant, quod concupiscere non licet.

7. Linguam refrenare silentio discant, maximè in locis prohibitis: & alibi vix pauca loquantur, pro sola necessitate: & verba prius ad limam, quam linguam veniant: & audire potius, quàm loqui exoptent.

8. Nullum verbum injuriosum

scan.

RELIGIOSORVM. 259.

scandalosum vel inhonestum unquam proferant: Nec aliquid cum iuramento asseverent, nemini cognomen imponât, vel sine pronomine (frater) appellent.

9. Quisque maioribus se, capite nudo loquatur, cum religiosa quadam verecundia.

10. Vultum iucundum & gratum habeant; non morosum.

11. Ad cachinnos & risus, primum os non habeant, nisi fortè moderatè subinde id fiat.

12. Cervicem collo erectam, aut supinam non gerant, sed moderate inclinatam, non tamen pendulam.

13. Iram, impatientiam, morositatem, aut passionem aliam, in vultu vel actu non ostendant.

14. Oculos sublimes nō habeant, nec supercilia erecta, sed potius depressa gerant.

15. Aures non ad vana & secularia, sed ad pia & salutaria faciles præbeant,

16. Na-

16. Nares ad factores (si subinde occurrant) non sint nimis delicati; nec notabiliter obturentur, sed pro illicitis odoribus fortè in sæculo usitatis, ista ut pœnitentiam ferant.

17. In venia facienda, non prosternât se in ventrem, sed in latus dexterum & in longum, tibiam sinistram super dexteram reiectam tenendo.

18. Inclinationes suas debito modo exhibere studeant: nec unquam inclinando sedeant; nec caput aliquo modo attolant.

19. In genuflexionibus, nitantur super genua, capite erecto, oculis demissis, manibus sub scapulari cancellatis per modum crucis.

CIRCA VESTES.

I. Vestes religiosè, non lascivè aut curiosè corpori suo aptare studeant: nec altè nimis, & inverecundè, succingant.

2. In

RELIGIOSORVM. 261

2. In cella sedendo non nimium vestes elevent, & minus in publico, sed seipsos honestè cooperiant.

3. Sedendo aut inclinando capam nigram super genua complicant.

4. Capucium non sit super oculos reductum, & sine caputio non incedant: pileolum nunquam sine capucio gerant.

5. Lectum sive stratum, semper manè decenter componant, & cubiculum servant mundum, sæpius purgando.

6. Vestes & quæcunque alia indigentibus libenter concedant habita tamen licentia

7. Viles vestes & detritas, carius complectantur, & libentius habeant, quam pretiosas: nec faciliè multiplicent.

IN CHORO.

1. **A**D Oratorium omnes tempestivè, dato primo signo conve-

convenient: ad Templum simul descendant; semperq; bini & bini incedant, orantes pro defunctis.

2. Choro omnes intersint diu noctuque: ibique clarè, distinctè, attentè, divinum persolvant officium.

3. simul incipiant canere, simul desinant, simul inclinent, simul sedeant, & surgant, simul eant, & redeant; conformitas sit in omnibus.

4. Oculorum dimissio, manuum compositio, sit gravis & quietas: corporis status, omniumque gestuum moderatio exterior, pietatem interiorem, & religionem testentur, ad ædificationem sacularium.

5. Veniam cum prostratione faciant, serius venientes, graviter errantes, alios turbantes, malè legentes lectiones, vel calendas.

6. Igitur terram in loco tangant ultro, leviter errantes legendos.

RELIGIOSORVM. 263

do, cantando, non inclinando, strepitum excitando.

7. Quæcunq; legenda vel cantanda, semper prius ac tempestivè prævideant.

8. Circa ministerium Altaris, devotè, & reverenter se habeant, junctis semper manibus. Sacra vasa ac ornamenta Ecclesiæ, diligenter custodiant, & reverenter pertractent.

IN REFECTORIO.

1. Simul descendant, de more pro defunctis orantes: lavent manus citò eantque ad locum. Refectorium intrantes ante imaginem inclinent, inque partes & choros se dividant.

2. Sedentes ad mensam, panem non scindant nisi dato prius signo à Prælato: nimium quoque panem non præscindant, neque in micæ conterant.

3. Cibum non avidè vorent, nec obsonia delicatiora affectent, ne
limites

limites sobrietatis vel temperantiae excedant, aut parsimoniam paupertatis violent.

4. Honestatem & civilitatem servent, ne vel comedendo vel creando, vel aliquid fastidiosè reijcendo, vel etiam felibus obijcendo, alijs nauseam pariant.

5. Dextera cibum ori ministrant non sinistra: & utraq; manubant. Si quem cibum non alluxerint, asuescant: & plus pulmentis, quàm obsonij comedant. Manipamque non derurpent: nec hantum commaculent, sed mundum custodiant.

6. Sedeant erecti, non proni. Oculis submissis, & attentis auribus, ea quæ leguntur auscultent, silentium strictè teneant.

DE LOCUTIONE.

1. **I**N colloquijs, sint sine clamore, sine cachinno, gesticulatone, contentione, asperitate, cacita-

temperantia; & cecitate; & sæculari vanitate ac levitate.

2. Certis verò temporibus & locis, utpotè in clauſtro, dormitorio, cellis; in reſectorio & oratorio, ſemper ſeruent ſilentium.

3. Nunquam ſæcularibus, ſine licentia ſpeciali, & ſocio deputato loquantur: Atque eoſ tum religioſa affabilitate, ædificare ſtudeant. Rumores narrare, vel captare caveant, ſed potius ſpirare & ſapere pia & Sancta addiſcant.

4. Profeſſis nunquam loqui licitum novitijs, multo minus ſacerdotibus vel laicis, niſi urgente neceſſitate, & tunc pauciſſimis verbis.

5. Lites aut nullas habeant, aut quam citiſſimè finiant; ne fraternæ charitas lædatur, vel tranquillitas mentis turbetur.

6. Vocati & appellati, familiariter reſpondeant, reverenter & humiliter. Et quocunq; ire neceſſe fuerit,

fuerit, nō vadant nisi duo vel tres, quo l.

7. A Superioribus appellati, & 4. reprehensi, statim veniam faciant, & 4. prostratique maneat, donec verbo conce vel signo erecti fuerint. sermo

8. Si quando superioribus lo- tis, ve qui necesse fuerit, prius osculando monijs scapulare, licentiam petant, capite similib inclinato, debita cum reverentia. D

9. In funeribus & processioni- 1. S bus, alijsque publicis actibus sine fabulis & evagatione oculorum in- cedant, & socium collateralem sint p cum debita distantia observent. 2.

DE TEMPORE.

1. P Ræsentiam Dei, ubique lo- cent : corum, sedula mente, sem- in cho per perpēdant, qui nusquam abest, pultur & omnia intuetur. 3. S

2. Temporis benè impendendando di, otijque fugiendi præcipuan- do, ve curam habeant. sunt p

3. Proinde nunquam sint uspi- 4. C am sine Rosario (quod omnes cre- supple brō debent recitare,) aut pio ali- promp quo

quo libello, ut vel orent, vel legāt.
 4. Et ne tempus infructuosè re-
 rant, etiam quando colloquium
 conceditur, poterunt tunc miscere
 sermonem, vel de piè lectis audi-
 tis, vel de re Litteraria, vel cere-
 monijs Ordinis, rubricis, cantu &
 similibus.

DE SERVITIIS

& obsequijs.

1. Servitia sunt necessitatis, ob-
 sequia charitatis; ad utraq;
 sint promptissimi.

2. Servitia in templo ex rubri-
 cis accuratè addiscant & practi-
 cent: ut sunt ministeria ad altare,
 in choro, in processionibus, in se-
 pulturis aut funeribus.

3. Servitia in refectorio mun-
 dando, apparando, cibos inferren-
 do, vel auferrendo. Servitia alia
 sunt prout in domo occurrunt.

4. Obsequia vero sunt, aliorum
 supplere vices, etiam spontè ac
 promptè; præcipuè in humiliori-
 bus

bus servitijs; ut in lotione pedum
in verendo, laborando in horto
(Et quod magis charitativum
& meritorium) agris ac infirmis
inserviando.

DE REVERENTIA.

1. R Everentiam debitam, exhibeant, tam personis, quàm locis sacris, & imaginibus, ut dum vel altare, vel imaginem sacram aut Superiorem, aut Patrem, aut fratrem transeunt, caputio detra- cto, aliquali inclinatione, honorem exhibeant, cum maturitate gestus, incessus & vultus elucente in omnibus humilitate religiosa, suaviusque magis quam austeram.

2. Fit autem reverentia plurimis modis: ut cum transeunti, vel assidenti assurgitur: cum prætereundo alium, non propè nimis transi- tur: cum decenter assurgitur: cum alter humili servitio, gestu reverentioso, honore & alloquio anteve- nitur. Cum dexter, honoratio- que

VVM RELIGIOSORVM 269
que locus, actus prior, aut præce-
dentia in sessione, ambulatione,
vel etiam sermone, alteri defer-
tur, Singula tamen absque notâ
ambitionis sæcularis exhibenda.

TIA. DE ORATIONE

& Lectione pia.

I. S Tudeant circa cultum DEI,
& B. MARIE VIRGINIS,
nostre singularissimæ Patronæ,
serventissimi & devotissimi semper
existere: cum constet, tam cultum
VEN. SACRAMENTI AL-
TARIS, quam NOMINIS
DEI, & SACRATISSIMI RO-
SARII, principalibus ac hæredi-
tario jure, Ordini nostro esse divi-
nitus commendatum, & traditū.

2. Quare in omnibus dubijs; tē-
tationibus, angustijs, difficultatib⁹,
actionum initijs, in recentissimis
peccatis, statim DEUM, & B. MA-
RIAM Virg. cōfugere non differāt;
& per pias preces auxilium conti-
nuo implorent.

M 3

3. Stu-

3. Studeant etiam non tam Deo verba & voces dare, quàm attentionis & devotionis affectum.

4. Assuescant inter privatim legendum vel studendum, ad jaculatorias orationes, genuflexiones, nunc pro hac nunc pro alia necessitate, seu publica, seu privata.

5. Assuescant in omnibus actionibus, & sermonibus, cor recollectum custodire; ad DEUM ire, ad nostra exire, ad DEUM redire. Desiderare propter ipsū bona agere, & pati: humiliari & mortificari: sicq; habitulariter quasi semper orare. Et DEUM tam in prosperis quam adversis semper laudare.

6. Tamenli quovis locorum Deum orare, licitum sit & laudabile, multo tamen decentius ac convenientius in communi, quàm in privato & præcipuè in Templo, propter devotionē loci, præsentiam V. n. Sacramenti, Reliquias Sanctorum, assistentiam Angelorum

R
lorum
non
choro

7.
mum
verta
inde
lum a

DE

Plas
inf
Dei i
devot

M
ria e
ribus
suppe

1.
parti

2.

3.

4.

5.

6.

lorum, & Societatem Fratrum: non ergo facile se subtrahant à choro, vel divino officio.

7. Quotidie lectione pia, animum palant; lectaque in succum vertant, inque usum. Quæ proinde amplius placuerint, in libellum adnotare studeant.

DE MEDITATIONIBVS.

Plas meditationes singulis diebus instituant, quibus in amorem Dei inardescant, & in pietate & devotione magis proficiant.

Materia autem meditandi varia esse potest, & diversis temporibus diversa, prout hic eis fusè suppeditatur

1. Beneficia Dei generalia, vel particularia.
2. Opera creationis.
3. Opera redemptionis.
4. Mysteria vitæ Christi.
5. Mysteria passionis Christi.
6. Mysteria gloriæ resurrectionis.

271 *SPEC. PARVVM*

- ctionis & ascensionis ejusdem.
- 7. Extremum judicium.
- 8. Præmia Bonorum.
- 9. Pœna malorum.
- 10. Misericordia Dei.
- 11. Vindicta divina.
- 12. Peccata ingratiitudinis generalia vel particularia.
- 13. Miseriæ perversorum, & hæreticorum.
- 14. Gaudia Beatorum.
- 15. Tormenta damnatorum.
- 16. Creaturæ Dei.
- 17. Scripturæ sacræ.
- 18. Profectus spiritualis.
- 19. Defectus quotidiani.
- 20. Ministeria Angelorum.
- 21. Fallaciæ dæmonum.
- 22. Exempla Sanctorum.
- 23. Perversitas malorum.
- 24. Status interior.
- 25. Status exterior.
- 26. Peccata propria, vel aliena.
- 27. Dei omnipotentia.
- 28. Providentia.

29. Sci-

29. Scientia.
30. Benignitas.
31. Largitas.
32. Mors animæ vel corporis.
33. Animæ in purgatorio.
34. Iudicia Dei manifesta & oc.

culta. Aliaque quæ pia lectio & devotio abundè suggerunt, ad hoc pietatis exercitium continuandum; omnibus Religiosis utilissimum.

Affectus autem piarum meditationum, sunt Spes, Timor, Amor, Dolor, Gemitus, Suspiria, Admiratio Exclamatio, Supplicatio, Gratiarum actio, Reverètia, Verecundia & alia, quæ per experienciâ rectius discuntur, quam per doctrinâ. Effectus quoque harum, & fructus sunt uberrimi in animabus.

Interea visiones vel revelationes, non expetant, ne illusiones incurrant.

Temeraria vota caveant: consolationes internas gratanter & humiliter acceptent: Desolationes

M s

patien-

patienter tolerant, seq; culpent.

Compuccionem & devotionem
appetant & exoptent; si absint, earum
desiderium Deo offerant.

Conscientias semper mundas
habere studeant: & in dubijs erro-
neis, Patri suo Spiritual. seu Con-
fessario in omnibus pareant.

Intentionem semper rectam, &
affectionem puram teneant.

Damnent voluntatem propriam
vel suspectam habeant. Privatos
amores, sensualitates, proprias opi-
niones detestentur. Proprietatem
ut venenum mortiferum evitent.
Aliena dicta vel facta non judicent.

Denique mortificationi sensum
abnegationi sui, & divinae relin-
quitioni, se totos consecrant: superi-
orumq; directioni sese humiliter
submittant, cum obedientia pro-
pta, inviolabili castitate, in vo-
luntaria paupertate, pro-
pter Christum.

RELIGIOSORVM. 275
PRÆCIPVA STUDIA
Religiosi.

1.

Abnegare seipsum.
Extirpare vitia.
Plantare virtutes.
Amare DEUM:
Sibi Mundoquè mori.

2.

NECESSARIA ad ANIMI
Tranquillitatem.

Infima petere.
Silentium custodire.
Non contradicere.
Seipsum in aliena non ingerere.
Indifferenter omnia de manu
Dei accipere.

3.

RELIGIOSVS ASSIDVE
se exercent.

In humilitate & charitate.
In patientia & mortificatione.
In lectione & oratione.

In.

In communicatione cum Deo.
In meditatione vitæ Christi.

4.

RELIGIOSO CŪMPRI-
mis fugienda.

Familiaritas mulierum,
Singularitas propriumq; iudicium.
Voluntas Amorque proprius.
Otium ventrisque studium.
Superbia vanaque gloria.

5.

QVÆ RELIGIOSO
Domi agenda.

Cogitare Deum præsentem, & om-
nia perspicentem usque ad mi-
nimas cordis cōmotiunculas.
Resistere suggestionibus Inimici.
Legere & studere ad bene agendū.
Orare ad se inflammandum.
Armare se ad tuto & utiliter ex-
eundum.

6.

OFFICIA SUPERIORIS
erga

RELIGIOSORVM 277

erga subditos.

Omnes æqualiter amare.
Religiosæ disciplinæ attendere.
Bono exemplo omnibus præesse.
In spiritu lenitatis omnes instruc-
re & corrigere.
Pro omnibus Deum orare.

7.

OFFICIA SVBDITI

erga superiores.

Illum amare ut patrem.
Audire ut Doctorem.
Honorare ut Dominum.
Obedire ut Christo.
Pro illo Deum orare.

8.

OFFICIA ERGA FRATRES

Omnes in Domino amare.
Omnes sibi superiores reputare;
Illos ex charitate admonere,
Patienter supportare.
Bono Exemplo ædificare.

9.

SVMMO MANE QVID

agendum.

Stato

278 SPEC. PARVVM

Stato tempore surgere.

Se mox divino conspectui & ser-
vitio sistere.

Pro custodia noctis gratias agere.

Bona proposita concipere.

Ad eadem exequenda gratiam &
auxilium petere.

10

CIRCA ORATIONEM

seu Meditationem observanda.

Prius animum & materiam præ-
parare

Alienas cogitationes expellere.

Constanter perseverare,

Dictum S. Spiritus humili corde
sequi.

Pro admissis defectibus dolere &
pro bono successu gratias agere.

11.

IN ORATIONE FREQUENTER

tractanda.

Cognitio seu dolor de peccatis.

Quatuor novissima.

Beneficia D & P.

Vita & passio Christi.

Con-

RELIGIOSORVM. 275

Conuersatio cum DEO & Sanctis
ejus.

12.

OBSERVANDA CIRCA
confessionem.

Conscientiam benè examinare.
De peccatis veh. menter dolere.
De peccatis integrè confiteri.
Emendationem serò promittere.
Pœnitentiæ injunctæ mox satis-
facere.

13.

CIRCA SACRVM

Missæ officium.

Conscientiam per confessionem
ejus purgare.

Corde humiliato & contrito ac-
cedere.

Illud cum Reverentia & devotio-
ne pro se & Ecclesia off. re.

Cum fame spirituali & charitate
communicare.

Cum gratiarum actione recedere.

POST

14.

POST SACRVM

In corde cum Christo se abscon-
dere.

Se totum Christo offerre.

Suas aliorumq; necessitates Chri-
sto explicare.

Pro se alijsque multa à Christo
petere.

Ad æternam beatitudinem aspi-
rare.

15.

IN RECITATIONE

Officij observanda.

Cor ab alijs cogitationibus pur-
gare.

Devotionem præparare.

Ad sensum Deumque attendere.

Verba integre proferre.

Ad finem non properare.

16.

EXAMEN CONSCI-

entia.

Lumen à DEO petere.

Pro beneficijs gratias agere.

Con-

VM.

RELIGIOSORVM. 281

VM
abicon-

Conscientiam discutere.

De peccatis dolere.

Emendationem proponere.

17.

s Chri-

IN EXAMINE CONSCI- entia attendendum.

hristo

Transgressionibus votorum &
Regulæ.

aspi-

Tepiditati in Dei seruitio.

Distractionibus Mentis.

Pravis animi motibus.

ONE

Detractionibus & murmurationi-
bus.

us par-

18.

IN REFECTORIO.

ndere.

Tacere.

Studere mortificationi.

Sobriè comedere & bibere.

Lectoni attendere.

SCL

Animam spirituali cibo reficere.

19.

EXTRA DOMVM.

e.

Con-

Portas sensuum diligenter custo-
dire.

Religi-

282 SPEC. PARVVM

Religiosam gravitatem & modestiam servare.

Rebus vanis ac novis non attēdere.

De rebus spiritualibus loqui.

Breviter se expedire, citoque domum redire.

20.

IN LECTO.

Deo, Sanctis Patronis, Angeloque custodi se commendare.

De morte & seipso cogitare.

Contra Inimici insidias se munire.

Quoties evigilas ad Deū recurrere.

Ultra necessitatem in lecto non manere.

LAVS DEO. &c.

Poterit hoc formulare ab unoquoque novitio, in quadā charta bella describi, & in cubiculo ante oculos collocari, ad majorem recordationem & observantiam.

Fluraque autem sunt desumpta, ex directorio Magistri Novitiorum.

EXER-

RELIGIOSORVM 283

EXERCITIUM

Quotidianum.

MANE è lecto surgens, tria facies.

Primò, Deo gratias ages pro illius noctis custodia, cæterisque beneficijs ejus.

Secundò, offeres teipsum & omnia quæ illo die facturus es Deo, ad gloriam nominis ejus,

Tertiò petes gratiam divinam ad totum illum diem ad illius obsequium impendendum, illisque vitijs ad quæ propensior es, fortiter resistendum.

Cùm igitur jam expergisceris, signabis te signo S. Crucis, dicendo, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

Deinde junctis manibus hanc orationem proferes.

IN nomine Domini nostri Iesu Christi crucifixi surgo, qui me redemit suo pretioso sanguine, ipse

me

me regat, benedicat, & custodiat,
hodie & quotidie ab omni peccato,
& perducatur me ad vitam æternam,
Amen.

Et sanctissimæ Trinitati dabis
gratias, eam invocando, & dices
Benedicat me Pater qui cuncta cre-
avit ex nihilo; benedicat me Deus
Filius, qui me redemit suo pretio-
so sanguine; benedicat me Spiritus
Sanctus cujus me salvet piæ
consolationis infusio. Benedica-
mus Patrem & Filium cum Sancto
Spiritu, laudamus & superexalte-
mus eum in sæcula. Benedictus
es Domine in firmamento cæli,
laudabilis & gloriosus in sæcula.

Te DEUM Patrem Ingenitum,
te Filium Unigenitum, te Spiritum
Sanctum Paracletum, sanctam &
individuum Trinitatem toto cor-
de & ore confitemur, laudamus,
atque benedicimus, tibi gloria in
sæcula sæculorum, Amen.

Postea dicere poteris Psalmum
quo

quo magis ad devotionem excitaris: ad quem quidem psalmum te indues. Innotus verò, dum scapulare accipies, illud exosculaberis, & DEO gratias reddes, qui te ad Religionem Dominicanam vocavit, fecitq; te in illa usque ad eam horam perseverare.

Interim dices B. MARIE Virgini, quæ habitum nobis contulit. hos pios versiculos.

Monstra te esse Martem, sumat per te preces, qui pro nobis natus, tulit esse, tuus.

Deinde capucium accipiendo, itidem illud osculaberis, & mentem elevans ad Patrem nostrum S. Dominicum, Responsi: dices.

O Spem miram, quam dedisti, Mortis hora te flentibus, Dum post mortem promissisti, Te profuturum fratribus. Imple Pater quod dixisti, Nos tuis juvans precibus,

Postea

Postea flectes genua, & cum omni devotione & attentione dicces *Pater: & Ave, & Credo.* Postea divinæ Majestati gratias ages, pro omnibus beneficijs: quod tibi dedit esse: quod ad imaginem suam te fecit: quod ex Christianis & Catholicis Parentibus & in fide Christiana nasci ac erudiri voluit. Quod ad sacram Religionē te vocavit. Quod te conservavit in vita, in fide Catholica & Religionē usque ad eam diem. Quod præservavit te ab infinitis peccatis, quæ cōmissetes, & à multis quæ incurrisses, sine D^{ei} ipsius auxilio. Quod te redemit suo pretioso sanguine, totque passus est pro tua salute.

Etiā reddes illi gratias, de corpore non vitioso tibi dato: De omnibus bonis naturæ & gratiæ tibi impertitis: De occasionibus, inspirationibus & modis benefaciendi: & de patientia quam erga te habet,

hab
gr
cere

G
us,
men
cust
vers
mih
san
que
gere
serv

D
stodi
lo a
omn
vide
trem

RELIGIOSORVM. 287

habet, ob tua peccata & tuam in-
gratitudinem. Poteris autem di-
cere has vel alias pias orationes.

Ad Deum Patrem.

Gratias ago tibi Domine, Pa-
ter omnipotens, æternè De-
us, qui me hac nocte non meis
meritis, sed sancta tua misericordia
custodire dignatus es, & pro uni-
versis beneficijs tuis. Et concede
mihi Domine diem istum in tuo
sancto servitio & amore, etiam us-
que in finem vitæ meæ, ita pera-
gere, ut tibi placeat obsequium
servitutis meæ,

Ad Filium.

Domine I E S V Christe, Fili
Dei vivi, miserere mei, & cu-
stodi me, quæso, ab omni pericu-
lo animæ & corporis, & tolle à me
omnes tenebras ignorantia, ut te
videam, & per te cognoscam Pa-
trem omnipotentem.

Ad

Ad Spiritum Sanctum.

Spiritus Sancte DEus, ignis illuminans & calefaciens, accende lumen tuum, ut fallacias mundi cognoscam. Infunde quoque in mentem meam charitatis tuæ dona, ut faciam quod deceat, & quod mihi proficiat ad meritum, & proximis meis ad exemplum, Amen.

Ad B. Virginem Mariam.

Spes animæ meæ post DEum Virgo MARIA, commende tibi hodie & quotidie corpus meum, animam meam, honorem meum; salutem meam, & horam exitus animæ meæ, omnesq; actus meos. Et precor ut serves me à peccatis, à periculis, à scandalis, & ab omni confusione humana, à ira iudicii tremendi, ab immundis cogitationibus, à subitanea & improvisa morte, & ab omni malo animæ & corporis. Et tandem perducas miseram animam meam ad lo.

VVM

Etum.

ignis il

s, accen

cias mun

quoque in

s tuz do

r, & quod

n, & pro

, Amen

riam.

DEUM.

ommiendi

rpus me

onorem

& horam

lq; a cti

ves me a

candalis

mana, ab

immun

itanea &

mini ma

tandem

m meam

ad lo.

RELIGIOSORVM. 289

ad locum refrigerij, quietis & pacis. Amen.

Ad Angelum custodem.

O Bsecro te Angelice Spiritus, cui ego indignus ad custodiendum commissus sum, ut indefinenter protegas, defendas, munias me ab omni incurfu Diaboli, vigilantem, dormientem, & ubicunq; fuero. Et in quacunq; tribulatione, vel angustia me esse perspexeris, auxilium Dei omnipotentis, tuo obtentu & precamine, mihi adesse sentiam. Et cum ex hoc corpore emigravero, & in agonia fuero, non permittas me a maligno spiritu terreri, & non dimittas me donec ad societatem beatorum pervenero, Amen.

AD S. DOMINICVM

& Sanctos Ordinũ,

O Mnipotens sempiternus DEUS, qui renunciantibus sæculo,
N mansi-

mansiones paras in cœlo, immensam clemenciã tuam humiliter imploramus. ut intercedente B. Virgine Filij tui Genitricis & B. Dominico Patre nostro, & Sanctis tuis Petro, Antonino, Thoma, Vincentio, Hyacintho, Raymundo, Ludovico, Catharina Agnete, & Rosa, Prædicatorum Ordinis Patronis: vota quæ proficundo fecimus, fideliter implere, & ad ea quæ perseverantibus in te dignatus es promittere, valeamus salubriter pervenire Per Christum

Has vel alias pias Orationes & preces pro majori devotione poteris dicere, & Religiosis alterius Ordinis, pro suis Patronis & Sanctis accommodare, & subinde breves jaculatorias, quales hic subiungimus adhibere.

ORA:

ORATIONES IACULATORIAE, ad imploandum divinum auxilium.

DEVS in adiutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina.

DEUS in nomine tuo saluum me fac, & in virtute tua iudica me.

Respice in me Domine, & miserere mei.

Esto mihi Domine turris fortitudinis: à facie inimici.

Protektor noster aspice DEUS: & respice in faciem Christi tui.

Esto mihi in DEUM Protectorem, & in locum munitum, ut saluum me facias.

Adjuva me, & saluus ero Domine.

Fiat misericordia tua super nos, quemadmodum speravimus in te.

PRO REMISSIONE.

peccatorum.

N 2

Domini

Domine ne in furore tuo arguas me. neque in ira tua corripas me: miserere mei, quoniam infirmus sum ego.

Delicta juventutis meae, & ignorantias meas ne memineris Domine.

Domine non secundum peccata nostra facias nobis, neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, cito anticipent nos misericordia tua, quia pauperes facti sumus nimis.

Adiuvā nos DEUS salutaris noster, & libera nos & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Erravi sicut ovis quæ perijt: quare servum tuum Domine.

Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo.

Tribularer si nescirem misericordiam

RELIGIOSORVM. 298

cordias tuas Domine, tu dixisti,
nolo mortem peccatoris, sed ma-
gis ut convertatur & viuat.

IN INFIRMITATE
vel angustia.

DEVS noster Refugium & vir-
tus, adiutor in tribulationib⁹
quæ invenerunt nos nimis.

Sana me Domine & sanabor,
salvum me fac & salvus ero.

Tantum dic verbum; & sanabi-
tur anima mea.

Domine vim patior, responde
pro me.

Miserere mei Deus, quoniam
in te confidit anima mea.

Exurge Domine adiuva me, &
libera me propter nomen tuum.

Custodi me ut pupillam oculi,
sub umbra alarum tuarum prote-
ge me.

DEUS misereatur nostri, & be-
nedicat nobis: illuminet vultum
suum super nos.

N

Per

Per S. ✠ libera nos Domine de
inimicis nostris.

PRO SALVTARI
morte.

Illumina Domine, oculos meos,
os, ne unquam obdormiam in
morte.

Mane nobiscum Domine, quo-
niam advesperascit.

Suscipe me Domine, & vivam,
& non confundas me ab expectati-
one mea.

Educ de carcere Domine ani-
mam meam, ut cōfiteatur nomini
tuo.

Portio mea Domine sit in terra
viventium.

Moriatur, Domine, anima mea
morte iustorum.

Recordare Iesus pie, quod
sim causa tuæ viæ, ne me perdas
illa die.

Quærens me sedisti lassus, rede-
mitti crucem passus, tantus labo-
non sit cassus.

Pi 1

DM.

mine d

RI

os me

am in

s, quo

vivam

pectati

ne ani

omini

a terra

a mea

quod

crdas

rede

labo

Pi i

RELIGIOSORVM 295

Pie IESU Domine dona mihi
requiem sempiternam

Domine IESU, suscipe spiri-
tum meum.

In manus tuas Domine com-
mendo spiritum meum.

VERSUS.

MORIENTI SVG-
gerendi.

Quemadmodum desiderat cer-
vus ad fontes aquarum, ita de-
siderat anima mea ad te DEUS.

Quam dilecta tabernacula tua
Domine virtutum, concupiscit &
deficit anima mea in atria Domini.

In te Domine speravi, non con-
fundar in æternum, in iustitia tua
libera me.

Erue à framea DEUS animam
meam, & de manu capis unicam
meam.

Dominus illuminatio mea & sa-
lus mea quem timebo.

Tibi dixit cor meum, exquisi-

N 4

vis

296 SPEC. PARVVM

vir te facies mea, faciem tuam Domine requiram.

Sitivit anima mea ad Deum, fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei,

AD B. VIRGINEM.

Monstra te esse Matrem, &c. Maria Mater gratiæ, &c.

A subitanea improvisa morte, & damnatione perpetua liberet nos pia Virgo MARIA.

In omni tribulatione & angustia nostra, subveniat nobis pia Virgo MARIA.

O Mater DEI, memento mei.

QUALIS ESSE DEBEAT

Religiosorum conversatio.

Restat ut per totum diem in omnibus tuis actionibus disciplinatum, Religiosum, morigerum, circumspectum, disciplinatum te ipsum exhibeas: maximè in templo, in choro, & coram hominibus devotum & exemplarem præbeas;

& gra-

RELIGIOSORVM 297

& gravem in moribus: ut nulla levitas mentis oculorum. evagatio, risus oris, vel ulla dissolutio in istis locis appareat.

Sis autem per diem occupatus vel orando, vel meditando, vel legendo, vel studendo, vel quodcunque opus honestum & pium exercendo: ne unquam te diabolus otiosum reperiat, & ad malum provocet.

Cella quasi cælum tibi sit, ubi *usus relicta* cernas: hic ores, studeas, *gros cubi-* mediteris, crimina plangas. *culis*

Pax est in cella, foris autem plurima Bella.

Horas autem Canonicas omnes & integras devotè & attentè *Pana pro-* persolvere studeas: ne unquam ju- *prietario-* sto Dei judicio contingat te à gra- *riè, & ne-* tia Dei, vel Ordine tuo apostata- *gligentiè* re. Hoc namq; à senioribus ob- *Horas Ca-* servatum est, & experientia cōpro- *nonicab.* batum, quòd sicut monachi vel Religiosi proprietarij sapissimè su-

bitaneâ morte solent mori ; sic facile negligentes. vel omittentes divinum Officium, seu Horas Canonicas, solent communiter protendere ad apostasiam.

D. HIERON:

HOras canonicas dicere ante horam, est pietas.
Debita hora est charitas.
Post horam satisfactio.

D. AVG.

Orare ante tempus providentia est.
In tempore obedientia.
Post tempus negligentia.

D. GREG.

Horas dicere ante horam securitas.
In hora iustitia.
Post horam negligentia.

D. BERN.

Qui orat omne tempus, timet

DEUM.

Qui orat in tempore, laudat DEUM.

Qui post tempus, requirit rationem.

INC

In cibo & potu maximè temperan-
 tiam & parsimoniam servare stu-
 deas. Apposita grato animo reci-
 pias, & pro benefactoribus, & elar-
 gientibus suas eleëmofynas Deum
 orabis. Cibarijs appositis facile
 contentus sis, cogitans quàm innu-
 merabiles sint pauperes, qui deliti-
 as maximas reputarent, si tantum-
 modo haberent panem, quem De-
 us tibi cum alijs cibarijs ministra-
 vit. *lusu enim (inquit Sapiens) Probf. c. 31*
comedit, & replet animam suam. ven-
ter autem impiorum insatiabilis. Un-
de impiorum est, conqueri & ob-
murmurare, cum cibaria ad appe-
titum suum non habent.

Tu verò lucinde cibos cæteris
 delicatiores pœnitentiæ causa ti-
 bi subtrahes, vel cum sobrietate
 sumes.

Super omnia verò tanquam ve- *Vitanda*
 nenū & pestem fugias maledictū & *summope-*
 damnabile vitium ebrietatis per *re c. apu-*
 quod viri Religiosi non tātum in. *la & bri-*
 famas *etas omni*

nisi
casio con-
fusionis &
scandali.

Lac. 12.

fames & contemptibiles omnibus redduntur, sed ipsa execranda crapula & ebrietas est, quæ integra monasteria & Religiones solet everttere & extirpare, nam ex ea solent provenire infinita incommoda, confusiones & scandala, à quibus omnibus maxime debet verus Religiosus abhorrescere & abstinere. Vnde Christus tam severe nos præmonitos voluit, his acrioribus

verbis: *Attendite autem vobis, ne forte gravetur corda vestra in crapula & ebri-
tate & superveniat in vos repentina dies illa; scilicet vindictæ & exterminij.*

Poteris tu igitur aliquibus diebus, maxime ferijs 6 in memoriam Dominicæ passionis aliquod opus pœnitentiale facere, vel jejuniando, vel flagris corpus cædendo, aut cilicium ad carnem gestando, aut quodlibet aliud asperum pro illius amore amplectendo:

Dicendo cum Apostolo Paulo
1. Cor. 9. *castigo corpus meum, & in servitutum
redigo*

omnibus
nda cra-
integra
solet e-
ex ea so-
commo-
la, à qui-
per verus
abstine-
verè nos
rioribus
i, ne forit
ac edrie-
ntina diet
terminij
ibus die-
memori-
aliquod
vel ier-
us cædè-
n gestan-
asperum
ndo:
o Paulo
servitutem
redigo,

*redigo, ne fortè cum alijs predicaverim,
ipse reprobus efficiar.*

Similiter ne tu, qui cùm pia vi-
ta, & sana doctrina, aliorum debe-
as animas salvare: ille ipse irreligi-
osè vivendo negligas, & perdas
tuam. Cum unusquisque tenea-
tur majorem propriæ suæ salutis
habere rationem, quàm aliorum;
quòd ordo charitatis docet. Qua-
re prius incipias facere, & postea
docere, ad exemplum Christi, A-
postoli Pauli, & aliorum Sancto-
rum, eorumque vestigijs semper
insiste.

Deum semper habeas præ ocu-
lis. *Nam oculi Domini in omni loco, Prov: 15.
contemplantur bonos & malos.*

Cum igitur Deus sit inspector
omnium tuorum actuum, & quem
latere nihil potest: cogita semper
eum tibi præsentem, & omnia tua
conspicientem. Ut possis dicere
cum propheta *Providebam Domi-
num in conspectu meo semper,* Psal: 15.

In tu-

302 SPEC. PARVVM

In cuius conspectu ambulaverunt Patres nostri, pie, probè & sanctè vivendo: & honestè timoratè & laudabiliter conversando.

TEMPORE NOCTVRNO.

VEsperi ad lectum iturus, intres tecum in iudicium, & conscientiam diligenter examines. De beneficijs tibi à Deo collatis iterum gratias ages: & de commissis eodie peccatis humiliter à Deo veniam precaberis: firmiterque propones omnium eorum sinceram emendationem.

BREVITER QVISQVE

In mentem revocabit quod presenti die peccaverit.

1. Contra DEVM.

EI cultum debitum per negligentiam non exhibendo nomen eius in vanum assumendo, &c.

2. Contra proximum.

EVm sive presentem sive absentem

RELIGIOSORVM. 303

tem verbo vel opere laudando, scā-
dalizando, corde seu affectu eum
non amando, neque ei complacē-
do : curam, providentiam, admo-
nitionem & correctionem ei ex of-
ficio debitam non ut par est impē-
dendo.

3. Contra seipsum.

Vitiosas qualvis affectiones nō
extirpando, passiones non co-
hibendo, Lingvam, internos, ex-
ternosque sentas negligenter custo-
diendo, Modestiam Humilitatem,
Temperātiā, Pudicitiam, similes-
que Virtutes parum promoven-
do. &c.

Dolor.

HÆc igitur & omnia alia pec-
cata quæ unquam admisi in vi-
ta mea, odi & detestor ex omnibus
super omnia mala quæ usquam sunt
aut esse possunt, eò quod offende-
rim te Deum meum, & summum
bonum, in quo est tota mea Fœli-
citas, & quem timeo & amo su-
per omnia,

Petitio

Petitio Venia.

O Ro igitur te clementissime
I E S U, dele iniquitatem me-
am, & dimitte mihi universa deli-
cta mea.

Propositum.

P Ropono unà firmiter amplius
non peccare; omnesque peccā-
di occasiones devitare; confiteri &
implere pœnitentiam quæ mihi fu-
erit injuncta.

Satisfactio.

O Ffero autem tibi in satisfacti-
onem peccatorum omnium
sacratissimā tuam passionem. pre-
tiosissima merita B. M A R I Æ Vir-
ginis Rosarij Reginæ, & Sanctorū
omnium, atque omnia opera mear
& vitam meam universam.

Spes.

E T confido in bonitate & mise-
ricordia tua infinita, quod per
merita pretiosi sanguinis & mor-
tis tuæ, me sis exauditurus, mihi-
que

RELIGIOSORVM. 305

que omnia peccata mea remissurus, & gratiam vberem largiturus, quâ vitam sanctè instituere, tibi que perfectè usque in finem servire valeam. Qui cum Patre sanctoque Spiritu vivis & regnas DEUS, benedictus in sæcula sæculorum, Amen.

Poterû etiam dicere has orationes.

*ORATIO PRO REMISSI-
one peccatorum.*

Confiteor tibi Dñe DEUS omnipotens, creator cœli & terræ, omnia peccata mea quæcunq; feci ab infancia mea, usque in hanc horam scienter vel ignorâter; & præsertim quæ cõmisi hoc die factis, cogitationibus & omissionibus adversus tuam divinam voluntatem. Tibi Domine confiteor ex corde, & peto veniam, quia peccata mea innumerabilia sunt, & supplico humillimè, ut obliviscaris omnium peccatorum meorum, quorumcun-
que

que me nosti reum in omni ante-
acta vita mea. Accende etiam in
me ignem tuæ charitatis & timo-
ris, & concede mihi ferventem
emendationem totius vitæ meæ,
cum vera spe, fide, & charitate. O
clemens, O pie, O Issu Fili Mariæ.

ALIA ORATIO.

O Iesu dulcissime, tu mecum
quæso maneat, hac nocte me-
cum dormias, & corpus somnum
capiat, & nunquam cor obdormi-
at, sed semper ad te vigilet. Me
Angelus custodiat, & signo crucis
muniat. Hinc Satan procul fugi-
at, & Iesus solus maneat. Quos
amo tecum colligas, in lecto cor-
dis foveas, nec me nec ipsos dese-
ras, sed benedicens protegas, & in
ævum custodias, Amen. *Pater &
Credo.*

*Vel dicere poteris ordinari-
as preces quæ hic sequuntur.*

*Præius Rosarium B. Virg. cum medi-
tatione Myſteriorum.*

MYS.

VM.

nni ante.
etiam in
& timo-
ventem
ta me
ritate. O
i Maria.

O.

tu me
o te me
lommum
bdormi
et; Me
o crucis
cul fugi
t. Quos
cto cor
os dese
as, & in
Pater &

dinari-
tur.
m medi-
MYS.

RELIGIOSORVM. 307
MYSTERIA GAUDIOSA.

Quinque,
POST (IESUS) ACCOM.
modando.

1. Quem virgo concepisti,
2. Quem visitando Elisabetha.
portasti,
3. Quem Virgo Genuisti,
4. Quem in Templo presentasti.
5. Quem in Templo invenisti.

Quinqué Dolorosa.

1. Qui pro nobis sanguinem su-
davit.
2. Qu pro nobis flagellatus est.
3. Qui pro nobis spinis corona-
tus est.
4. Qui pro nobis Crucem por-
vit,
5. Qui pro nobis Crucifixus est:

Quinque Gloriosa.

1. Qui resurrexit à mortuis:
2. Qui coelos ascendit.
3. Qui Spiritum Sanctum misit.
4. Qui

4. Qui te assumpsit.

5. Qui te in cœlis coronavit.

Nota præterea, quod tria hæc
Rosaria per septimanam ita distri-
bui possunt. Ut Feria secunda,
tertia, & quinta dicatur Rosariū
Gaudiosum.

Feria quarta & sexta Doloro-
sum oretur.

Sabbatho autem & die Domini
Gloriosum persolvatur.

Postea Preces Vespertinas.

Confiteor Deo, &c.

Misereatur, &c.

H T M N V S.

Christe, qui lux es & dies,
Noctis, tenebras detegis,
Lucisq̃ue lumen crederis,
Lumen beatum prædicans.

Precamur sancte Domine;
Defende nos in hac nocte,
Sit nobis in te requies,
Quietam noctem tribue.

Ne gra-

avit,
tria hæc
ita distri-
secunda,
Rosariū
Doloro
e Domi
tur.
nat.

Ne gravis somnus irruat,
Nec hostis nos surripiat,
Nec caro illi consentiens,
Nos tibi reos statuatur.

Oculi somnum capiant,
Cor ad te semper vigilet,
Dextera tua protegat,
Famulos qui te diligunt.

Defensor noster aspice,
Insidiantes reprime,
Guberna tuos famulos,
Quos sanguine mercatus es.

Memento nostri Domine,
In gravi isto corpore,
Qui es defensor animæ,
Adesto nobis Domine.

Præsta Pater omnipotens,
Per Iesum Christum Dominum,
Qui tecum in perpetuum,
Regnat cum S. Spiritu.

Antiphona.

Media vita in morte sumus,
quem quærimus adiutorem
nisi te Domine, qui pro peccatis
nostris iuste irasceris, sancte Deus,
sancte

e grav

310 SPEC. PARVVM

fortis, sancte & misericors Saluator, amarae morti ne tradas nos. Kyrie eleison, Christe eleison. Pater noster. *Vers.* Et ne nos.

Vers. Dignare Domine nocte ista.

Resp. Sine peccato nos custodire.

Ps. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus, &c.

Oremus.

Visita quæsumus Domine habitationem istam, & omnes insidias inimici ab ea longè repelle. & Angeli tui sancti, habitantes in ea, nos in pace custodiant, & benedictio tua sit super nos semper. Per Christum, &c.

Antiph. Evigila super nos & rene Saluator, ne nos apprehendas callidus tentator, quia factus es nobis sempiternus adiutor,

Ps. Salvos fac servos tuos.

R. Deus meus, &c.

Oremus.

Parce Domine, parce populo tuo,

RELIGIOSORVM 311

tuo. ut qui digna castigatione flagellatur, in tua misericordia respiciet. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Antiphona.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende, qui per diversitatem linguarum cunctarum Gentes in unitatem fidei congregasti.

Y. Emitte Spiritum tuum & creabuntur.

R. Et renovabis faciem, &c.

Oremus.

DEus, qui corda fidelium sancti Spiritus, illustratione docuisti da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de ejus consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Antiph. Sub tuum presidium confugimus sancta, DEI genitrix nostras deprecationes ne despicias in ne-

in necessitatibus, sed à periculis
cunctis libera nos semper virgo
benedicta.

R. In omni tribulatione & angustia nostra.

R. Subveniat nobis pia virgo
MARIA.

Oremus.

Protege Domine famulos tuos
subsidijs pacis, & beatæ Mariæ
semper Virginis patrocinijs conser-
vantes, à cunctis hostibus redde
securos. Per Christum Dñm, &c.

Antiph. Laudemus Dominum
quem laudant Angeli: cui Cheru-
bim & Seraphim, Sanctus, Sanctus,
Sanctus, proclamant.

Ÿ. Angelis suis Deus manda-
vit de te.

R. Ut custodiant te in omni-
bus vijs tuis.

Oremus.

Deus qui miro ordine Ange-
lorum ministeria hominum
dispensas, concede propitius, ut

quibus

VM RELIGIOSORVM. 313

periculis quibus tibi ministrantibus in cœlo
er virg semper assistitur, ab his in terris vi-
ta nostra muniat. Per Christū,
ne & ar Dominum, &c.

Antiph Magne Pater S. Domi-
nice, mortis hora nos tecum su-
scipe, & hic semper nos piè respice.

Ÿ Ora pro nobis B. Pater Do-
minice.

R. Vt digni efficiamur, &c.

Oremus.

COncede quæsumus omnipotens Deus, ut qui peccatorum
nostrorum pondere premimur, B.
Dominici Confessoris tui, Patris
nostri, patrocinio sublevemur.
Per Christum. &c

Antiph. O quam felix gloria sem-
per est Sanctorum, quàm præclara
merita sunt Prædicatorum: quo-
rum verbo & opere mundus de-
coratur, eorumque munere mens
consolidatur.

Ÿ. Sapientiam Sanctorum nar-
rant populi.

O Et lau.

R. Et laudem eorum nunciat
Ecclesia.

Oremus.

Concede quæsumus omnipotens Deus, ut ad meliorem vitam Sanctorum tuorum. Oramus. N. exempla nos provocent quatenus quorum memoriam agimus, etiam actus imitemur. Christum, &c.

Antiph. Sancti Dei omnes, intercedere dignemini pro nostra omniumque salute.

¶. Orate pro nobis omnes Sancti.

R. Ut digni efficiamur, &c.

Oremus.

Tribue quæsumus Domine, omnes Sanctos jugiter orare pro nobis. atque eos clementer exaudire digneris. Per Christum, &c.

Antiph. Da pacem Domine diebus nostris: quia non est alius qui pugnet pro nobis nisi tu Deus.

Pers. Fiat pax in virtute tua.

VM
nunciat

RELIGIOSORVM 315

Resp. Et abundantia. &c.

Oremus.

omnipot
orem vi
Oro
vocat
iam ag
ur. Per

DEus à quo sancta desideria,
recta consilia, & iusta sunt
opera, da servis tuis illam quam
mundus non potest dare pacem: ut
& corda nostra mandatis tuis de-
dita, & hostium sublata formidine,
tempora sint tua protectione trā-
quilla. Per Christum, &c.

nes, in
ostra o
omnes

Antiph Fidelium animæ per mi-
sericordiā Dei requiescant in pace.

Vers: A porta inferi.

Resp. Erue Domine, &c.

ur, &c.

Oremus.

mine, o
rare pr
er exau
um, &c
m-ne in
est ali
u Deu
e tua.

Fidelium Deus omnium condi-
tor & Redemptor, animabus
famulorum famularumq; tuarum
remissionem cunctorū tribue pec-
catorum; ut indulgentiam quam
semper optaverunt, pijs supplica-
tionibus consequantur. Per. Am.

Resp.

IN lecto ita te componas, quem-
admodū in sepulchro post mor-

O 2

tem

tem aliquando ponendus es cancer
latis brachijs in formam crucis. &
tecum paulisper figuram illam quæ
hoc situ repræsentas, cum omni-
bus circumstantijs diligenter ex-
pendas. Responsorium aliquod vel
Psalmum aliquem, ex ijs quæ pro
defunctis dici solent, super te tan-
quam mortuo leges. Ac denique
Deum rogabis, ut in hora mortu-
tuz te defendere, & contra omnes
inimici tentationes & insidias tue
ri dignetur.

Cinctus autem dormies, & pro-
feres hæc verba: *Cinge me Domine
cingulo castitatis, & extingue in lumbis
meis ignem concupiscentie & libidin-
is.* Quotiescunque nocte exper-
gisceris, dicas: *Gloria Patri, & Filio,
& Spiritui sancto: vel O IESU,
nostra Redemptio.* Vel
aliquid simi-
le.

Quia

RELIGIOSORVM. 317

Quia crebrò solent Religiosi per sacram confessionem conscientiam expurgare placuit ad maiorem instructionem quèdam modum & breuem methodū hic tradere, quò facilius & commodius id præstare possint

MODVS CONFITENDI
quotidianos defectus, pijs omnibus, & sæpè hoc Sacramentum frequentantibus utilis.

Signo crucis facto, dices: Benedicite. Complicatisq; manibus dices Confiteor DEO, B. MARIÆ & Dominico, omnibus Sanctis, & tibi Pater quia peccavi nimis cogitatione, locutione, opere & omissione, mea culpa. Ideo precor tuam Paternitatem humiliter, audias me.

Confiteor inprimis, me non eo dolore, contritione, & proposito emendandæ vitæ; ad cōfessionem accedere, ut tantum Sacramētum

& peccatorum meorum gravitas
& multitudo requirit. Bonum
propositum emendandæ vitæ, &
in virtutibus proficiendi, non ob-
servavi, sed in antiqua vitia & pra-
vos mores reincidi, nec injectam
pœnitentiam debita cum devotio-
ne & contritione absolvi.

Confiteor me Dominum Deum,
nec ex toto corde & animo dile-
xisse, laudasse, & gratias egisse, nec
debito fervore inservisse. In ora-
tione sæpe plus caducis & corpo-
ralibus, quam divinis & spiritua-
libus deditus fui. Divinum offi-
cium & horas meas canonicas de-
bita cum devotione & attentione
non peregi, sed magna distractio-
ne mentis & cordis: adeo quod in-
tegras horas, subinde absq; actu
ali ulla attentione persolverim,
vixque virtutalem servaverim.

In omnibus meis operibus &
actionibus ante omnia, & super
omnia divinum honorem & ma-
iorem

iolem
& recta
sed mag
modum
litate
do boni
& vate
sincero
omnem
omnip
vi, sed
No
ipsum
ut mih
tes &
non tu
indign
vindi
amore
dientia
um ex
limè
cum n
nerem
ritate

gravitate
onum
re, &
on ob-
& pra-
stantiam
evorio-
Deum,
o dile-
se, nec
n ora-
corpo-
ritua-
a offi-
as de-
atione
actio-
od in-
actu.
rim,
. .
us &
super
ma-
rem

giorem Dei gloriam studiose, purè
& recta intentione non inquisivi,
sed magis meipsum, proprium com-
modum, sæculi laudem. meam uti-
litatem. Si quid etiam aliquan-
do boni fecerim, id magis timore,
& veteri consuetudine, quam ex
sincero DEI amore perfeci. Spem
omnem atque fiduciam in DEI
omnipotentis manu non colloca-
vi, sed nimis me terrenis occupavi.

Non ita proximum, quàm me-
ipsum amavi, nec ita cum alijs egi
ut mihi optassem fieri. Infirmi-
tes & defectus aliorum patienter
non tuli, ob minimam causam ijs
indignatus fui, pronus ad iram &
vindictam. Superioribus illum
amorem, honorem, fidem & obe-
dientiam non exhibui, ut congru-
um erat. Aliorum vitia facil-
limè animadverti & observavi,
cum mea minimè curarem vel cer-
nerem. Facillimè etiam ex teme-
ritate aliorum dicta vel facta ju-
dicavi,

dicavi, aliosque contempsi & spre-
vi. Linguam meam & aures me-
as, ab omni detractiōe, oblocu-
tione, murmuratiōe, non satis
castè, & cautè custodivi, sed mul-
ta inordinata, inepta, obscena,
& otiosa verba in ore habui. Si-
lentium in locis & temporibus in-
terdictis sapius fregi: mendacia
jocosa & officiosa dixi.

Tempus meum inutiliter de-
duxi & consumpsi. Debitam Pa-
simoniam in cibo & potu non ser-
vavi. Nimium effusus in levita-
tibus & dissolutionibus, & in mul-
tis nimis curiosus & sensualis ex-
titi. Cor denique & affectum
in creaturis nimium collocavi.
Sancti spiritus suggestiones. &
bonas quaslibet inspirationes at-
que instructiones non ut oportu-
it observavi, nec benè impendi:
sed magis meas pravas cōcupiscen-
tias & inclinationes secutus sum.
Omnes peccandi occasiones non

fugi,

R
fugi,
& pro
habui
js gra
Im
tiones
que fa
tam d
in ijs
centia
que n
præbu
▲
Sacra
humil
te, qu
Sacra
T
quisq
cepta
sua ve
nes su
nullu
tale c
concl

fugi, nec evitavi, vanam gloriam
& propriam complacentiam sæpè
habui; nec Deo pro suis benefici-
is gratus extiti.

Immundas & obscenas cogita-
tiones varias in mente habui, ijs-
que facilè me oblectavi, nec debi-
tam displicentiã & detestationem
in ijs habui, sed majorem compla-
centiam & delectationem: (si quo-
que non subinde ijs colentium
præbuerim.)

Ad sacrosanctum Eucharistiæ
Sacramentum tanto cum honore,
humilitate, & conscientiæ purita-
te, quanta in tanto tamq; Augusto
Sacramento exigitur non accessi.

Tandem conscientiam suam
quisq; examinet. An decem præ-
cepta Decalogi, præcepta Eccle-
siæ vota sua, statuta & ordinatio-
nes suas benè observaverit. An
nullum grave peccatum seu mor-
tale commiserit. Et tandem ita
concludet suam confessionem.

O s

De

De his & omnibus alijs, siue iam dictis, siue per negligentiam & oblivionem omisiss, & de quibuscunque alijs, quibus me Deus reum novit, dico meam culpam, & peto à Deo remissionem, & à te Pater humiliter veniam & absolutionem in quibus, ex iam dictis, arbitratur, se esse à veniali immunitatem, omittat.

ANTE CONFESSIO-
nem poteris dicere hanc O-
rationem.

PER Sanctorum omnium Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, atque Virginum merita: Orationes, passionis, & suffragia, infunde cordi meo, Clementissime Deus, per gratiam, Spiritus Sancti, compunctionem & fontem lachrymarum. ut possim reatum conscientia mea perfectè cognoscere & de-

liota

lijs, sive
gentiam
de qui-
ne Deus
culpam,
n, & à re
absolu-
n dictis
i immu-

licita facinorum meorum plenariè
confiteri, & devotè commissa ac-
cusare, & de cōmissis omnibus di-
gnā pœnitentiam agere, & de his
tua præstante misericordia, perfe-
ctum habere veniam, Amen.

HANC VERO POST
confessionem.

SSIO
nc O.

n Angé.
n, Patri-
Apostol-
florum,
Oratio
infundé
DEUS,
ti, com-
chrism-
conscien-
re & de-
lijs

Sit tibi Domine obsecro, meri-
tis sanctissimæ matris tuæ sem-
per Virginis MARIE grata & ac-
cepta ista confessio mea, & quid-
quid mihi defuit nunc & alias,
de sufficientia contritionis de pu-
ritate & integritate confessionis,
suppleat pietas & misericordia tua,
quæ dignetur me habere plenius, &
perfectius absolutum in cœlo, A.

ORATIO ANTE SANCTIS-
simam Communionem
Sacramentalem.

Dilectissime IESU Christe Do-
mine benignitatis, & miseri-
cordiæ infinitæ, qui cum Patre &
Spiri-

Spiritu sancto existens unus Deus gloriosissimus & immortalis, pro me dignatus es Homo fieri, teque in pretium cum ignominia & dedecore tradidisti, ut me vilem & miserabilem redimeres, & his non contentus in hoc sacro altaris convivio teipsum in animæ meæ cibū præbueris. Domine qui me hic jugiter expectas, ut mihi tecum ipso bonæ cœlestia & inestimabiles divitias in hac vita largiaris. Domine qui in alia vita te mihi in æternum præmium ineffabili charitate præparasti: pro his tam immensis muneribus, quæ omnem intelligentiam hominum superant, & Angelorum, & pro alijs innumeris beneficijs quæ mihi tribuisti, sint infinitæ laudes, infinitæ benedictiones, infinitæ glorificationes, infinitæ gratiarum actiones, Tibi. qui dignus es infinito amore, infinito honore & gloria in cœlo & in terra, in mari & in omnib⁹ Abyssis, nunc & semper

per

us Deus
lis, pro
ri, reque
& dede
n & mi
non cō
cōvivio
i prabu
giter ex
o bona
vitiis in
e qui in
m prae
rapapa
muneris
entiam
elo-um
neficijs
itē lau
i. frui
gratia
gnus es
nore &
in mari
& sem
per

per, & in saecula saeculorum. Am.

Et ego peccator te Dominum
confiteor, te laudo, te honoro, te
magnifico, te superexalto, & toto
corde te invoco, & in sinum mi
sericordiae tuae me projicio, atque
resigno: in te Domine credo, in
te Domine spero, te Domine dili
go, te Domine quaero, te Domine
desiderat cor meum, ad te Domi
ne suspiro in hoc exilio, in te con
fidit anima mea, & uniri tecum
perfectissima charitate concupiscit,
ut melius tibi serviat, te temper
laudet, tibi gratias agat & te nun
quam offendant, Domine me tibi
totum offero & in manus tuas me
commendo, Amen.

Dicuntur etiam tribus vicibus cum Sacerdote illa verba.

Domine non sum dignus, ut in
tres sub tectum meum, sed ta
tum dic verbo, & sanabitur anima
mea.

ORA.

320 SPEC. PARVVM
ORATIO.

Post Sanctissimam Communionem.

DULCIS IESU DEUS meus propter immensam charitatem tuam qua dignatus es venire in animam meam, obsecro te ex toto corde meo, ut nunquam permittas me labi in peccatum mortale, si vero ego miser tale scelus aliquando committerem, rogo te nunc pro illo tempore, ut illico digneris mihi tribuere gratiam tuam, quâ corde contrito & humiliato ad te conversus redeam ad laudem & gloriam divinæ Maiestatis tuæ, Obsecro te dulcis IESU ut vis ardentissimi & suavissimi Amoris tui cor meum inflammet, penetret, purget, & omnes sensus meos ad te rapiat, ut velut ignis ardens aut ferrum corde totus amore tuo ardeam, mei ipsius penitus obliviscar, te solum cogitem, te solum desiderem, te solum sapiam
ac sen-

RELIGIOSORVM. 327

ac sentiam, tibi soli vinculo cha-
ritatis adhæream, Amen.

MODVS COMMUNI-

candi siue sumendi sacram

Eucharistiam Spiritualiter.

Communio spiritualis fieri po-
test in omni loco quandocun-
que & quoties fidei cuique placu-
erit, etiamsi centies & sæpius quo-
tidie voluerit, quod exercitium
plurimū confert ad animæ salutē.

Cum igitur sanctissimā Eucha-
ristiam spiritualiter sumere volu-
eris, primum statue ante oculos
mentis tuæ conscientiam tuam &
advertens te reum alicujus peccati,
præcipue mortalis illicò remissio-
nem à D^eo impetrare stude per
actum contritionis.

Post contritionem peccatorum
meditare paulisper Amore Christi
erga te in sanctissima Hostia nam
quodāmodo ac si Cæli, terræ crea-
turarumque omnium oblitus, tibi
soli

foli vacaret, tibi sese exhibet, imò
te expectat die noctuq; cum Bea-
tissimorum Spirituum frequentia,
in sacra pixidè ad altare in tēplo.

Attende quoties sacratissimam
Eucharistiam de manu Sacerdotis
accipis, eundem Dominum digna-
ri in animam tuam solo amore uti-
litatis salutisque tuæ venire, lon-
gèque majori cum benevolentia
venire quam tu illius Adventum
desideres.

Considera quod licet aliquan-
do rationabilibus de causis sanctis-
simam Hostiam non sumas per mi-
nisterium Sacerdotis, nihilomin⁹
Christus pulsat ad ostium cordis
tui, in quod existente te à pecca-
tis mundo, ac devota mente eius
adventum præstolante, vocem vel
affectum tui se vocantis exaudi-
ens, ipse ingreditur cum omnibus
donis, Virtutibus, meritis & divi-
tijs suis, ut te ipsum expurget, or-
net, regat, salvet & ditet.

Horum

RELIGIOSORVM. 229

Horum mysteriorum vel simi-
lium adhibita meditatione, quod
brevissimo temporis spatio fit ab
ijs, qui hac in re fuerint paululum
exercitati, ubicunque fueris & tam
valens corpore quam agrotus re-
putabis teipsum ingratiſſimum,
viliſſimum, & divinis omnibus in-
digniſſimum beneficijs, præcipue
verò, quod nunc es accepturus, ni-
hilominus tamen oculis veræ fidei
realem præſentiam Chriſti Domini
in ſanctiſſima Euchariftia contem-
plans, reddensq; Vices pro modu-
lo tuo, Amori quo ipſe Dominus
ſemper paratus eſt, ad te venire,
tuique deſiderio ardet: Exoptabis
tu etiam illum recipere, eundem-
que cum pietatis affectu vocabis
ad te, proferens aliquoties ore, vel
corde ingeminans, IESU MI, IESU
MI, vel eodem incenſus deſiderio
ſilens ad eum devote ſuſpirabis.
Vel ad idem intentus aliquo actu
interiori vel exteriori vocabis ad
te Chri-

te Christum tuum, & ipse faciet, ut
Anima tua in se divinæ eius præ-
sentia & unionis effectus experiatur.

Et hæc est Communio Spiritu-
tualis, in qua si te exercueris, non
sufficit per magnum volumen ad
describendum tibi fructus admi-
randos, & quæ cōsecutus es bona.

Hæc præparatio & modus cō-
munis adhiberi etiam potest in
communione Sacramentali, exce-
pto eo, quod non sufficit sola con-
tritio de peccatis mortalibus, sed
necesse est accedere ad Sacramen-
tum pœnitentiæ, antequam
homo ad sanctissimū Eucharis-
tiæ Sacramentum suscipiendum
accedat.

MODVS EXERCENDI

*actum Humilitatis & resigna-
tionis in Deum perutili in vi-
ta & tempore mortis.*

Domine Deus ego sum miser,
ille quem tu pro paterna bo-
nitate

RELIGIOSORVM 331

nitare & potentia tua creasti, per te
ipsū, & ad te ipsum. Domine Iesu
Christe ego sum ille miser, quem
tu per ignominiosissimā & innocē-
tissimā mortē tuam redemisti ab
omni potestate inimici. Tu ergo
solus Imperiū habes & potestatem
super me. Domine Deus ego sum
homo miser, quem tu servare po-
tes secundum abyssum misericor-
diæ tuæ in qua spero & confido.

NB.

Ioannes Thaulerus Ord: Præd:
in sermone seu exhortatione ad
felicem mortem, ait experientia
compertum esse & sanctorum Au-
thoritate comprobari huiusmodi
verba morientibus recitata mirum
in modum prodesse.

Idem affirmat Abbas Blossius in
monili spir: c. 12. DEUM quibus-
dam amicis suis revelasse. Qua in
re animadvertendum est tibi frater
mi dilectissime, talem virtutem
admi-

332 SPEC. PARVVM

admirabilem, non cōsistere in verbis solis, sed in vere contriti & ante Deum humilitati cordis affectu. Ideo disce orare sæpius & recitare vel meditari devote in vita tua præfata verba, facies enim qualibet vice actum magnæ virtutis & meriti, & promptus evades, ad præstandum auxilium hac pia oratione multis morientibus & tibimet ipsi in mortis agone.

MODVS EXERCENDI actum contritionis ad imperandam peccatorum remissionem.

NOtandum, ad actum veræ contritionis quæ provenit ex charitate, requiritur ut homo poenitens & dolens propter Deum de offensa ipsius Dei, speret in eo & veniam petat cum proposito confitendi & satisfaciendi.

Quotiescunque igitur conscientia tua te reprehendet alicujus peccati

RELIGIOSORVM. 333

cari eliciens actum hunc, teque ad Deum convertens ore vel corde hæc vel huiusmodi verba dices.

Peccavi Domine miserere mei.

Post hoc noli perturbari metus & animi agitatione disceptans tecum, an tibi Deus pepercerit nec ne, hoc enim nihil aliud est, quam superbia, vexatio mentis, & laqueus diaboli. Ideo te libere committens in manus divinæ pietatis, prosequere bene operari, æquè ac si in nulla re peccavisses. Hunc actum contritionis comprehendimus in sequenti oratione, ut ea sæpius repetita, unicuique maior præbeatur occasio à Deo impetrandi multa, quæ per illum actum habentur bona, in quibus præcipua est remissio peccatorum (quantacunq; magnitudo sit eorum & multitudo) & huiusmodi remissio statim impetratur quamvis poenitens actu minimè tunc cōfiteatur, sufficit enim

cum.

eum habere propositum confiten-
 di, & contritionem perfectam iam
 dictam. Siquidem imperfecta so-
 la non sufficeret. Quanti sit mo-
 menti scire hunc actum perfectè,
 ex hoc intelligi potest. Quispi-
 am reus peccati mortalis repen-
 tino mortis discrimine corripitur,
 & Sacerdotem qui ipsi ministret sa-
 cramentum pœnitentiæ non ha-
 bet, tum per actum perf. Etæ con-
 tritionis salvatur, qui alioquin mo-
 riens perpetuò damnaretur. Cum
 igitur aliquis in perpetuo mortis
 articulo versabitur, tempusq; eum
 deficiet cōmodiùs animæ suæ con-
 sulendi, ad contritionem peccato-
 rum tunc necesse non est eum scru-
 tari conscientiam, sed sufficit ut
 doleat generaliter de peccatis an-
 teactæ vitæ, verumtamen si in il-
 la temporis angustia aliquod pec-
 catum singulare venerit in men-
 tem, dolendum erit ei etiam præ-
 cipue de illo, & hunc dolorem sive
 contri;

contritionem tam generalē quam particularem habendam sibi fore meminerit propter offensam DEI charitate summa dilecti, maximo amore dignissimi. Habebit pariter propoliturum accedendi ad sacramentum pœnitentiæ, si tempus dabitur, & firma fide ac spe in misericordia DEI veniam petet omnium peccatorum ore vel corde dicens.

Iesu miserere, Iesu miserere, Iesu miserere.

Vel quæcunq; alia verba, quæ tunc statim occurrent animo, aut sequentem orationem si memoriter sciat.

Hoc loco te horror quicunq; es, ad cuius manus DEI beneficio hoc scriptum pervenerit, ut dum hanc tibi vitam suppeditat Deus, exerceas te sæpius modo supradicto, in petendo misericordiam, & tuorum veniam peccatorum ab ipso Deo, id enim singulis vicibus utilitatem

liratem tibi magnam afferet, fieri
que promptior indies, ut possis ti-
bimet ipsi & alijs consulere, si a-
quando necessitasurgens postula-
verit.

ORATIO VEL ACTVS

Contritionis.

EA humilitate quâ possum ma-
jore, miser ego pœnitens & do-
lens de peccatis, quibus adhuc of-
fendi te Deum meum, creatorem
meum, benefactorem meum, qui
usque modo fuisti ergame tam mi-
sericors atque benignus, veniam
à te peto. Confirmo propositum
meum accedendi pie atque fre-
quenter, adiuvante te ad Sacramen-
tum pœnitentiæ, abstinendiq; po-
sterum cautius à peccatis & ab oc-
casione peccatorum. Domine
amo te, & nihil aliud amo sicut
te, nec etiam meipsum: Domine
Amo te ex toto Corde meo, & spe-
rans in tua summa bonitate, de-
precor te ut ignoscas mihi ad ho-

norem

VVM

eret, fies
possis ri
ere, si ali
s postula

RELIGIOSORVM 337

norem & gloriam tuam, sicut eti-
am omnibus qui aliquando me la-
serunt Ego propter Amorem tu-
um libenter ignosco, Amen.

Exercitium utile.

AD PURIFICANDAM

*animam quotannis, sumptum
ex pharetra divini Amoris, Ioan-
nū Landisbergij Carthusiani.*

sum ma
ens & do
adhuc of
creatorem
eum, qui
e tam mi
veniam
opositum
que fre
acramen
ndiq; po
& ab oc
Domine
mo sicut
Domine
eo, & spe
tate, de
ni ad ho
norem

Sunt (inquit ille) qui velut præ-
sentem mortem quotannis sibi e-
xercitio quodam præfigunt, seque
non aliter ac si jam forent moritu-
ri ad mortem parant, id que ad
quinque dies continuos.

Prima die meditantur pænas at-
que infirmitates mortem præce-
dentes atque horrorem mortis ad
quæ omnia se resignant.

Secunda die de peccatis suis co-
gitant, illa tanta diligentia atque
sedulitate confitendo, ac si post
confessionē statim forent moritu-
ri, ita-

P

ri, ita-

ri, itaque illam diem gemitibus & fletibus transigunt.

Tertia die ad sacram Eucharistiam quasi viaticum pro exitu huius exilij sumentes, quanto possunt fervore accedunt.

Quarta die pro unctione sancti Spiritus, qua illuminentur, atque emolliatur cordis eorum durities DEUM rogant assidue: & hoc faciunt quasi pro extrema unctione.

Quinta die DEO, ferventissime supplicant pro morte spirituali, qua Mundo & sibi ipsis perfecte moriantur, vivant autem DEO.

Singulis autem his diebus possunt applicari Psalmi & orationes congruæ nec non invocationes sanctorum, & tandem gratiarum actione pro omnibus beneficijs à DEO per totam vitam collatis.

Verumtamen quod attinet ad psalmos, orationes &c. quando quidem nil certi assignatum est si

tu le;

RELIGIOSORVM. 339

tu lector per temetipsum nescis,
quid hac in re tibi sit agendum,
consule confessorium, vel

Primo die pro defunctis pote-
ris orare ac pro ijs præcipue qui-
bus te plus debere cognoscis, &
pro ijs quorum morti interfuisti,
recitando pro ipsis officium defun-
ctorum, vel eisdem B. MARIE
Virgini commendabis ad ejus ho-
norem recitando pro eis Rosarium,
aut alia ex instituto Rosarij frater-
nitatis perficiendo.

Secunda die recitabis Psalmos
pœnitentiales aut orationes devo-
tas ad IESUM. Officium de S. Cru-
ce, de quinque vulneribus, ad ho-
norem sanctissimæ vitæ passionis
& mortis eiusdem.

Tertia die recitabis omnes psal-
mos graduales vel Rosarium B. V.

Quarta die recitabis Officium
Spiritus Sancti, & Officiū B. Mariæ
V. aut Officiū de æterna Sapientia.

Quinta die recitabis Hymnum

Te Deum Laudamus, Psalmum 90
Qui habitat, & Triagantica, nempe
Magnificat, Benedictus, Nunc
dimittis. Vel Rosarium cætera
confessario disponens.

Oratio.

D. THOMÆ AQVINATIS

Ordinis Prædicatorum, ad B.

V. Mariam ab omni Religioso dicenda.

O Beatissima & Dulcissima Virgo MARIA, Mater Dei, omni pietate plenissima, summi Regiæ Filia, Domina Angelorum, Mater omnium Creatoris, in sinum pietatis tuæ cōmendo hodie & omnibus diebus vitæ meæ corpus meum, & animam omnesque actus meos, cogitationes, voluntates desideria, locutiones, operationes, omnemque vitam finemq; meum, ut per tua suffragia disponar in bonum, secundum voluntatem dilecti Filij tui, Domini nostri IESU Christi

almum 99
rica, nem
us, Nun
catera d

NATIS
9, ad B.
i Re.

ima Vir
Dei, omni
ni Regis
n. Mater
um pie
& omni-
pus me-
ue actus
tates de-
tiones.
meum,
nar in
tem di-
i Iesu
Christi

RELIGIOSORVM. 341

Christi: Vt sis mihi O Domina
mea Sanctissima, adiutrix & con-
solatrix contra insidias & laqueos
hostis antiqui & omnium inimico-
rum meorum à dilecto Filio tuo
Domino nostro Iesu Christo, mi-
hi impetrare digneris gratiā, cum
qua potenter resistere valeam ten-
tationibus mundi, carnis, & dæ-
monis, ac semper habere firmum
propositum ulterius non peccandi,
sed in tuo, & dilecti Filij tui servi-
tio perseverandi. Deprecor te eti-
am Domina mea Sanctissima, ut
impetres mihi veram obedientiam
& veram cordis Humilitatem, ut
veraciter me agnoscam miserum
ac fragilem peccatorem & impo-
tentem non solum ad quodcunque
opus bonum, faciendum sed etiam
ad resistendum continuis impugna-
tionibus sine gratia & adiutorio
creatoris mei & sanctis precibus
tuis. Impetra mihi etiam O Do-
mina mea Dulcissima perpetuam

mentis & corporis castitatem, qua-
 tenus puro corde & casto corpore
 dilecto filio tuo, & tibi in tuo or-
 dine valeam deservire, obtine mihi
 ab eo voluntariam paupertatem
 cum patientia, & mentis tranquil-
 litatem, ut labores eiusdem ordinis
 valeam sustinere, & pro salute pro-
 pria & proximorum in eo valeam
 laborare. Impetra mihi etiam O
 Domina dulcissima charitatem ve-
 ram qua dulcissimum & dilectissi-
 mum Filium tuum Dominum no-
 strum IESUM Christum toto cor-
 de diligam, & te post IESUM su-
 per omnia, & proximum in DEO
 & propter DEUM, sicque de bono
 ejus gaudeam, de malo doleam
 nullumque contempnam, neque tem-
 merariè judicem, neque in corde
 meo, me alicui præponam. Fac eti-
 am O Regina Mater, ut dilectissi-
 mi filij tui timorè pariter & amo-
 rem semper in corde meo habeam,
 & de tantis beneficijs, mihi, non
 meis

meis
 colla
 de pe
 ram
 tentia
 mere
 Oro
 Mate
 torun
 vitor
 tholic
 sed tu
 dia m
 ritibu
 & i fi
 tua p
 pta,
 eo m
 eius d
 salvat

PR

IN
 TA

em, qua
corpore
tuo or
ine mihi
rtatem
ranquil
ordinis
ute pro
valem
tiam O
tem ve
lectissi
um no
ro cor
um lu
n DEO
e bono
bleam
que te
corde
fac eti
ectissi
amo
beam,
, non
meis

meis meritis sed tua benignitate
collatis, semper gratias agam, ac
de peccatis meis puram & sincere
ram confessionem & veram pœni
tentiam faciam, ut suam consequi
mere et misericordiam & gratiam.
Oro etiam ut in fine vitæ meæ tu
Mater unica, cœli porta, & pecca
torum advocata me indignum ser
vitorem tuum, à sancta fide Ca
tholica deviare non permittas,
sed tua magna pietate & misericor
dia mihi succurras & à malis spi
ritibus me defendas ac de benedi
cti filij tui gloriosa passione etiam
tua propria intercessione spe acce
pta, veniam de peccatis meis, ab
eo mihi impetra, atq; me in tua &
eius dilectione morientē, in viam
salvationis & salutis dirigas Am.

PROTESTATIONES

Quotidie facienda.

IN nomine Sanctissimæ TRINI
TATIS, Pa tris, & Fi lii. &
P 4 Spiritu

Spiritus ꝑ Sancti, protestor coram bene-
te gloriosissima Dei genitrice Ma-
RIA, te sancto Angelo DEI, cu-
stode meo, te Sancto N. N. Parro-
nis meis, & vobis sanctis omnibus
quod mori desidero & volo in e-
vera fide Catholica, quam sancta
Romana Ecclesia profitetur.

Protestor nunc pro hora mor-
tis meæ, quod credo omnes arti-
culos fidei & totam sacram scriptu-
ram, secundum expositionem Do-
ctorum Catholicorum.

Etiā nunc pro tunc detestor
& reprobō omnes hæreses & super-
stitiones à sancta Matre Romana
Ecclesia damnatas & reprobatas, &
gaudeo mori in hac fide.

Credo non proprijs meritis, sed
virtute passionis Iesu Christi ad
gloriam posse pervenire, quodque
alio modo nullus possit salvari, ni-
si merito dictæ Passionis.

Cognosco me multum offendi-
sse creatorem meum, à quo tot
bene-

tor coram beneficiis recepi, pro quibus Immē.
trice Ma- fas ei gratias, ago & ab omni crea-
DEI, cura tura cupio sibi famulatum præstari.
N. Patro Doleo ex corde nunc pro tunc
omnibus de omni offensa contra Dominum
olo in ei- ipsum & proximam meum qualiter
am sancti- cunq; commissa.

tur. Doleo de omni negligentia &
ora mor- omissione bene operandi, & con-
nes arti- temptu gratiarum à Deo meo mi-
in scriptu- hi datarum.

nem Do- Desidero recordari omnium
peccatorum meorum, ut de ipsis
deceffor- habere possim specialem contriti-
& super- onem.

Romana Doleo nunc pro illa hora, quæ
obatas, & non recordor de omnibus pecca-
tis, quæ commisi qualitercunque,
ritis, sed & quæ, si recordarer, confiterer Sa-
christi ad- cerdoti.

quodque. Doleo quod postquam de pec-
lvari, ni- catis à Domino veniam sum con-
secutus, recidivans ad eadem vel
m offen- similia vel majora sum reversus.

quo vol- Parco omnibus ob Amorem.
bene; P s Dei,

Dei, qui verbo vel facto mihi nocuerunt.

Paratus sum omnibus satisfacere quibus teneor, de omni re, de fama vel honore.

Protestor quod nec ad momentum temporis vivere affecto, nisi quantum divinæ placuerit pietati.

Protestor quod mori intendo absque omni desperatione, vana gloria de bonis operibus, & fidei dubitatione: quodque verè scio unam guttam Deifici sanguinis Domini mei in ara crucis effusam suffecisse in redemptionem totius humani generis.

Protestor quod in casu ubi ex pusillanimitate spiritus propter tremendum divinum iudicium cui de necessitate astare debeo, vel debilitate Rationis in aliquâ inciderem desperationem, aut fidei dubitationem (quod Deus avertat) totum nunc pro tunc, sana mente existens, revoco, casto, & pro non

rali

mihi no-

satisfac-

ni re, de

momen-

cto, nisi

pietati.

intendo

ne, vana

& fidei

erè scio

inis Do-

sam sus-

otius hu-

ubi ex

propter

ium cui

vel de-

incide-

ei dubi-

vertat)

mento

ro non

tali

tali facto habere volo, eo quod nō
discurtu libero, hoc ipsum eveniet.

His protestationibus præmissis,
sanctissima DEI genitrix, sancte
Angele DEI, custos meus, sancti
N. N. Patroni mei, & vos omnes
electi, vobis extremam meam vo-
luntatem & affectionem pro testa-
mento Animæ meæ commēdo,
ut super eas in extrema hora vitæ
meæ, fideles testes & protectores
sitis. Precorque vos ut unum la-
chrymosum intuitum & dolorosū
susprium ex innumeris doloribus,
quos in cruce pendens tribus horis
vivus, salvator meus habuit, mi-
hi obtineatis, ad mitigandum do-
lorosos meos singultus, quibus tunc
affligar. Teque mæstorum Advo-
catam humillime deprecor, ut me-
cum cond dividere velis in illa mea
angustia unum cordis tui Virginei
susprium, & mæstum intuitum,
ex innumeris quos sub cruce stan-
do suspirijs & lachrymis habuisti,
filium

filium tuum & redemptorem me-
um morientem intiendo: meque
tandem introducere digneris ad a-
mœna paradyſi loca, ubi lætaris in
perpetuum. Amen.

PROIESTATIO
SANCTI VINCENTII

Ord. Præd.

O Domine IESU Christe ego
quâvis indignus & miser pec-
cator, firmiter & puro corde & ore
ad plenum cōfiteor sanctam fidem
Catholicam, & omnes eius articu-
los, & sicut alma Mater Ecclesia
Romana prædicat, docet & tenet
sed cum multa Domine occurrant
pericula, & varia tentamēta, si for-
sit (quod absit) occasione ipso-
rum, aut in articulo mortis, aut
alias per alienationem intellectus,
ab ipsa sancta fide deviare, aut
alicui peccato consentire, prote-
stor nunc pro tunc & e contra co-
ram

coram tua sanctissima Majestate,
& tua gloriosissima Matre MARIA,
sancto Angelo meo cultore & Pa-
tre meo Divo Dominico, & omni-
bus sanctis, quod in hac sancta fi-
de Catholica, & in plenitudine fer-
voris ejusdem fidei, in sinu sacro-
sanctæ Matris Ecclesiæ, Matris
meæ, quæ nescit claudere gremiū,
redeunti ad te. sine consensu ali-
cujus peccati, volo semper vivere
& mori. Amen.

REMEDIA CONTRA

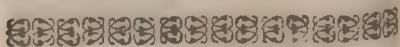
subitanæam & improvi-
sam mortem quotidie
adhibenda

IESVS Nazarenus Rex Iuda-
eorum Titulus Triumphalis de-
ferat nos ab omnibus malis, †
Sancte DEVS, † Sancte Fortis, †
Sancte immortalis miserere nobis
Signatum est super nos Lumen psal. 4:
vul.

vultus tui Domine: dedisti latitudinem in corde meo.

[Psal: 90.] *Et sagitta volante in die, à negotio per ambulante in tenebris: ab incurſu & dæmone meridiano libera me Domine.*

[Psal: 115.] *Dirupisti Domine vincula mea tibi sacrificabo Hostiam laudis & Nomen Domini invocabo.*

VT omnibus clarè conſtet, quod vita monaſtica, & trium votorum obſervantia. ſit apertè fundata in ſacra Scriptura immò ipſius Chriſti Salvatoris luculenta doctrina & non (ut hæretici obgannunt) eſſe inventiones, ſuperſtitiones & doctrinas humanas. Deniq; ut quilibet Religioſus, tanto magis ſuam obligationem agnoſcat, quanto apertius per eloquium ſacra Scriptura, & doctrinam Chriſti, ſe ſe obſtrictum agnoſcit, ad religioſam vitam inſtituendam, & vota ſua ſervanda quæ diſtinxerunt labia

ejus

RELIGIOSORVM. 351

ejus, juxta illud: Vovete & reddite Pj. 75.
Domino Deo vestro.

Placuit quadam loca, & testimonia
sacra scriptura, & dictorum Christi. hic
breviter subiungere, & ad oculum de-
monstrare; ut promptius quisq; vocatio-
ni sue, & professioni satisfaciat, & ad
perfectionē tendat ad quam Christus nos
hortatur, dicens. Estote ergo perfecti, Mat. 9.
sicut & Pater vester cælestis perfe-
ctus est. Maxime cum nobis ipsa vita
& doctrina Christi Salvatoris, tanquam
clarissimum speculum esse debeat, in quo
defectus nostros aperte cōspiciamus agno-
scamus; & verū Christianū virtutibus
exornemur.

DOCTRINA CHRISTI de Vita Religiosa.

CHRIStus Salvator noster
tria Religiosorum vota non
solum verbis suasit & docu-
it, sed suo exemplo comprobavit
& declaravit.

Nam

*De casti-
tate.*

Nam castitatem coluit, qui de Virgine natus, & carnis delicias ac voluptates abhorrens, virginitatem servavit, laudavit & extulit, dicens: *Sunt eunuchi, qui seipso castraverunt propter regnum cælorum: qui potest capere capiat.* Qui sunt illi Eunuchi? nisi Religiosi, quia sua sponte & libera voluntate respicientes nuptias & uxores, castam vitam eligunt amore Dei sui? Nam (inquit Apostolus Paulus) *qui sine uxore est sollicitus est quæ Domini sunt: qui autem cum uxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divisus est.* Habes ergo rationem, cur castè viuentes aptiores sint ad servitium & obsequium Dei.

De paupertate.

2. Cor 8.

An non similiter Paupertatem coluit & docuit, qui cum dives esset, pro nobis egenus factus est, ut non haberet ubi caput suum reclinarer? sed audi, quomodo suis sequacibus etiam hanc voluntariam paupertatē suaserit. *Si vñ* (inquit)

perse-

*perse-
hale-
saur-*

*Ch-
hun-
sele-
seme-
tem-
solu-
ria-
subd-*

*Voc-
sum-
quie-*

E-

*han-
mili-
bili-*

*vos a-
me s-
tate-*

*vult-
seme-
se qu-*

, qui de
delicias
virgini-
& extu-

qui seipso
coelorum:

Qui sunt
si, quia
tate re-

, castam
ui? Nam
sine vo-

sunt: qui
us est qua
uxori, &

tionem,
s sint ad
ei.

ertatem
dices el-

us est, ut
m recl-

o suis se-

antariam
(inquit)

perse-

perfectum esse, vade, vende omnia que *Matt. 19*
habes, & da pauperibus, & habebis the-
saurum in calo, & veni sequere me.

Tertio denique, an non idem *De obedi-*
Christus Dominus obedientiae & *entia.*

humilitatis perfectum simulacrum
sele nobis exhibuit? *Qui humiliavit Phil. 2*

semetipsum, factus obediens usque ad mor-
tem, mortem autem crucis. Et non

solum Deo Patri, sed Ioseph & Ma-
riae, testante Evangelista: Et erat *Luc. 2*

subditus illis.

Et ad sui imitationem nos pro-
vocans, ait: *Discite à me, quia mitis* *Matt. 23*

sum & humilium corde, & invenietis re-
quiem animabus vestris.

Et ut Superioribus promptam

hanc obedientiam cum omni hu-
militate exhibeamus, eorum ita-

biliendo auctoritatem dicit: *Qui Luc. 10*

vos audit, me audit; qui vos spernit,
me spernit. Un de propriam volun-

tatem docet esse abnegandam: *Qui Luc. 9*

vult (inquit) venire post me, abneget
semetipsum, & tollat crucem suam, &
sequatur me. *Vide.*

Videtis ergo ubi sit fundata trium Votorum essentialium observantia, & quis sit Auctor vitæ moralitæ?

Religio Sed dicit aliquis: Valdè difficilis & molesta, hæc doctrina & observantia Religionis. Factor equidem: sed hæc via salutis, quæ tendit ad astra, quam Christus ipsemet ingressus est, & pleriq; omnes

Ps: 117. Sancti & Beati *Hæc enim porta Domini, iusti intrabunt per eam.* Hancque angustam portam & arctam viam Christus demonstravit & docuit, quando dixit. *Intrate per angustam portam: quia lata porta & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Angusta verò porta & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.*

Matth: 7. *Angustam portam: quia lata porta & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Angusta verò porta & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.*

Nolite ergo mirari, O Religiosi, nolite turbari, vel indignari, si obedientia subinde vobis gravis, si paupertas, si jeiunium, abstinentia, carnis

ndata tri-
m obser-
vitæ mo-
dè diffici-
na & ob-
tor equi-
quæ ten-
istius ipse-
q; omnes
porta Do-
Hanc
arctam
vit & do-
e per an-
ta & pa-
ditionem,
am. An-
est, quæ
qui in-
ligiosi,
nari, si
ravis, si
tinētia,
carnis

carnis maceratio, Spiritus mor-
tificatio, durus lectus, nocturnæ
vigiliæ, disciplinæ, silentium, re-
prehensio, & punitio, & qualiscū-
que Ordinis vestri austeritas, mo-
lesta, dura & aspera & difficilis esse
videatur : quia hæc illa angusta
porta & arcta via est quæ ducit ad
vitam, quam Christus vobis pro-
posuit, quam pro securitate spon-
tanè elegistis, & status professio-
nis vestræ à vobis exigit, & hic cer-
ta vobis salus.

Non enim otiosis, tepidis, &
negligentibus. (multo minus mū-
danis, carnalibus, & voluptuosis)
promittitur regnum DEI; sed la-
borantibus, vincentibus & susti-
nentibus. Nam, Christo attestan-
te, Regnum celorum vim patitur, & *Man: II.*
violenti rapiunt illud. Id est, Regnū
celorum, per varias molestias, dif-
ficultates, labores, & sudores, per
humilitatem, patientiam, pœnitē-
tiam, carnis afflictionem & mor-
tifica-

tificationē obtineretur & acquiritur.
Act: 14. Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Et nulus coronabitur, nisi qui legitime certaverit. Quare (inquit idem Apostolus) semper mortificationem habete in corpore vestro circumferentes, ut & vita Christi in corporibus vestris manifestetur. Videtis Christi vitam nobis esse imitandam & moribus exemplandam?

1. Pet: 2. Christus enim (inquit Apostolus Petrus) passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia ejus.

Hinc toties Salvator ipse nos invitavit ad ferendam crucem, ad ferendam pœnitentiam. Pœnitentiam, inquit, agite, & appropinquabit Regnum cœlorum. Et iterum: Pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis. Et qui non accipit crucem cruciatam, & sequitur me, non est me dignus. Quare multum aberrant, & eorum salus graviter periclitatur.

RELIGIOSORVM. 357

qui religionem ingressi, libertatē
quærent, voluptates & corporalia
commoda sectantur, honores am-
biunt, propria affectant. Quid
enim hoc aliud est, quàm latam
portam & spaciosam viam ingredi,
quæ ducit ad perditionem? Quod
cùm in hominibus sæcularib⁹ eti-
am sit damnabile, quanto magis
in Religiosis?

Multo ergo melius saluti suæ
consultant illi Religiosi, qui divi-
tijs omnibus & delitijs hujus sæ-
culi contemptis, Deo tantum pla-
cere & servire student. Potiùs eli-
gentes, in humilitate, sobrietate,
asperitate, paupertate, castitate, &
obedientia, brevem vitam transi-
gere, & ad vitam trāsire æternam;
quàm hic delitiosè, pomposè, de-
licatè & gulosè, vivere: & postea
mortem subire æternam, atque
in infernalibus flammis in perpetuū
cruciari: Sic enim dicit scriptura:
Quæ de vobis poterit habitare cum igne Isa; 33;
devo.

*devorante? & qui habitabit ex vobis
cum ardoribus sempiternis?*

Hac ratione moti tot nobiles
divites, potentes & Principes, tam
innumeri homines, sua omnia de
serentes, vana gaudia & carnis il
lecebras cōculcantes; ad crucis ve
xillum & Religionis portum Chris
sti amore cōvolarunt: vitam aspe
ram & rigidam sæpe ducentes, ut
animas suas hic salvas facerent,
& æterna supplicia ac tormenta e
vaderent.

Hinc tot præclari Sancti, Viri
perfecti atque gloriosi, ex diversis
Ordinibus & Religionibus usque
ad hanc diem prodierunt. Felices
ergo jam illi, & terque quaterque
beati, quos ipse D e u s jam summa
gloria & honore coronavit, & pro
eorum meritis, laboribus ac virtu
tibus mercedem copiosam redditum, a
Ut nullus merito à vita Religiosa
& monastica, ac Dei servitio ab
horrere debeat, tametsi ibi multates, nu
dura

it ex vobis
nobiles
cipies, tam
omnia de
carnis il
crucis ve
um Chri
tam aspe
centes, ut
facerent
menta e
dura & aspera prima fronte appare-
ant: quia Amor Dei, & merces pro-
missa, ea ipsa levia & suavia red-
dunt. Vt meritò Christus dixerit:
Iugum meū suave est, & onus meū leve. *Matt: 11:*

Vis scire quantam mercedem
& gloriam Christus Dominus suis
sectatoribus hic & postea repro-
mittit. Eandem planè quam Bea-
to Petro & reliquis Apostolis re-
promisit. Cùm enim Petrus dixit
se Christo: *Ecce nos reliquimus om-
nia, & secuti sumus te; quid ergo eris
nobis?* Protinus asseverando promi-
sit; *Amen dico vobis, quod vos qui se-
cati estis me, in regeneratione, cū n se-* *Mass: 19*
derit Filius hominū in sede maiestatis
sue, sedebitis & vos iudicantes duode-
cim tribus Israel.

Ne verò dicat quis, tantum du-
decim Apostolis hoc esse promis-
sum, audi quid illis ulterius pro-
mittat, qui domum Parentū cōsor-
tium fratrum & sororum deferen-
ti multates, nuptias & vxores, eius amo-
re re-

*Merces
promissa
bonis Re-
ligiosis.*

se respuentes, divitias & possessiones contemnentes, propterea monasteria ingrediuntur & Religiosi fiunt: sequitur in Christi promissione: *Et omni qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut Patrem, aut matrē, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet* (Addit Luc.) *etiam in hoc tempore, & in seculo venturo vitam aeternā.*

Fatentur hoc plerumque boni Religiosi, quod etiam in hoc seculo & in hac vita multo plura recipiāt sine cura & solitudine, quam reliquerunt in mundo cum mille curis & anxietatibus: sicque cum magna consolatione futuram promissionem præstolantur. Cujus consolationis satis expertus S. Bernardus sic loquitur. Vos mundani videtis quidem nostros labores consideratis nostras afflictiones externas ac cruces, & exhorrescitis. Sed non aspicitis ad nostrasunctiones nec attenditis ad nostras consolationes.

solationes internas Spiritus Sancti. Quod verissimum esse, testantur cum S. Bernardo, omnes Monasticæ disciplinæ observatores. Nam quanto quis magis affectum abstra-
N.B.
 xerit à creaturis, propter DEUM: tanto pluribus diuinis consolati-
 onibus in animo fruetur.

Et ut scias quòd peculiarem glo-
 riam & mercedem Religiosis suis
 addicat Deus in futurum, audi quæ
 eis per Prophetam longè antè pro-
 misit. *Hæc dicit Dominus Eunuchis Isa. 65.*
 (intellige qui seipsos castraverunt
 propter regnum cœlorum;) *Qui cu-
 stodierint sabbata mea (id est, in meo
 cultu & obsequio continuè se oc-
 cupaverint;) & legerint quæ ego vo-
 lui; scilicet obedientiam, pauper-
 tatem, castitatem; & tenuerint sæ-
 dus meum (quod per professionem
 fecerunt;) dabo eis in domo mea & in
 muris meis locum, & nomen melius à fi-
 liis & filiabus: nomen sempiternum da-
 bo eis, quod non peribit.* Audis me-
 liorem

liorem mercedem & maiorem gloriam præ reliquis fidelibus Religio-
Matt. 5. sis addidit? *Gaudete ergo & exultate quoniam merces vestra copiosa est in calu-*

Sed ut quis summam illam mercedem & coronam gloriæ assequatur, non sufficit, externo habitu religiosum esse, sed observantia trium votorum planè necessaria est. Denique humilitatis, mansuetudinis, patientiæ, cæterarumque virtutum exercitium: ac præcipue generis charitatis, Dei & proximi. Quæ est omnium virtutum Regina & forma: Sine qua nihil prode-
Charitas Religio, vel summa austeritas virtutis, vel quodcumque aliud opus bonum. Ut testatur S. Paulus, & fu-

Religiosis maxime necessaria se tractat priori sua Epistola ad Corinthios, Capite 13. Vnde fideles ad virtutum exercitiū excitans, hanc super omnes alias extollit, dicens; *Induite vos ergo, sicut electi Dei, sancti & dilecti, viscera misericordie, benignitatem, humilitatem, non odiam,*

ioiorem glo
us Religio
& exultati
est in calu
illam mer
asseque
habitu re
vantia tri
essaria est
ansuetudi
mque vit
æcipue ge
& proxima
m Regina
nil prodest
teritas vi
opus bo
ulus, & fu
pistola ad
Vnde fide
i excitans
extollit
sicut electi
misericor
tem, modo
stiam,

stiam, patientiam, supportantes invicem
super omnia autem hac, charitatem ha
bere, quod est vinculum perfectionis.
Idem inculcat Apostolus Petrus:
Super omnia (inquit) in vobismetipsis
charitatem continuam habete, quia cha
ritas operit multitudinem peccatorum. 1. Pet. 4.

Imò Christus Dominus in ulti
ma sua cœna quam seriò hanc cha
ritatem nobis cômendavit? Nam
præcipiendo dicit: Hoc est præceptũ
meum, ut diligatur invicem. Et ex eo Ioan. 15.
signo maximè voluit ut eius disci
puli & sequaces dignosceretur, di
cens: In hoc cognoscent omnes, quòd Ioan. 13.
discipuli mei estis, si dilectionem habue
ritis ad invicem.

Hinc omnes fundatores Ordini
um, & Religionum institutores,
in suis Regulis & statutis præcipuè
hujus charitatis rationem & curã
habere voluerunt. Vnde S. Aug. S. Aug. in
stinus in sua Reg. sic incipit: Antequam Reg.
omnia, fratres charissimi, diligatur
Deus, deinde proximus: quia ista

Q. 2. præce.

S. Hieron. præcepta sunt principaliter nobis data. Et verissimè dixit S. Hieronymus claustris & monasterijs. Si ne charitate, monasteria sunt tartara, & habitantes in eis sunt demones: porro cum charitate, monasteria sunt Paradisus in terris, & commorantes in ipsis sunt Angeli.

Quare nulla vitia Religiosis magis vitanda, quàm quæ huic charitati & dilectioni contrariantur: ut pote discordiæ, contentiones & rixæ, odium & invidia, rancor & livor: quæ vitia tanquam venenû pestiferum sunt fugienda, quia pacem auferunt, & charitatem necant. Ea autem sectanda & amplexanda, quæ pacis & dilectionis: ut sic Filij Dei, discipuli Christi, & veri Religiosi nominemur & simus, & tandem promissionum quoque ejus mereamur esse participes, & bonorû operum mercedem & gloriam consequamur in cœlis.

Sed non omnibus ista spes & conso-

consolatio. Nam mali & perversi
 Religiosi, qui nullam suæ professi-
 onis, vocationis & salutis rationē
 habent: sed discoli, incontinentes,
 protervi, contumaces, rebelles, fi-
 desfragi ac operarij iniquitatis ex-
 istunt, justam habent damnatio-
 nem, quia fidem suam irritam fe-
 cerunt. Graviter talibus Domi-
 nus comminatur, eosque perstrin-
 git cum Scribis & Phariseis hypo-
 critis, quando dicit: *Va vobis scribae*
& pharisei hypochrita, quia similes estis
sepulchris dealbati, quæ à foris apparent
hominibus speciosa, intus vera plena sunt
ossibus mortuorum & omni spurcitia: sic
& vos à foris quidem pareris hominibus
justi, (id est, ex habitu tantum Re-
ligiosi) intus autem pleni estis hypo-
critis & iniquitate.
 Tales hypocritas egregiè descri-
 bit S. Bernard⁹ Hypocritæ (inquit)
 volunt esse humiles sine despectu,
 pauperes sine defectu bene vesti-
 ti sine sollicitudine: delicatè pasci
 sine

i. Ti. 5i

Gravis
censura &
comminatio in ma-
los Religi-
osos.

Mat: 23a

S. Ber.

sine labore: alijs adulantes, alijs
 detrahentes: mordaces ut canes,
 dolosi ut vulpes, superbi ut leones.
 Volunt esse, iudices sine authorita-
 te sine vitu testes, falsi accusatores,
 & omni veritate carentes. Hæc
 ille quàm verissimè: solent enim
 tales malè & scandalosè viventes,
 alios piè & religiosè vivētes teme-
 rariè judicare, eos vocantes & cal-
 lumniantes esse hypocritas, cùm
 ipsi verè tales sint. Hoc autem pro-
 venit (ut inquit Sanctus Thomas)
 ex eorundè superbia & invidia, qua
 solent etiam bona in malam partem
 interpretari, & occulta temerariè
 judicare. Quod gravissimum est
 peccatū (inquit D. Thomas) quia
 non solum sibi usurpant quod to-
 lius Dei est, sed & alios à pietate &
 bonis operibus retrahunt, dum ti-
 ment hypocritæ appellari. *Peccate*
tem vobis (inquit Dominus) *Scribae*
& Pharisei hypocritæ, qui clauditis Ra-
gnum cælorum ante homines; vos enim

*S. Tho: in
opus.*

Math: 23.

ntes, alijs
ut canes,
ut leones.
authorita-
cusatores,
res. Hac
lent enim
viventet,
res teme-
ntes & ca-
ras, cum
utem pro-
Thomas)
vidia, qua
am parit
emerarie
mum est
as) quia
quod lo-
prietate &
dum ti-
Va au-
s) Scriba
uditu Re-
vos enim
non

non introitū, nec introeuntē finitū in-
trare. Hoc faciunt illi perversi
Religiosi, qui nec religiosē volunt
vivere, nec alios patiuntur benē
vivere, aut religiosam vitam ducere.
De quibus etiam conqueritur
apud Prophetam, ubi dicit: *Quid Hier: 17.*
*est quod dilectus in domo mea fecit sceler-
era multa* Quasi diceret, illi qui
tanquam filij dilecti esse debuerāt,
& in Religione ac monasterio piē
ac sanctē conversari; omnibus lese
vitijs & sceleribus coinquinantur,
nullo pacto vel voto servato.

Quod iisdem impropere, quā-
do dicit: *Confregisti jugum meum ru- Hier: 48.*
pisti vincula mea (nimirū Religionis
vota) & dixisti, *Non serviam*: hoc
est, Non curo divinum cultum vel
divinū Officiū non curo cōstitutio-
nes Ordinis vel statuta majorū, no-
lo ijs ac quiescere vel obedire
Hoc multi verbis si non dicant
factis tamen ostendunt. Sed qua-
le peccatum est istud? Audi Pro-
phetam *1. Reg: 14*

phetam Samuelem loquentē. Quasi peccatum ariolandi est, repugnare; & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Melior est autē obediētia quàm víctima.

Detestandi ergo tales Religiosi, qui deteriores sæpè fiunt in Religione, quàm unquam fuissent in seculo. Vnde de talibus dicit D. August. Sicut non inveni meliores, quàm qui in monasterio profecerunt; sic non expertus sum deteriores, quàm qui in monasterio defecerunt. Et D. Gregorius: Nemo in Ecclesia amplius nocet, quàm qui perversè agens, nomen & ordinem sanctitatis habet: nam delinquentem redarguere, nemo facile præsumit, & in exēplum culpa vehementer extenditur: quando, pro reverentia ordinis vel dignitatis peccator honoratur. Et D. Hieron: Nulla in mundo tam crudelis bestia, quàm malus monachus vel malus sacerdos: nam corrigi non patitur, nec veritatem sustinere valeat.

S. Aug.
Epi: 137.

S. Greg.
in Pastor.
1. Parte
cap: 2.

S. Hier.

Et

Et quod magis dolendum & deplorandum sit, quod integra monasteria subinde reperiantur, ubi monastica disciplina planè collapsa sit, omnisque eversa Religio, ut omnes ibidem corrupti moribus & malæ vitæ reperiantur: Crumena proptia æque instructi, ac ipsi sæculares, quasi nunquam votum paupertatis fecissent, ita proprijs cōmodis & lucris inhiantes. Multi quoque in verbis & moribus ita leves & obscæni, ut nullo castitatis voto obstricti appareant. Multi de obedientia Deo dicata ita parum solliciti, ut suis Superioribus interdum potius dominentur quam obtemperent. Multi denique quibus religionis, præter nomen & habitum, nihil in ipsis appareat. Sicque magno cū scandalo & offendiculo multorum, vivunt in Religione: suæ vocationis & professionis prorsus immemores, eo quod tantum libertatem laxioris vitæ

*Prætorum
Religiosorum
corruptela &
depravati
mores-*

Q s

quæ-

quærant; à divino cultu & officio publico se absentare gaudent; Delicatum cibum & potum non tantum affectant, sed etiam ad superfluitatē sese ingurgitant: vestimenta non minus pretiosa, quam curiosa, sibi comparant. Sæcularia solatia & cōsortia exquirunt: nugis, fabulis, vaniloquijs delectantur; & tandem execrandis vitijs & criminibus assuescunt. Et quod deterius est, ita ijs indurescunt, ut vis aliqua spes emendationis, correctionis vel sinceræ pœnitentiæ in ijs appareat; quasi in reprobum sentum jam dati & à Deo derelicti.

Vtinam mundus hos sibi servasset? ut quid enim monasteria incolunt? terram sanctā calcāt? Quare tales eleëmofynas Bonorū devorāt? Quare Angelica gymnasia spiritalis exercitij, delitijs carnalib⁹ contaminant? Quare mundo ejusque pompis, & vanitatibus, sponte in religione renuntiarunt, & tria vota

Solen

& officio
lent; De
non tan
ad super
vestimē
am curi
claria fo
; nugis
atur; &
& crimi
d deteri
, ut vis
, corre
entia in
robura
erelicti
i serva
ia inco
Quare
evorati
piritu
b^o con
ejusque
nte in
ia vota
Solen

Solenniter emiserunt. si ea mini
mè servare non intendāt? Saltem
simplicem gehennā in seculo ma
lè viventes sibi comparassent; ubi
jam duplici gehennæ supplicio, in
monasteriis scandalosè viventes,
se reos faciunt. *Sed vā homini illi, per Matt. 18;*
quem scandalum venit, inquit Chri
stus. Maxime ergo illis horri
cum vā, & gravis condemnatio,
qui cum alijs deberent præluce
re bonis exemplis, ac pijs moribus,
potius prava sua vita, plerosq; of
fendunt.

Sed meritò tales puniuntur, hic
& postea: quia hic infames & de
specti, & subinde in magna rerum
penuria & egestate constituti; cum
è contrario boni, reformati ac ve
ri Religiosi, in magno honore &
respectu habeantur, & omnibus re
bus necessarijs abundant. Quod
Dominus apertè apud Prophetam
prædixit. De bonis enim in pri
mis sic loquitur: *Ecce servi mei co-* *Isai 65q*
moderant

medent & bibent: id est nulla eis de-

*Benedi-*erunt necessaria. *Ecce servi mei la-*
*dio bino-*tabuntur, & laudabunt *præexultatione*
*rum Reli-*cordia: id est, hilari ac læto animo
gioso rum

servient Deo suo, pro omnibus be-
 neficijs, & quod videbunt sese in
 magno respectu & honore haberi
 apud Deum & homines. Sed econ-
 verso, de malis loquitur Religiosis:

Maledi-
ctio malo-
rum. *Vos autem esurietis & sitietis*: id est,
 in penuria & egestate eritis. *Vos*
confundemini, & vos clamabitis præ do-
lore cordis, & ululabitis. id est, Eri-

tis viles & contemptibiles. & præ-
 amaritudine deplorabitis statum
 & conditionem vestram. Hoc ita
 fieri, ipsa nos experientia docet.
 Ut verissimum sit quod S. Thomas
 habet in suo Hymno: *Visita nos, si-*
cut te colimus: quasi diceret, Ita nos
 Deus suis beneficijs & consolatio-
 nibus, visitat magis vel minus,
 prout plus vel minus ferventes in
 ejus obsequio nos exhibemus.

Nec mireris in S. Religione, &
 sub

sub habitu pietatis, subinde reperi-
 ri malos & perversos, discolos &
 immoreros falsos fratres & fictos
 Religiosos. Quia mali hic bonis in-
 termixti sunt, hædi ovibus, zizania
 & palea tritico: ut nihil purum &
 nō coinquinatū hic reperire liceat.

*Mali hic
 semper bo-
 nis inter
 mixti.*

In fine autem mundi, hædi ab
 ovibus separabuntur, zyzania &
 paleæ comburentur igne inextin-
 guibili, & triticum purum in cœle-
 sti horreo collocabitur, & boni ab
 omni societate malorum immunes
 erunt.

Ineptè ergo agunt illi, qui ita fa-
 cile scandalizantur. si quem vide-
 rint Religiosum delinquentem, vel
 pravam moribus, & ex eo de alijs
 omnibus malè sentiunt & suspicā-
 tur. eosq; temerariè judicant. Qua-
 de re egregiè disserit D. Augusti-
 nus. Cum aliqua maritata (in-
 quit) invenitur adultera, vos viri
 non propterea projicitis vxores
 vestras, nec accusatis matres ve-
 stras:

Epist. 137.

*Nec Reli-
gio est cō-
temnēda,
nec Vita
monastica
despicien-
da propter
aliquorū
malum &
tam.*

stras tanquam adulteras. Cum
autem de aliquibus qui sanctum
nomen profitentur, aliquid crimi-
nis vel falsitatis sonuerit, vel veri-
patuerit, instant, fatagunt, ambi-
unt, ut de omnibus hoc credatur.
Idemque paulò infrā: Quantumli-
bet vigeat disciplina domus meæ,
tamen homo sum, & inter homi-
nes vivo: nec mihi arrogare aui-

deo, ut domus mea melior sit quàm
Arca Noe, ubi inter octo homines
reprobis vnus inventus est: aut
melior sit quàm domus Abrahæ,

Gen: 21. ubi dictum est: *Eijce ancillam & fi-*
35. & 49. *lium ejus:* aut melior sit quàm do-
mus Iaac, cui de duobus dictum
est: *Iacob dilexi, Esau odio habui:*
aut melior sit, quàm domus ipli-
us Iacob, ubi lectum patris filius
incestavit: aut melior sit quàm do-
2. Reg. 13. mus iplius David, cujus vnus fili-
15. us cum sorore concubuit, & alter
filius contra patris mansuetudinē
rebellavit: aut melior, quàm co-
habita-

RELIGIOSORVM. 375

habitatio ipsius Domini Christi, in qua undecim boni perfidum & furem iudam tolerarunt; aut melior sit postremò, quam cœlum, unde Lucifer & Angeli ceciderunt.

Denique ad extremum ita Religionis causam tuetur S. Augustinus, ut ostendat (etiamsi ista effugere non possit) quanta tamen sit ejus dignitas ac splendor; ubi tot boni, sinceri, sancti ac perfecti Religiosi reperiuntur. Etsi (inquit) contristamur de aliquibus purgamentis, consolamur tamen etiam de pluribus ornamentis.

Vnde Divus Bernardus egregiè. S. Ber.
Religionē describit, dicens. Monastica disciplina. illa est quæ cervicem submittit, deponit supercilia, componit vultum, ligat oculos, cohibet cachinnos, moderatur linguam, frænât gulam, sedat iram, format incessum, totumque hominem cōpositum facit, & perfectum reddit.

Deni.

Magna Denique quandam insignem fa-
disparitas cit disparitatem: inter statum Re-
inter sa- ligiosum, & statum mundanum.
eram Re- In Religione siquidem homo.
ligione &
mundum.

Vivit purius.

Cadit varius,

Surgit velocius,

Incedit cautiùs.

Purgatur citiùs,

Quiescit securiùs,

Irrigatur frequentiùs.

Moritur confidentiùs,

Remuneratur copiosiùs,

In mundo autem homini.

Immunda sunt omnia,

Ruina frequens,

Tarda resurrectio,

Incauta conversatio,

Crebra inquinatio,

Periculosa quies,

Rara irrigatio,

Mors expavescenda,

Merces dolorosa.

Quis

RELIGIOSORVM. 377

Quis hic non videt, quanta bona præstet status religionis, & quanta media præbeat salutis.

Vnde S. Franciscus sic solet *S. Franci* suos, animare. Fratres dilectissimi magna promissimus, sed maiora promissa sunt nobis; servemus hæc suspiremus ad illa. Voluptas brevis, Pæna æterna, modica passio: gloria infinita.

Excellentissimus itaque & felicissimus est status Religiosorum, qui tanta bona præstat: ad perfectionem, ad sanctitatem homines ducit, & ad summam beatitudinem extollit.

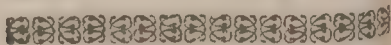
Quam tamen ut quis assequatur, non sufficit ad tempus benè *De perse-*
& piè vixisse, & religiosè cōversa- *verantia,*
tum fuisse: sed ipsa denique perseverantia necessaria est: sine qua nullus coronatur. Nam finis co- *Luci 10.*
ronat opus. *Qui enim perseverave-*
rit, usq; in finem, hic salvus erit, in-
quit Christus Salvator.

Nemo

Luci 9. Nemo autem mittens manum suam
ad aratrum, & respiciens retro apertum
est Regno Dei.

Sed estote fideles usque ad mortem.
(inquit Dominus) & dabo vobis coronam
vitæ.

Ecclesi 1. Igitur serviamus illi, in sanctitate
& iustitia coram ipso, omnibus diebus
nostris.

ORATIO ANTE STH.
dium.

S. THOMÆ AQUI-
NATIS ANGELI-
ci Doctoris.

CREATOR ineffabilis, qui de
Thesauro sapientiæ tuæ tres
Angelorum Hierarchias annotasti,
& eas super cælum Empyreum mi-
ro ordine collocasti; atque univer-
si partes elegantissimè disposuisti.
Tu inquam qui verus fons luminis
& sapientiæ diceris, atque super-
eminens

mine
gner
bras,
cem
vens
carum
qui lin
tas lin
in labi
tionis
gendi
tatem,
liratem
loquen
gressun
gas egr
verus l
& regn

AD
pien
da

A Nim
Ano

minens principium, infundere digneris super intellectus mei tenebras, tuæ radiū claritatis, duplicem in qua natus sum, à me reuolvens privationem & tenebras, peccatum scilicet & ignorantiam. Tu qui linguas infantium facis disertas linguam meam erudias, atque in labijs meis gratiam tuæ benedictionis infundas, da mihi intelligenti acumen, retinendi capacitatē, addiscendi modum & facilitatem, interpretandi subtilitatem, loquendi gratiam copiosam. Ingressum instruas, progressus dirigas egressum compleas; Tu qui es verus DEUS & homo. Qui vivis & regnas DEUS, Amen.

SALVATIO

AD ÆTERNAM SAPIENTIAM quotidie dicenda B. Henrici Susonis

Ord: Prædic:

Anima mea desideravit te in nocte, sed & spiritu meo in præcor-

præcordijs meis de mane evigilavi
 ad te O Præclarissima sapientia,
 petens ut desiderata præsentia tua,
 cuncta nobis adversantia remo-
 veat, penetralia cordis nostri sui
 multiformi gratia perfundat, & in
 Amore tuo vehementer accendat.
 Et nunc dulcissime Domine Iesu
 Christe, ad te diluculò consurgo,
 teque ex intimo cordis affectu sa-
 luto. Millia quoque millium ce-
 lestium agminum tibi ministran-
 tium te ex me salurent, & decies
 millies centena millia tibi assiten-
 tium te ex me glorificent, Univer-
 salis etiam Harmonia omnium
 Creaturarum, te ex me collau-
 det, ac nomen tuum glori-
 osum protectionis nostræ
 Glypeum benedicat in
 sæcula, Amen.

FINIS

FIN

ÆT

An

Quam

Quam

O

Quid a

Qui

Cogito n

Am

Cogito u

munda in

usq; ad ej

nnate ad

O Æ

Qui pas

men

RELIGIOSORVM 381

FINIS CORONAT OPVS

Finiat & coronet libellū.

ÆTERNITAS QVÆ

sine fine.

Annos æternos in mente habui.

Psal. 76.

O ÆTERNITAS.

Quam rarò versari in mentibus hominū.

Iterum dico.

Quam rarò versari in mentibus nostrū.

ÆTERNITAS.

O Æternitas heu Æternitas.

Quid dicam? aut quomodo dicam?

Quis exprimat? Qui concipiat?

Quid sit

ÆTERNITAS.

*Cogito mille annos, cogito millies mille
Annos.*

*Cogito tot annorum millia, quot sunt mo-
menta in toto tempore à condito Mundo,
usq; ad ejus consummationē, Et de Æter-
nitate adhuc nihil habeo.*

O Æternitas heu Æternitas.

*Qui poterit par esse æternitati in Tor-
mentū?*

Volo

Volo dicere, & nescio dicere: Quam diu
Deus erit Deus, tamdiu durabunt tota
menta.

Quam diu hoc erit?

*Æternitas, Æternitas, Æternitas, non
est ffari, non est concipere non est in-
venire istud.*

Quam diu.

O *Æternitas heu Æternitas Æternitas.*
O Deus hic ure, hic seca, hic non par-
cas, ut in *Æternum* parcas.

Ne pagina vacua remaneat.

VITA VENERABILIS

Patris Fratris Bernardi Paxilli.

Pater Frater Bernardus Paxillus
primùm institutum Canonico-
rum Regularium, sanctissimi se-
pulchri Domini Hierosolymitani
am plexus, postmodum in maturi-
tate Ordinem Prædicatorum in-
gressus, totum se ad austerioris vite
observantiam contulit. Carnes re-
cto Religionis tempore nunquam
edebat, piscibus rarissimè vescen-

tur

RELIGIOSORVM. 383

tur solis iusculis & oleribus cōten-
tus. In choro noctu diuq; assidu-
us aspero cilicio pro tunicella ute-
batur: disciplinis adeo acriter
corpus suum flagellabat, ut sæpis-
simè sanguinis guttis pavementum
maderet, silentij tenacissimus, vul-
tu adeò composito, semper demissis
oculis, tam intus quam extra ince-
debat. Habitui rudi, culcitrà du-
ram & lectum adhibebat. Terri-
bilis Dæmonum exorcista, multos
ab Obsessorum corporib⁹ fugavit,
gravissimas ab iisdem perpeſsus in-
jurias. Splendebat in eo mira sa-
pientia, & acrimonia in persequen-
dis hæresum erroribus tanta, ut ul-
tra centum ex obstinatissimis hæ-
reticis, suis ferventissimis Con-
cionibus & disputationibus ad fi-
dem Christi reduxerit. Ut Arria-
norum impietatem condemnaret,
ingens Monomachix volumen edi-
dit plura mente concepta mors in-
terrupit. In gravissimis morbis
patien-

patientissimus tandem omnibus
Sacramentis more religioso munus
tus in Conventu Cracoviensi non
sine magna sanctitatis opinione ani-
mam creatori reddidit.

VITA VENERABILIS

Fratri CAROLI FRANCO
Clerici.

IN Conventu Luceorienti Fr. Carolus
Franco Clericus Professus modestâ
patientiâ, & abnegatione propriæ vo-
luntatis insignis, virginitatem suam
MARIE V. erga quam singulari pietatis
affectu ducebatur perpetuò servandâ
devovit. Incontēplanda Christi Passi-
one assiduus, cōsummat⁹ in brevi po-
annū suæ Professionis eo ipso die quæ
professionē emiserat cum magna san-
ctitatis opinione decessit cuius agon-
Virgo DEIPARA suâ Præsentlâ mir-
in modum recreavit, quam ille Ma-
trem suam compellens fratribus ado-
randam indice monstrabat. Eius fu-
nus præter maximam plebis multitu-
dinem quatuor regni Principes de-
coraverē qui cum proprijs ma-
nibus sepelierunt,

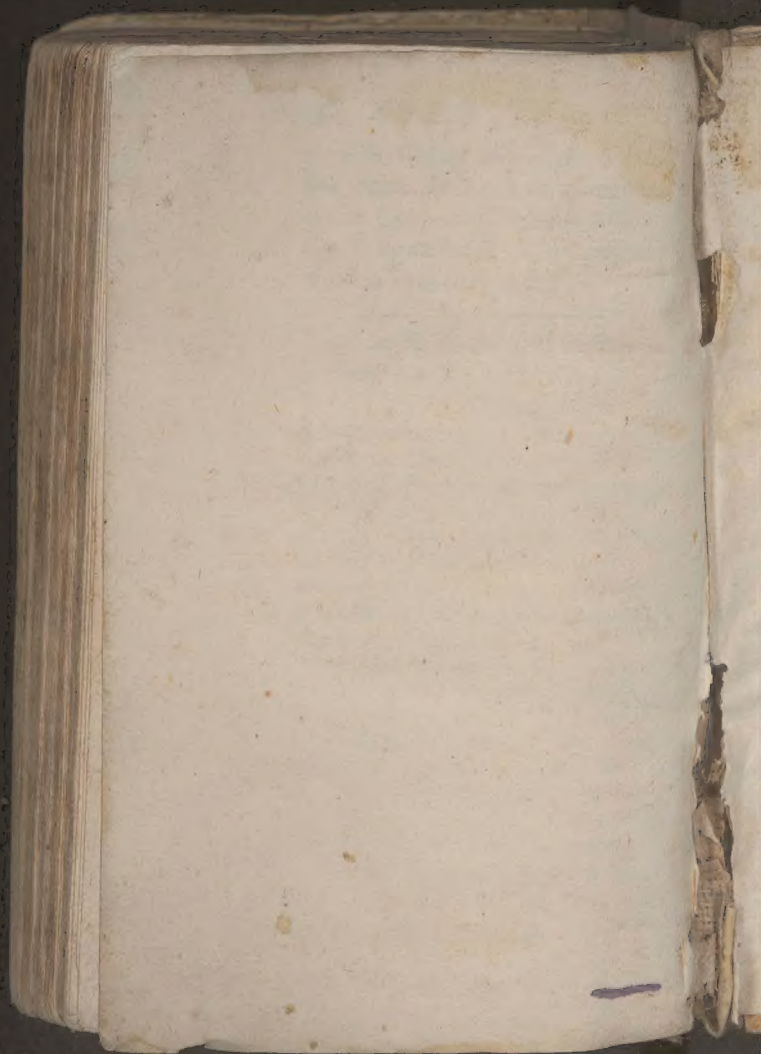
FINIS.

VM

omnibus
so muni
nfi non
nitione ag

ILIS
NCO

. Carolu
modestia
pria vo
suam B
pieratu
servanda
Ni Passi
evi po
die que
na san
agone
la miu
le Ma
as ado
ius fu
ultitu
es de
na,

Biblioteka Jagiellońska

stdr0027916

